

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Bojana Petrovič

Prispevek socialnega dela k razvoju dejavnosti v
Domu upokojencev Kranj

Specialistično delo

Ljubljana, 2016

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Bojana Petrovič

Prispevek socialnega dela k razvoju dejavnosti v
Domu upokojencev Kranj

Specialistično delo

Mentorica: izr. prof. dr. Jana Mali

Ljubljana, 2016

Zahvaljujem se vsem, ki ste mi stali ob strani pri pisanju mojega specialističnega dela, še posebej pa izr. prof. dr. Jani Mali, ki mi je je vseskozi nudila strokovno pomoč, spremljala moje delo in me usmerjala.

Hvala tudi Domu upokojencev Kranj, ki mi je omogočil izvedbo raziskave, še posebej vsem stanovalcem Doma in uporabnikom dnevnega varstva ter pomoči na domu, brez katerih raziskave ne bi mogla izvesti.

Najlepša hvala vsem

PODATKI O SPECIALISTIČNI NALOGI

Bojana Petrovič

Mentorica: izr. prof. dr. Jana Mali

Naslov dela: Prispevek socialnega dela k razvoju dejavnosti v Domu upokojencev Kranj

Kranj: Ljubljana

Leto: 2016

Št. strani: 160

Št. tabel: 19

Št. prilog: 3

POVZETEK

Deskriptorji: socialno delo, staranje, oskrba starih ljudi, socialnovarstvene dejavnosti.

V teoretičnem uvodu sem opredelila starost in staranje, potrebe starih ljudi, njihov položaj v družbi in njihove pravice. Predstavila sem zakonsko ureditev socialnega varstva starih ljudi v Evropski uniji in v Sloveniji, s predstavitvijo posameznih oblik storitev ter vlogo socialnega dela pri delu s starimi ljudmi. V raziskavi sem želela izvedeti, kakšen je prispevek socialnega dela pri razvoju dejavnosti v Domu upokojencev Kranj. Zanimalo me je, zakaj so se uporabniki odločili za sprejem v dom, oziroma za koriščenje ostalih dejavnosti, ki jih dom organizira. Rezultati raziskave so pokazali, da sprejem v Dom starim ljudem predstavlja varnost in občutek, da imajo vse potrebno za življenje. Izveninstitucionalne oblike pomoči, ki jih izvaja Dom upokojencev Kranj, prispevajo k izboljšanju kvalitete življenja starih ljudi, saj jim omogočajo, da čim dalj časa živijo v svojem domačem okolju. Dom mora pri načrtovanju svojih dejavnosti izhajati iz potreb starih ljudi in organizacijo ter obseg pomoči prilagoditi njim.

SUMMARY

Title: The contribution of social work to the development of the Home for older people Kranj

Descriptors: social work, aging, care of the older people, social welfare services.

In the theoretical introduction, I have identified age and aging, the needs of older people, their position in society and their rights. I have presented the regulation of social care of older people in the European Union and in Slovenia, with the presentation of various forms of services and the role of social work with older people. In my research I was interested in contribution of social work to the development of the the services at the Home for older people Kranj. I was interested in why people decide for admission or for the benefit of other activities organized by the Home for older people Kranj. The results of the research showed that admission at the institution for older people represents security and a feeling that they have everything necessary for life. Outside-institution forms of assistance that are provided by the Home for older people Kranj, contribute to improve the quality of life of older people, enabling them to live as long as possible in their home environment. Home for older people Kranj should plan the activities on the needs of older people and adapt the organization and the scope of assistance to them.

PREDGOVOR

V specialistični nalogi želim v ospredje postaviti socialno delo in njegov prispevek pri razvoju dejavnosti v Domu upokojencev Kranj (v nadaljevanju: Dom), ki se organizirajo za potrebe starih ljudi bodisi v domu za stare bodisi na njihovih domovih. Naglo staranje prebivalstva nalaga vsem družbam in sistemom razvoj celovitih programov skrbi za stare ljudi, ki niso več zmožni sami skrbeti zase.

V Domu, kjer sem zaposlena kot socialna delavka, smo že pred dvajsetimi leti pričeli z organiziranjem raznih oblik pomoči občanom Kranja in bližnjih občin. Začeli smo z dostavo kosil, nadaljevali s pomočjo na domu in poleg stalne nastanitve, kot naše osnovne dejavnosti, še z začasno nastanitvijo in dnevnim varstvom. Pri tem je veliko vlogo odigralo socialno delo s svojimi načeli in metodami, saj smo znali prisluhniti staremu človeku in njegovim potrebam, pri čemer nas je vodila želja, da ostane čim dalj časa v svojem domačem okolju.

Specialistično nalogo sestavlja teoretični in raziskovalni del. V teoretičnem delu opredelim starost in staranje, potrebe starih ljudi, njihov položaj v družbi in njihove pravice. Predstavim zakonsko ureditev socialnega varstva starih ljudi v Evropski uniji in v Sloveniji ter vlogo socialnega dela pri delu s starimi ljudmi.

Z raziskavo sem želela ugotoviti, kakšno je bilo življenje uporabnikov pred prihodom v Dom in kakšno je v Domu. Zanimala me je vloga socialne delavke pri prilagajanju na življenje v Domu; kakšen vpliv imajo dejavnosti, ki jih Dom izvaja za stare ljudi v njihovem domačem okolju in vloga socialne delavke pri izveninstitucionalnih oblikah pomoči.

Z raziskavo sem ugotovila, da so uporabniki pred prihodom v Dom, živeli v svojih stanovanjih, skupaj z zakonci, otroki ali sami. Njihovo življenje je potekalo v skladu z ustaljenimi navadami. Za odhod v Dom so se uporabniki odločili, ker ne zmorejo več sami poskrbeti zase, zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja, osamljenosti ali preobremenjenosti sorodnikov. Občutek varnosti je tista prednost življenja v Domu, ki so jo uporabniki navajali, kot prednost življenja v instituciji. Veliko jim pomeni, da imajo v Domu vse, kar potrebujejo za življenje in občutek, da nekdo skrbi zanje.

Vloga socialne delavke je za uporabnike zelo pomembna. Socialna delavka jim pomaga pri prilagajanju na življenje v Domu s pogovorom, z zanimanjem za njihovo počutje in posredovanjem informacij, potrebnih za njihovo življenje v Domu. Raziskava je pokazala, da vse dejavnosti, ki jih Dom izvaja za ljudi v skupnosti, pozitivno vplivajo na kvaliteto življenja starih ljudi, saj jim omogočajo dostojnejše življenje in jim zagotavljajo vso potrebno pomoč.

Odnos lokalne skupnosti je do razvoja dejavnosti je po mnenju uporabnikov zelo pozitiven, občina tudi finančno prispeva k zagotavljanju pomoči. Socialni delavci se z vsakdanjem stikom z uporabniki trudijo, da bi bili ti deležni ustrezne pomoči, ki bi zadovoljila njihove potrebe.

S samo specialistično nalogo sem zelo zadovoljna, še posebej z rezultati raziskave, saj sem dobila potrditev, da je vloga socialnega dela v domovih za stare zelo pomembna. Specialistično delo je tudi moj osebni prispevek k razvoju socialnega dela ter dejavnosti, ki jih Dom zagotavlja in si želim, da bi vplivalo na nadaljnje načrtovanje pomoči starim ljudem.

KAZALO

1. TEORETIČNI UVOD	1
1.1 Starost in staranje	1
1.2 Demografski vidiki staranja	3
1.3 Potrebe v starosti	5
1.4 Položaj starih ljudi v družbi	9
1.5 Pravice starih ljudi	14
1.6 Zakonska ureditev socialnega varstva starejših v Evropski uniji in Sloveniji	20
1.7 Socialnovarstvene storitve	24
1.8 Vloga socialnega dela pri delu s starimi ljudmi	30
2. PROBLEM	36
3. METODOLOGIJA	38
3.1 Vrsta raziskave	38
3.2 Merski instrument in vir podatkov	38
3.3 Populacija in vzorčenje	39
3.4 Predstavitev Doma upokojencev Kranj	40
3.5 Zbiranje podatkov	42
3.6 Obdelava in analiza podatkov	42
3.7 Definiranje kategorij	46
4. REZULTATI	48
4.1 Življenjski svet uporabnikov pred prihodom v Dom in v Domu	48
4.2 Vloga socialne delavke pri prilagajanju na življenje v Domu	52
4.3 Vpliv dejavnosti, ki jih Dom izvaja za stare ljudi v njihovem domačem okolju	55
4.4 Vloga socialne delavke pri izveninstitucionalnih oblikah pomoči	57
5. RAZPRAVA	61
6. SKLEPI	65
7. PREDLOGI	67
8. SEZNAM LITERATURE	70
9. PRILOGE	74
9.1 Priloga 1: Smernice za intervjuje	74
9.2 Priloga 2: Intervjuji	76
9.3 Priloga 3: Kodiranje intervjujev	109

KAZALO TABEL

9.3.1 Tabela 1: Kodiranje intervjuja Sa.....	109
9.3.2 Tabela 2: Kodiranje intervjuja Sb.....	112
9.3.3 Tabela 3: Kodiranje intervjuja Sc.....	116
9.3.4 Tabela 4: Kodiranje intervjuja Sd.....	120
9.3.5 Tabela 5: Kodiranje intervjuja Se.....	125
9.3.6 Tabela 6: Kodiranje intervjuja Za.....	129
9.3.7 Tabela 7: Kodiranje intervjuja Zb.....	133
9.3.8 Tabela 8: Kodiranje intervjuja Zc.....	137
9.3.9 Tabela 9: Kodiranje intervjuja Zd.....	140
9.3.10 Tabela 10: Kodiranje intervjuja Ze.....	143
9.3.11 Tabela 11: Kodiranje intervjuja Da.....	146
9.3.12 Tabela 12: Kodiranje intervjuja Db.....	147
9.3.13 Tabela 13: Kodiranje intervjuja Dc.....	148
9.3.14 Tabela 14: Kodiranje intervjuja Dd.....	149
9.3.15 Tabela 15: Kodiranje intervjuja De.....	151
9.3.16 Tabela 16: Kodiranje intervjuja Pa.....	152
9.3.17 Tabela 17: Kodiranje intervjuja Pb.....	154
9.3.18 Tabela 18: Kodiranje intervjuja Pc.....	156
9.3.19 Tabela 19: Kodiranje intervjuja Pd.....	158

1. TEORETIČNI UVOD

1.1 Starost in staranje

Starost je eno od obdobj v človekovem življenju, ki se od pojma staranje loči po tem, da označuje stanje posameznika. Staranje pa je proces, ki traja vse življenje. Obstaja veliko teorij staranja, ki so jih postavili strokovnjaki z različnih področij raziskovanja človeka in njegovega življenja.

V znameniti enciklopediji Britannica piše (Pečjak 2007: 13): »Proces staranja se začne od oploditve. Potem pa se vse življenje vrstijo spremembe, ki jih lahko imamo za staranje. V prvi polovici življenja jim pravimo zorenje, v drugi polovici pa staranje«.

Obstaja veliko kvalifikacij starosti in staranja, vse pa zajemajo detinstvo, otroštvo, mladost, srednja leta ter starost. Včasih beremo samo o treh življenjskih obdobjih: otroštvo in mladost, srednja leta in starost. Poleg tega dobe segajo druga v drugo, zato jih je težko razmejiti. Nanje ne vplivajo samo koledarska leta, temveč tudi osebne lastnosti in izkušnje, ki se med ljudmi zelo razlikujejo.

Kadar govorimo ali pišemo o starosti in staranju, imamo največkrat v mislih človekovo koledarsko starost ali preživeta leta. Vendar je to le eden od petih vidikov starosti, ki so: biološki, socialni, subjektivni, vedenjski in koledarski (Pečjak 2007: 14).

Z vidika integralne antropologije, katere temeljno spoznanje je, da je človek nedeljiva celota, prehodi le-ta v življenju tri obdobja: mladost, srednja leta in starost.

1. Mladost je razvojno obdobje od spočetja do samostojnosti. V tem obdobju človek telesno dozori za razmnoževanje, v osnovi pa se vključijo v delovanje tudi vse druge razsežnosti. Glavna naloga mladostnega obdobja je zdrava rast in temeljno učenje za življenje. Danes se mladostno obdobje podaljšuje, njegova povprečna meja je v naših civilizacijskih razmerah že prešla petindvajseto leto starosti.

2. **Srednja leta** so obdobje, ko ljudje rodijo in vzgojijo potomstvo naslednje generacije in delajo za preživetje sebe, mlade in stare generacije. Dandanes to obdobje v glavnem sovпада s službenimi leti do redne upokojitve.
3. **Starost** je obdobje, ko človek dozori do polne človeške uresničitve. Skrb za materialni razvoj prepušča naslednji generaciji, sam pa ob nadaljnji aktivnosti človeško dozori do polne samouresničitve. Značilna življenjska naloga tretjega življenjskega obdobja je tudi, da človek svoja zrela življenjska spoznanja in izkušnje zmore neposredno predati soljudem in posredno kulturi. Dejavno kljubuje starostnemu usihanju in bolezni, če pa to ni mogoče, oboje sprejema v svoj življenjski svet, vključno s smrtjo, ki je zadnji mejnik življenja (Ramovš 2000: 317).

Po Accetu (1987: 5) lahko opredelimo gerontologijo kot socialno medicinsko znanost 21. stoletja. V svojem začetnem razvoju je temeljila na medicinskih vidikih staranja, zato v literaturi zasledimo povezovanje gerontologije z »biomedicinskim modelom« razumevanja starosti (Mali 2008: 35).

V slovenskem prostoru nekaj pozornosti socialni gerontologiji namenja Ramovš (2003) s členitvijo sintagme socialna gerontologija: *geron*, star, prileten, siv, v samostalniški rabi pa starec, starček, in *logos*, govorjenje, beseda, pogovor, govorica. Zato je gerontologija to, kar pove njeno ime – znanost ali veda o starosti, staranju in starih ljudeh (Mali 2008: 49–50).

Proces staranja se začne že z rojstvom in nas spremlja vse življenje do smrti. Pri nekaterih poteka hitreje, pri drugih je proces zelo upočasnen. Odvisno od tega, kako posameznik starost sprejema, ali jo povezuje z boleznijo in od tega, kako sprejema zmanjšanje svojih sposobnosti.

Področje gerontološkega raziskovanja sestavljajo štiri temeljna področja:

- **kronološko staranje**, ki starost definira na osnovi posameznikove starosti, to pa ni nujno povezano s posameznikovim zdravjem, duševnimi sposobnostmi in socialnim statusom;
- **biološko staranje**, povezano s spremembami v telesu, ki se kažejo kot zmanjšanje sposobnosti v delovanju organizma;

- **psihološko staranje**, ki opozarja na spremembe, ki jih posameznik zaradi starosti doživi v družbi, družini in na individualni ravni (Mali 2008: 41).

Dragoš (2000: 293) definira staranje kot kompleksen proces, ki ga lahko opredelimo kot biološki, kulturni in fenomenološki pojav, odvisen od navad, vrednot in simbolov. O tem se lahko prepričamo s primerjavo različnih družb ali časovnih obdobj znotraj neke družbe, saj so ljudje različnih kronoloških starosti v različnih kulturnih kontekstih vrednoteni različno. Starost je podobno kot otroštvo in odraslost, fenomen »generacijskih razlik«. Od številnih dejavnikov je odvisno, kako bo ena generacija razumela drugo in kakšen bo odnos med njima.

V vsakem obdobju življenja mora človek poskrbeti, da je intenzivno osebno povezan vsaj z enim pozitivno usmerjenim človekom iz vsake generacije: z enim mladim, enim srednjih let in enim starim. Biti osebno povezan pomeni, da z njim vsaj eno uro tedensko komunicira na ravni osebnega človeškega doživljanja in izkušenj; torej ne samo na ravni splošnih, intelektualnih, delovnih in drugih brezosebnih vsebin. Pozitivna usmerjenost v odnosu pa pomeni, da je pri komunikaciji pet dobrih, spodbudnih ali pozitivnih vsebin na eno slabo (Ramovš 2003: 86).

1.2 Demografski vidiki staranja

Staranje prebivalstva in s tem povezano naraščanje in spreminjanje potreb starejše generacije so problemi, ki v zadnjih letih pestijo strokovnjake na različnih področjih. Svet se hitro stara tako v razvitih kot v manj razvitih in nerazvitih državah, ki se bodo v naslednjih desetletjih spopadale z demografsko eksplozijo starega prebivalstva (Mali 2008: 3).

Staranje prebivalstva ni zgolj individualni, družbeni, nacionalni proces, je proces, katerega posledice posegajo v celotno človeštvo. V političnih krogih ga označujejo s sintagmo demografski preplah. V resnici pa daljšanje življenjske dobe (ali krajše: staranje) lahko razumemo povsem preprosto kot največji dosežek naše civilizacije, saj v zgodovini človeštva takšnim pojavom še nismo bili priče (Mali 2011a: 59).

Danes se prebivalstvo po vsem svetu naglo stara. V manj razvitih deželah se zaradi naglega znižanja smrtnosti večja delež starega prebivalstva, v razvitejših deželah pa je poleg nižanja smrtnosti zelo padla tudi rodnost (Ramovš 2003: 224–225).

Stojimo na pragu velike družbene revolucije, ki jo nekateri demografi primerjajo celo z renesanso in industrijsko revolucijo, tj. revolucijo podaljšane življenjske dobe, ki bo spremenila vse vidike družbenega in osebnega dogajanja. Takšen porast bo imel hude socialne in ekonomske posledice.

V razvitih državah raste število prebivalstva predvsem zaradi podaljšanja življenjske dobe in priseljevanja, v nerazvitih pa zaradi večje natalitete. Najbolj dramatično pa narašča število starejših ljudi. Leta 2050 bo v Evropi eden od treh prebivalcev star čez 60 let. Nacionalni inštitut staranja pri OZN predvideva, da bo leta 2025 (to je čez pičlih 9 let) na svetu 882 milijonov ljudi, starejših od 65 let; številka presega današnje prebivalstvo Evrope in Severne Amerike skupaj. Zlasti bo naraslo število starejših starostnikov. Prihodnost potemtakem ne pripada mladim, temveč starim.

Leta 2050 bo naraslo število osemdesetletnikov na svetu na 311 milijonov, kar pomeni 5,3-kratno povečanje. Število devetdesetletnikov bo naraslo na 57 milijonov, kar pomeni 8-kratno povečanje. Najbolj pa bo naraslo število stoletnikov. Leta 2050 jih bo 2,2 milijona, kar pomeni 1 na 5000 oseb.

Mnogi demografi napovedujejo škodljive in naravnost katastrofalne posledice za družbo in posameznika. Smo na mejni točki, ko bo starejše prebivalstvo poskočilo zaradi prihoda »baby boom« generacije med stare ljudi, ki je v obdobju po 2. svetovni vojni pomenila hiter porast prebivalstva.

Slovenija sledi razvojnim smernicam v razvitih deželah Evrope. Medtem ko smo imeli leta 2006 kakih 14% prebivalcev nad 65 let, jih bomo imeli leta 2025 kakih 20%. Medtem ko znaša pričakovana življenjska doba moških 70 in žensk 79 let, bo leta 2025 predvidoma dosegla 73 let pri moških in 81 let pri ženskah.

Vendar starejše prebivalstvo Slovenije ne bo raslo v nedogled. Leta 2009 naj bi doseglo najvišjo raven, potem pa naj bi nekaj časa zelo blago upadalo. Podobno,

čeprav ne tako izrazito upadanje, poznajo tudi v mnogih drugih evropskih državah, v katerih pa priseljenci popravljajo izgubo (Pečjak 2007: 15–21).

»Demografske spremembe, ki jih nekateri poimenujejo tudi demografski preplah, so v javnosti pogosto prikazane kot grožnja mlajšemu prebivalstvu, pa čeprav je daljšanje življenjske dobe kvečjemu dosežek naše civilizacije. Spremembe razmerij med starim in mladim prebivalstvom so po mnenju nekaterih tragične, vendar jih lahko razumemo tudi kot možnost za iskanje novih oblik sožitja in solidarnosti v družbi. V socialnem delu znamo razbrati možnosti in priložnosti za pozitivno vrednotenje starosti in vidimo izziv za razvoj specializiranega področja socialnega dela, torej socialno delo s starimi ljudmi. Slednje bo v prihodnje imelo ključno vlogo pri zagotavljanju družbene stabilnosti« (Mali 2013b : 57).

1.3 Potrebe v starosti

Eden od možnih pristopov k razumevanju človeka je razumevanje njegovih potreb. Prav tako je poznavanje in upoštevanje vseh človekovih potreb pogoj za kakršnokoli smiselno delo z ljudmi in za ljudi.

Potrebe so temeljni mehanizem živih bitij, da se ta ohranja in napreduje. Vsaka potreba je informacija kaj živo bitje trenutno potrebuje za svoj obstoj in napredek, obenem pa daje motivacijsko energijo za doseg in uresničevanje tega cilja. Živo bitje občuti svoj notranji energetski potencial kot napetost, stisko ali nujo, dokler energija ni porabljena oziroma potreba zadovoljena (Ramovš 2003: 87).

Ramovš (2000: 321) meni, da se pri velikem številu najrazličnejših človekovih potreb najlažje orientiramo, če imamo pred očmi vse njegove razsežnosti. V vsaki od njih ima človek specifične potrebe različnih razsežnosti, ki jih imenujemo:

- *biofizikalna ali telesna razsežnost*: potrebe po rasti, zdravju, hrani in tekočini, toploti, gibanju itn.;
- *psihična ali duševna razsežnost*: potrebe po informacijah, užitku, varnosti, veljavi ipd.;
- *noogena ali duhovna razsežnost*: potrebe po svobodi, odgovornosti in življenjski orientaciji;

- *medčloveška družbena razsežnost*: potrebe po temeljnih medčloveških odnosih in funkcionalnih razmerjih, po ugledu v družbi ipd.;
- *zgodovinsko kulturna razsežnost*: potrebe po učenju, razgledanosti in napredovanju, po uveljavljenosti in delovni uspešnosti, po predajanju svojih življenjskih spoznanj in izkušenj drugim ipd.;
- *eksistencialna ali bivanjska razsežnost*: potreba po doživljanju smisla posameznega trenutka ali posamezne situacije, v kateri živi, posameznih razdobij v svojem življenju in svojega življenja kot celote, pa tudi splošneje po doživljanju smisla zgodovine in celotne resničnosti (Ramovš 2000: 321).

Ramovš (2000: 322) meni, da dosegajo v tretjem življenjskem obdobju svoj največji razpon predvsem višje tri človeške razsežnosti (medčloveško družbena, zgodovinsko kulturna in eksistencialna) in njihove specifične potrebe.

- **Potreba po temeljnem ali osebnem medčloveškem odnosu** se kaže v tem, da star človek potrebuje ob sebi nekoga, ki ga čuti kot svojega, da se nanj obrne s stiskami in mu prenaša izkušnje. V nasprotnem primeru se bo počutil osamljenega, ne glede na to, koliko ljudi je okoli njega. Najbolj osamljeni v starosti so tisti, ki so v tretjem življenjskem obdobju izgubili življenjskega sopotnika. »Osamljenost v starosti je lakota po bližini nekoga od svojih ljudi (Ramovš 2000: 323)«. To je lahko sorodnik, svojec ali nekdo drug, pomembno je le, da ga star človek doživlja kot svojega in ima z njim lep medčloveški odnos. Če povzamem spoznanje, je potreba po osebnem odnosu pri današnjih starih ljudeh med najmanj zadovoljnimi, zato je osamljenost ena njegovih najbolj razširjenih in najhujših stisk.
- **Potreba po predajanju življenjskih izkušenj in spoznanj mladi in srednji generaciji**; Star človek doživlja svoje življenje kot nekaj vrednega zlasti takrat, ko mlajši njegove življenjske izkušnje jemljejo resno. Življenjske izkušnje so njegovo največje bogastvo, so temelj, ki daje vrednost vsemu premoženju. V preteklosti so bile pomembne zlasti izkušnje o delu in delovnih postopkih, a ker je danes materialni napredek tako hiter, so tovrstne izkušnje starih ljudi mlajšim generacijam nekoristne. Bolj iskrene so življenjske izkušnje o medčloveškem sožitju in osebem spoprijemanju z življenjem. Če v tretjem življenjskem obdobju

človek ne more zadovoljiti potrebe po predajanju svojih izkušenj in spoznanj prvi in drugi generaciji, doživlja svoje dotedanje življenje kot nesmiselno.

- **Potreba po doživljanju smisla starosti;** Viktor Frankl, dunajski psihiater in utemeljitelj psihološke smeri, ki se ukvarja z upoštevanjem in iskanjem smiselnosti v starosti, (op.cit.: 9) trdi, da je potreba po starosti prva in temeljna človekova potreba. Predpogoj za osebno iskanje smisla starosti je sprejetje starosti z vsemi njenimi specifičnimi možnostmi in omejitvami, ob prepričanju, da je tretje življenjsko obdobje enako smiselno obdobje, kakor mladost in srednja leta. Če star človek ne doživlja smisla svoje preteklosti, svojega sedanjega trenutka z vsemi tegobami in smisla prihodnosti, se mu zdi njegovo življenje prazno, nesmiselno in brezciljno. Če človek ne čuti, da je njegovo doživljanje, delo in življenje smiselno, ga napade notranje malodušje, ki ga V. Frankl imenuje bivanjska praznота ali eksistencialni vakuum. (Ramovš 2000: 324).

Navedene tri temeljne potrebe v medčloveški, kulturno-zgodovinski in eksistencialni razsežnosti so specifična pogonska energija za kakovost življenja v tretjem življenjskem obdobju. Raven njihove zadovoljitve je odločilni pokazatelj kakovosti življenja v starosti oziroma starostne človeške samouresničitve (Ramovš 2000: 325).

V vsakdanjem poljudnem znanju obstaja niz predstav in razumevanj o tem, kaj so človekove potrebe. Teorije, ki govorijo o potrebah, se opirajo na vprašanja fizičnih in družbenih pogojev, ki ljudem omogočajo življenje in preživetje, nanašajo pa se tudi na vprašanja človekovih pravic in pravičnosti, dolžnosti, moralne recipročnosti. Potrebe so tako političen, ideološki kot tudi praktičen in vsakdanji pojem (Flaker et al. 2008: 9).

Flaker et al. (2008) predstavitev in analizo življenjskega sveta ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo opredelijo v osmih kategorijah potreb dolgotrajne oskrbe: namesto hospitalizacije in institucionalizacije, stanovanje, delo in denar, vsakdanje življenje, nelagodje v interakciji, stiki in družabnost, institucionalna kariera ter neumeščенost in pripadnost.

V nadaljevanju jih kratko povzamem.

1. Namesto hospitalizacije in institucionalizacije

Človek lahko pomoč in strokovno obravnavo, ki jo dobi v instituciji, prejme tudi v domačem okolju. Prednost pomoči v domačem okolju je v tem, da v nasprotju z institucionaliziranim človekom, človek, ki je doma, ni prikrajšan za življenje in sobivanje z ljudmi, ki mu veliko pomenijo, in ki v njegovo življenje vnašajo smisel in srečo.

2. Stanovanje

Osnovna potreba vsakega posameznika je potreba kje bivati. Poleg osnovne funkcije zavetja pred vremenskimi razmerami ima stanovanje še vrsto socialnih funkcij, kot je npr. sobivanje z družinskimi člani in prostor za druženje.

3. Delo in denar

V sodobni družbi je delo neločljivo povezano s potrebo po materialni preskrbljenosti, zato ga razumemo kot način, sredstvo in orodje za preživetje ter zadovoljevanje potreb.

4. Vsakdanje življenje

Sem sodijo rutine, ki oblikujejo našo realnost, potrebe po skrbi zase in potrebe, ki jih imajo ljudje v prostem času. Ljudje, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo pa za zadovoljevanje teh potreb potrebujejo pomoč in podporo drugih.

5. Nelagodje v interakciji

Zaradi bremena stigme, ki jo imajo stari ljudje v sodobni družbi, ker so stari, povzročajo mladi in srednji generaciji številna nelagodja. To breme in nelagodje občutijo tako mladi kot stari.

6. Stiki in družabnost

Za ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, so stiki izjemno pomembni, saj iz njih lahko črpajo pomembno pomoč in podporo.

7. Institucionalna kariera

Ljudje v vsakdanjem življenju potrebujemo gotovost. Življenje ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, pa je izpostavljeno številnim negotovostim. Človek se lahko ujame v cikel večkratnih hospitalizacij in ostane v instituciji dolgo časa.

8. Neumešččenost in pripadnost

Ljudje, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, so pogosto odvisni od svojih bližnjih. Bližnji so lahko posamezniku pomembna opora, lahko pa mu onemogočajo samostojnost. Neumešččenost pomeni, da po eni strani potrebujemo druge, potrebujemo odvisnost od njih, po drugi strani pa imamo tudi potrebo po samostojnosti in neodvisnosti od drugih (Mali 2013a : 23–31).

»V vsakdanjem življenju se potrebe prelivajo druga v drugo in ustvarjajo spekter življenjskih dogodkov, ki naše življenje različno obarvajo. Za ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, bi po eni strani lahko rekli, da sklop njihovih potreb pokaže še večjo barvitost, raznovrstnost potreb. Vendar je analiza njihovih življenjskih pripovedi pokazala, da to ne drži. Prav stigma, ki se pojavlja v vseh kategorijah, je opozorila na to, da so ljudje z dolgotrajno stisko običajno in redno prikrajšani, zato ne morejo zadovoljiti svojih potreb tako kot drugi ljudje« (Mali 2013a : 31).

1.4 Položaj starih ljudi v družbi

Stari ljudje v sodobni družbi dostikrat naletijo na določene težave, ki jih stigmatizirajo, ustvarjajo občutek, da so v breme in jih je potrebno pahniti na rob družbe.

»Biti star« ima danes pogosto sramotilen, ponižujoč pomen in lahko zato pušča hude posledice na čustvenem področju. »Zelo pogosti sta zato pri starih ljudeh **osamljenost** in osama. Osamljenost je ena od najbolj tipičnih človeških lastnosti, ne (le) zato, ker očitno kaže na odsotnost medčloveških vezi, ampak ker nas opozarja, da je človek socialno bitje (Wood 1986: 189). Zato bi lahko opredelili osamljenost kot osnovno človeško čustvo (Mali 2002: 318)«.

Zaviršek in Škerjanec (2000: 45) govorita o naslednjih težavah starih ljudi:

- **Osamljenost in izolacija**, katerih razlogi so različni:

- Lahko gre za nezmožnost premikanja, ki ima za posledico osamljenost. Stari ljudje so bodisi nezmožni premikanja v javnih prostorih ali pa živijo v takih stanovanjih in naseljih, ki imajo zanje prevelike arhitektonske ovire (stopnice, ni dvigal ...). Zaradi ovir v premikanju se njihova izolacija povečuje.
- Stanovanja pogosto niso urejena za stare ljudi (npr. za zdravniško pomoč, sanitarije niso prilagojene starim ljudem).
- Ni družinske in sosedske strukture, ki bi skrbela za stare.

Posledica procesa izolacije je, da so stari ljudje najprej izključeni iz običajnega življenja v prostoru javnosti in potisnjeni v osamo ter pozabo, nato pa dokončno segregirani v institucije (npr. dom za stare, psihiatrična bolnica).

- **Bolezen**

Preprečevanje bolezni je mogoče s sistemom socialnega varstva, ki bi ohranjal človekove vitalne sposobnosti in osebno spoštovanje. Za nekatere stare ljudi so skupine za samopomoč način ohranjanja duševnega in fizičnega zdravja.

- **Osebno razvrednotenje**

Stari ljudje doživljajo številne družbene devalvacije, saj postajajo v simbolnem smisluponovno nedoletni državljani, čeprav imajo volilno pravico in tudi svojo politično stranko.

Osamljenost je najbolj množičen in pereč problem današnjih starih ljudi. Na to opozarjajo številne prostovoljne organizacije, ki delajo z njimi – Rdeči križ, Karitas, društva upokojencev, Univerza za tretje življenjsko obdobje, krajevna mreža medgeneracijskih skupin in osebnega družabništva s starimi ljudmi. O tem pričajo izkušnje strokovnjakov, ki neposredno delajo s starimi ljudmi na domu: zdravniki, patronažne sestre, socialni delavci, socialne oskrbovalke, duhovniki in drugi.

Statistični podatki o osamljenosti so skopi, a zgovorni. Tako je na primer Slovensko javno mnenje (SJM 1996: 2) pokazalo, da je med ženskami, starejšimi od 65. let skoraj petina pogosto ali pa stalno osamljenih, medtem ko se s tem problemom pogosto srečuje 13% starejših moških (Kersnič 2001: 42).

Osamljenost ni le problem ljudi, ki živijo sami, temveč je pogosta tudi med tistimi, ki živijo z odraslimi otroki. Prav tako se predvsem v urbanih področjih dogaja, da je kljub množici sosedov posameznik socialno neviden. Stik morda ohranja le z nekaj

prijatelji, ki so oddaljeni in imajo zato manj možnosti, da prepoznajo stiske in ustrezno ukrepajo. Vsi stari ljudje, ki živijo sami ali imajo malo stikov, niso nujno tudi osamljeni. Dokler imajo socialne stike, ki jim omogočajo občutek varnosti, bodo stari ljudje živeli zadovoljni, čeprav bodo sami.

»Človek je biološko in psihološko bitje, a tudi socialno, zato težko živi sam. Občutek osamljenosti je zato v starosti povezan z izgubo bližnjih oseb in redkejšimi socialnimi stiki. Vendar je treba ob vsem tem poudariti, da osamljenost ni vselej odvisna od pomanjkanja neposrednih stikov z ljudmi. Človek se lahko počuti osamljenega v družbi in se ne čuti osamljenega, če je sam. Zato je treba osamljenost razumeti kot subjektiven fenomen« (Mali 2002: 319).

Ramovš (2001: 35-36) navaja pet pomembnih vidikov osamljenosti na stara leta:

1. Osamljenost v starosti je huda osebna stiska starih ljudi.
2. Osamljenost starih ljudi je huda socialna stiska tudi za njihovo okolico (odrasli otroci, sosedje, strokovne službe ...).
3. Osamljenost starih ljudi je vzrok za socialno patologijo te populacije za, zlasti samomore, čudaštvo ter omamljanje in zasvojenost.
4. Osamljenost v starosti je psihosomatski izvor obolenja starih in slabega zdravljenja bolezni.
5. Osamljenost starih ljudi pogloblja prepad med staro in mlajšima generacijama, ki je ena od najbolj usodnih socialnih patologij sodobne evropske kulture. Prepada med generacijami usodno škodi vsem trem generacijam: mlado odreže od živega zgodovinskega spomina, ki je nujen za kontinuiteto človeške kulture, srednji onemogoči pripravo na lastno kakovostno starost, staro pa marginalizira.

Problem, ki je povezan z družbenim položajem današnjih starih ljudi je tudi zanemarjanje, zloraba in nasilje nad njimi. Pri nas se o tem malo govori, kar ne pomeni, da teh pojavov ni, da se ne pojavljajo v družini in v socialno varstvenih ustanovah.

Oblike nasilja:

- **Telesna zloraba**

Poleg nasilnih dejanj, ki starejšemu človeku povzročajo bolečino, štejemo kot telesno zlorabo nasilno hranjenje, omejevanje gibanja in neupravičeno dajanje zdravil.

- **Duševna zloraba**

Vključuje verbalne napade, žalitve, grožnje in poniževanje. Na to področje sodi tudi ravnanje s starejšo osebo kot z otrokom, preprečevanje stikov s prijatelji in opravljanja vsakodnevnih dejavnosti ter podobnega ravnanja.

- **Finančna zloraba**

Ekonomsko nasilje zajema sistematično in nepooblaščno jemanje prihrankov, rutinsko odvajanje prihrankov in/ali prodajo premoženja z goljufivim namenom.

- **Zanemarjanje**

Vključuje zavračanje ali neizpolnjevanje kakršnihkoli obveznosti in dolžnosti, ki jih ima nekdo do starejše osebe.

- **Medicinska zloraba**

Predstavlja vrsto zlorabe, ko starejši osebi dajemo določena zdravila, ki za bolnika niso nujno potrebna (npr. uspavala, pomirjevala) ali pa neutemeljeno ustavimo nadaljnje zdravljenje, ker je bolnik »prestar« za operacijo (»se ne splešča«) (Filipčič 2002: 239–241).

Tega problema sta se posebej lotili: Zveza društev upokojencev Slovenije in Združenje za promocijo prostovoljstva pri Slovenski Filantropiji, ki sta v okviru projekta »Starejši za višjo kakovost življenja doma« izdali knjigo z naslovom: *Starejši o nasilju nad starejšimi* v slovenski družini in jo predstavili na posvetu na Ptuj, novembra 2005.

V knjigi je Angelca Žiberna, ena prvih socialnih delavk v Sloveniji, zbrala zgodbe iz življenja starih ljudi v Sloveniji, ki govorijo o zlorabah in nasilju. Zelo prepričljive so naslednje (Kožuh Novak 2005: 105–111):

- **Peter** je vdovec, v hiši živi sam. Komaj še kaj vidi ... Hči mu je naročila hrano iz doma upokojencev, obišče ga vsak dan, vendar se čuti osamljenega. Zelo rad bi šel v dom upokojencev, da bi prišel med ljudi. Hčerka temu oporeka, boji se, da

bo potem izgubila očetovo pokojnino. Tudi ženskih obiskov mu ne dovoli. Zelo je nesrečen.

- **Jerca** je stara 80 let. Že dolgo je slepa. Poročila se je z veliko mlajšim moškim, ki jo je vzel, ker je imela denar. Tepe jo. Ne dovoli, da jo kdo obišče. Boji se ga. To traja že več let. Zbrala je pogum in ga prijavila. Ko ju je obiskala socialna delavka, je bil mož zelo ljubezniv. Ocenila je, da je bila prijava neupravičena. Kdo ji lahko pomaga?
- **Marjana** je zbolela za demenco. Večkrat se je izgubila in hodila okrog zanemarjena, podhranjena. Socialna služba ji je po posvetu z županom in društvom upokojencev uredila bivanje v domu. Ko je sin izvedel, da je mama v domu, jo je prišel iskat s policijo. Zdaj je mama zaprta doma, sin nikogar ne pusti k njej. Oba z ženo sta brezposelna in mamina pokojnina je edini vir njihovega dohodka.

Takih zgod je, žal, še veliko, največ pa tistih, ki nikoli ne bodo povedane.

O **diskriminaciji starih ljudi** se piše malo, kot da je sama po sebi razumljiva. Že nekateri stari ljudje menijo, da je upravičena, ker so pač stari. Medtem, ko je borba za enakopravnost ras, narodov, veroizpovedi, žensk in istospolno usmerjenih po svetu in pri nas napredovala, se diskriminacija starih ljudi nemoteno nadaljuje. Navsezadnje so tudi stari ljudje posebna »rasa«, ker se v bioloških značilnostih razlikujejo od vsemogočne večine. So drugačni, imajo drugačen organizem, so druga rasa, čeprav so v praksi prepogosto samo drugorazredni državljani (Pečjak 2001: 31).

Med najbolj izključene družbene skupine na področju socialnega varstva v Sloveniji sodijo tudi stari ljudje. Razvite zahodne družbe so organizirane po meri čutečega, telesno sposobnega, svetlopoltega tridesetletnega moškega. Vsi, ki to nismo, v taki družbi doživljamo določen obseg diskriminacije ali zatiranja (Zaviršek, Škerjanec 2000: 391–410).

Iz izkušenj pri delu ugotavljamo, da je izključenost iz družbenega dogajanja ena najhujših oblik nasilja in diskriminacije, ki pogosto prizadane prav stare ljudi. V današnji informacijski družbi hitrih sprememb, ko ni več nobene gotovosti, ko je vsak posameznik odgovoren samo zase, moramo več narediti za tiste starejše, ki so

morda bolni, neozaveščeni, zapostavljeni, izključeni iz družbe, revni in zato še bolj potrebni pomoči in ukrepov pri varovanju svojih pravic (Varuh človekovih pravic 2011: 3).

Starostna diskriminacija je predsodek, razlikovanje oziroma drugačno obnašanje ali obravnavanje posameznika na podlagi njegove starosti. Stari ljudje niso homogena skupina. Diskriminacija je lahko raznolika, saj je povezana z dejavniki, kot so spol, etnična pripadnost, kraj bivanja, nezmožnost, revščina, spolna usmerjenost in pismenost (Starc 2010: 51).

»Stereotipno se določajo starim ljudem tudi emocije. Tako se nostalgичni občutki in razpoloženja brez pomislekov predpisujejo le starim ljudem. Stari ljudje so po splošnem prepričanju čustveno vezani na preteklost in to veliko bolj kot mladi ljudje. Do preteklih dogodkov izražajo stari ljudje različna čustva, med najpogostejšimi obžalovanje in jezo. Zato mladi menijo, da znajo stari ljudje govoriti le o preteklosti, da so tipično nostalgичni. Pogosto jim pripisujemo tudi zmedenost kot tipično lastnost po kateri se razlikujejo od mladih. Čeprav se zmedenost pojavlja v vseh življenjskih obdobjih in pri vseh starostnih skupinah, jo najpogosteje povezujejo s starostjo« (Mali 2002: 318).

»Kot vsi stereotipi so tudi starostni stereotipi pomanjkljivi, ker pretiravajo, posplošujejo in pogosto sploh ne ustrezajo resnici. Ne samo, da stigmatizirajo starega človeka, temveč tudi vplivajo na njegovo subjektivno doživljanje in vedenje« (Mali 2002: 318).

1.5 Pravice starih ljudi

Človekove pravice spreminjajo življenje ljudi po vsem svetu. Pravice starih ljudi moramo spoštovati in varovati, da bi lahko živeli dostojno in varno kot enakopravni člani družbe (Starc 2010: 51).

Splošno načelo enakosti pred zakonom zagotavlja človekove pravice in temeljne svoboščine tudi starejšim, ki so enako upravičeni do spoštovanja človeškega dostojanstva kot drugi člani družbe.

Vsak star človek ima pravico do socialnega varstva. Evropska socialna listina Slovenijo zavezuje, da neposredno ali v sodelovanju z javnimi ali zasebnimi organizacijami sprejme in spodbuja takšne ukrepe, s pomočjo katerih:

- se omogoča starejšim, da ostanejo polnopravni člani družbe tako dolgo, kolikor je mogoče;
- se starejšim omogoča spodbudno življenje in aktivno vlogo v javnem, družabnem in kulturnem življenju;
- se omogoča dostop do informacij o službah in možnostih, ki so dosegljive starejšim osebam ter o priložnostih, da jih uporabijo;
- se omogočajo nastanitve, ki so prilagojene potrebam starejših in njihovemu zdravstvenemu stanju ali ustrezni pomoči pri prilagajanju njihove nastanitve;
- se vzpostavljajo zdravstvene nege in storitve, ki jih potrebujejo glede na njihovo zdravstveno stanje (Skupnost socialnih zavodov Slovenije 2007: 1).

Pavliha (2006: 7) je na osnovi zaključkov delavnice »Varstvo človekovih pravic« na XI. Dnevih socialne zbornice Slovenije, ki je potekala novembra 2005 v Portorožu, uredil knjigo z naslovom *Pravice in soodgovornost življenja v starosti*. V njej je zbral prispevke avtorjev, ki so spregovorili o položaju starejših v naši družbi in širše ter o uresničevanju človekovih pravic.

Pravice in soodgovornosti so pripravljene tako, da zajemajo vsa pomembnejša življenjska področja:

1. Pravica do dela in zaposlovanja starejših
2. Pravica do socialne varnosti
3. Pravica iz zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenega varstva
4. Pravica do vseživljenjskega učenja
5. Pravica do varnosti pred nasiljem, materialno, psihično in fizično zlorabo
6. Pravica do svobode gibanja in upravljanja s premoženjem
7. Pravica do dostopa uporabe informativnih sredstev
8. Pravica dostopa do kulturne in ustvarjalne dejavnosti (Pavliha 2006: 172)

Pavliha (2006: 7–8) meni, da bo knjiga koristen pripomoček vsem starejšim pa tudi strokovni javnosti, društvom, vladnim in nevladnim organizacijam – informator o pravicah in soodgovornosti, promociji pravic z odgovori kam, kdaj in na koga se obrniti po pomoč. Naj bo pripomoček pri usposabljanju starejših, da bi lahko sproti razreševali probleme, pri ozaveščanju in vlivanju zaupanja v lastne sposobnosti za samoreševanje težav.

»S to prvo publikacijo o pravicah starejših ljudi želimo stare ljudi seznaniti z njihovimi pravicami, hkrati pa jih želimo opomniti, da spoznavajo tudi dolžnosti in soodgovornosti pri urejanju življenjskih vprašanj. Ker mnogi stari ljudje niso seznanjeni s svojimi pravicami, se ne zmorejo zavedati tudi svojih življenjsko pomembnih pravic« (Žiberna 2006: 11).

Pomembna naloga družbe in varuha človekovih pravic je promocija pravic, ki jih imajo stari ljudje. V njih moramo vzpodbuditi zavedanje o njihovih pravicah in jim pojasniti, kje in kako jih lahko uveljavijo. Potrebno jih je vključiti v družbeno dogajanje, jim pokazati kako koristni so lahko in kako jih družba potrebuje. Potrebno jih je motivirati, da bi čim dlje ostali delovni in družbeno aktivni. Tako kot stari ne morejo brez mladih, tudi mladi ne morejo brez starih. Gre za vzajemen odnos med generacijami, ki edini lahko vodi v zdravo družbo (Cvahte 2006: 38).

V Centru slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka so izdali zloženko z naslovom Pravice starejših v desetih načelih (<http://www.css-sl.si>) (29. 1. 2016):

- **Načelo dobrega življenja**

Vsak človek ima - ne glede na starost, spol ali raso, pravico do »dostojnega« in »prijaznega« življenja. Ni enotne razlage kaj to pomeni, saj vsako življenje sestavlja vrsta zelo osebnih in pogosto zelo drobnih stvari, ki so pomembne za posamezno osebo. Starost ni bolezen, pač pa je neizogibno življenjsko obdobje za tiste, ki ga doživijo. Star človek ima pravico izbrati svoj način življenja; sorodniki, bližnji prijatelji in skrbniki pa morajo podpreti to izbiro. Praktično to pomeni spoštovanje starostnikov neodvisnosti, nudenje pomoči in opore, kadar jo potrebuje ter sodelovanje pri iskanju rešitev in različnih možnosti. Živeti dobro - pomeni imeti zagotovljeno socialno, duševno in dobro telesno počutje ter potrebno finančno varnost.

- **Načelo samostojnega odločanja**

Ne glede na starost ima vsak pravico odločati o svojih osebnih zadevah. Pri tem ima star človek pravico do informacij, ki ustrezajo njegovim potrebam in ki jih potrebuje za svoje odločitve.

- **Načelo lastnega življenjskega sloga**

Vsakdo ima svojo življenjsko pot, sestavljeno iz vsega, kar je bil že preživel ter upanj, razočaranj, radosti, vrednot, idealov in strahov, pa tudi iz trenutnih življenjskih razmer, kamor štejemo tudi zdravje. Vsaka življenjska zgodba in vsako kulturno okolje vplivata tudi na doživljanje lastne starosti. Ne smemo pozabiti, da je vsak star človek enovita oseba s svojim sistemom vrednot, navadami, običaji in lastnostmi, ki smo jih dolžni spoštovati.

- **Načelo zasebnosti**

Starega človeka moramo sprejemati obzirno in s spoštovanjem. Osebe, ki skrbijo zanj, ne smejo prizadeti njegove zasebnosti, skrbnik pa mora vedno imeti pred očmi enkratnost in vrednost človekovega življenja.

- **Načelo ustrezne obravnave**

Takšno ravnanje zahteva razumevanje in posluh za medgeneracijske razlike ter upoštevanje starostnikove življenjske poti in kulturnih razlik. Spoštovanje se mora kazati v telesnem in čustvenem ravnanju osebja, pa tudi v njihovih besednih in nebesednih stikih s starejšim človekom.

- **Načelo dobre oskrbe**

Starejšemu človeku naj bo na voljo dovolj časa za določeno vrsto oskrbe. Pri tem je treba upoštevati njegove življenjske izkušnje, zlasti če je od njih odvisno, kako bo sprejemal oskrbo. Ko govorimo o dobri oskrbi, mislimo na strokovno nego, spodbujanje starejše osebe, da zase čim več naredi sama in na stalno pozornost. Takšna nega, všteti odvrčanje strahu in umirjanje bolečin, je enako pomembna kot zdravljenje bolezni. Spoštljivo ravnanje ne sme prenehati niti tedaj, ko se morda starostnik tega ne zaveda več.

- **Načelo prijaznega življenjskega okolja**

Varno okolje starostniku omogoča, da obuja spomine, in da ga obdajajo njegove stvari. Če je ozračje v zavodu prijazno, se bo tudi telesno bolje počutil. Imeti mora možnost vključevanja v družabno življenje pa tudi, da je sam zase.

- **Načelo usposobljenega in zadostnega negovalnega osebja**

Zadostno število primerno motiviranega, etično neoporečnega in strokovnega osebja je pogoj za oskrbo starejših ljudi. Dobra osnovna oskrba in posluh za starost negovalcu pokažeta pot do razumevanja čustev starejšega človeka in za potrpežljivo ravnanje z njim.

- **Načelo stikov s svojimi sorodniki in najbližjimi prijatelji**

Starejši osebi je treba omogočiti, če to seveda želi, da ohrani stike z družino, s širšim sorodstvom, s prijatelji in z znanci. Star človek ima vsekakor pravico, da se stikom tudi odpove, vendar je dobro gojiti vezi med njim in njegovimi najbližjimi. Negovalno osebje lahko pri tem veliko stori, če najbližjim dovoli, da sodelujejo pri oskrbi, če pripravi miren prostor za srečanja, jih organizira in je tudi sam v stiku s sorodniki. Če star človek nima svojcev in drugih bližnjih, mu to lahko do določene mere nadomestijo prostovoljci.

- **Načelo dostojne smrti**

Smrt je naravni del življenja. Negovalno osebje in sorodniki naj bodo duševno dovolj trdni, da bodo stali ob strani umirajočemu, mu pomagali in, kolikor se le da, izpolnjevali njegove želje. To nikakor ne pomeni evtanazije, temveč le omogočanje dostojne smrti. Dobro se je tudi odkrito pogovarjati o smrti, če je star človek na to pripravljen. V tem času je treba prepoznati tudi starostnikove duhovne potrebe in, če tako želi, z njim obujati spomine na minule čase in dogodke, obiskati njemu posebno ljub kraj, skupaj z njim narediti kaj, kar si posebej želi. Za kakovostno življenje skrbimo do konca. Dostojna smrt pomeni tudi ublažitev bolečin in tesnobe, navzočnost sorodnikov in najbližjih prijateljev ter pravico do odločitve o tem, kje umreti. Dostojanstvo starega človeka je treba spoštovati tudi po smrti in vse do pogreba.

Pravica slehernega posameznika seže samo tako daleč, dokler ne posega v pravico drugega. Zato se moramo v naši skupnosti nenehno zavedati tega, da kadar zahtevamo pravice zase, se moramo zavedati tudi svojih dolžnosti. Kajti enega brez drugega pač NI! (Pravice starejših v desetih načelih).

»Izkušnje, ki jih imamo na področju socialnega dela s starimi ljudmi kažejo, da je populacija starih ljudi izredno ranljiva, njihova drža pa skromna, kar pogosto vodi v kršenje njihovih pravic, številne zlorabe in nasilja. Nemoč, ki jo prinaša v življenje ljudi starost, sama po sebi narekuje pomoč na različnih ravneh, tudi strok, pri tem pa je zagovorniška drža vsem nujna. Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi, metode in načini ravnanja, v veliki meri vsebujejo zagovorniško držo in so lahko dober zgled uvajanju na področju skrbi za stare ljudi nasploh (Mali 2011b: 19).«

Zagovorništvo starejših je neizogibno in ga nujno potrebujemo. Življenje starih ljudi v sodobni družbi narekuje uvajanje zagovorništva starejših, zaradi diskriminatornega položaja, ki ga imajo starejši v sodobni družbi. Zagovorništvo je posledica negativnega odnosa do starosti in starih ljudi v sodobni družbi, je torej odgovor, reakcija na proces, ki starost odriva iz sodobnega življenja. Zelo dobro se zavedamo demografskih sprememb in povečanega deleža starejšega prebivalstva, prav tako njihovega stigmatiziranega položaja. Ne zavedamo pa se dovolj dobro potreb po zagovorništvu in uvajanju zagovorništva (Mali 2011b: 26).

Cvahte (2011: 48) vidi možnosti za vzpostavitev projekta zagovorništva starejših bodisi z ustanovitvijo Urada za starejše, razmišljamo lahko tudi o Varuhu pravic starejših ali pa o drugačni obliki institucionalne organiziranosti (Urad za zagovorništvo), ki bo zagotavljala vse resurse, potrebne za postavitve modela zagovorništva.

Zagovorništvo je namenjeno varovanju in zaščiti pravic ranljivih skupin kadar jih ogroža nasilje, zloraba, diskriminacija, kršitev človekovih in bolnikovih pravic, in ko sami ne znajo ali ne zmorejo reševati življenjskih vprašanj. Zagovorništvo potrebujejo otroci, mladoletniki, bolniki, invalidi, duševno ali drugače prizadete osebe, stari ljudje, ki sami ne morejo reševati življenjskih vprašanj. Te osebe tudi ne zmorejo razumeti situacije, ki zahteva obrambo pravic, ne zmorejo razumeti situacije, ki zahteva obrambo pravic, ne zmorejo izraziti svojega mnenja, svojih potreb, identitete in tudi nimajo ustreznih svojcev ali drugih oseb v okolju, ki bi jim lahko pomagale. Naloge zagovornice oz. zagovornika so, da zastopa interese oseb, ki iščejo pomoč (Žiberna 2011: 61).

1.6 Zakonska ureditev socialnega varstva starejših v Evropski uniji in Sloveniji

Evropska socialna listina

Vlade, članice Sveta Evrope, med katere sodi tudi Slovenija kot polnopravna članica, so se kot podpisnice te listine, sporazumele o naslednjem:

»Pogodbenice sprejemajo za cilj svoje politike, da si z vsemi ustreznimi državnimi in mednarodnimi sredstvi prizadevajo za ustvarjanje razmer, v katerih lahko njihovi državljani učinkovito uresničujejo 31. pravic in načel.«

Pravico do socialne varnosti, ki jo določa 23. načelo, pomeni:

da bi zagotavljale učinkovito uresničevanje pravice starih ljudi do socialnega varstva, se pogodbenice zavezujejo, da neposredno ali v sodelovanju z javnimi ali zasebnimi organizacijami sprejmejo ali spodbujajo ustrezne ukrepe, katerih namen je zlasti, da:

- **omogočijo starim ljudem, da ostanejo polnopravni člani družbe tako dolgo, kot je mogoče, s pomočjo:**
 - ustreznih sredstev, ki jim omogočajo spodobno življenje in aktivno vlogo v javnem, družbenem in kulturnem življenju;
 - informacij o službah in možnostih, dosegljivim starim ljudem, ter o priložnostih, da jih uporabijo;
- **omogočajo starim ljudem, ki si svobodno izberejo svoj življenjski slog in živijo samostojno v domačem okolju tako dolgo, kot želijo in zmorejo, s pomočjo:**
 - nastanitve, prilagojene njihovim potrebam in njihovem zdravstvenemu stanju ali ustrezne pomoči pri prilagajanju njihove nastanitve;
 - zdravstvene nege in storitev, ki jih potrebujejo glede na svoje stanje;
- **jamčijo starim ljudem, ki živijo v ustanovah, ustrezno pomoč, pri tem pa spoštujejo njihovo zasebnost ter sodelovanje pri odločitvah, ki se nanašajo na življenjske razmere v ustanovah (Evropska socialna listina, Ur.l. RS, 24/1999).**

Ustava republike Slovenije

Republika Slovenija je s osamosvojitvijo, leta 1991, prevzela obveznost in odgovornost skrbi za starejše državljane in to kot temelj vsem poznejšim aktivnostim zapisala v svoji Ustavi v 50. členu, v poglavju človekovih pravic in svoboščin kot pravico do socialne varnosti, ki se glasi:

»Državljeni imajo pod pogoji, določenimi z zakonom, pravico do socialne varnosti, vključno s pravico do pokojnine.

Država ureja obvezno zdravstveno, pokojninsko, invalidsko in drugo socialno zavarovanje ter skrbi za njihovo delovanje (Ustava Republike Slovenije 1991: 50. člen).«

Zakon o socialnem varstvu

Zakon o socialnem varstvu (Ur. l. RS, 54/1992 in drugi) določa storitve, namenjene preprečevanju socialnih stisk in težav, ki obsegajo aktivnosti in pomoč za samopomoč posamezniku, družini in skupinam prebivalstva.

Storitve namenjene odpravljanju socialnih stisk in težav starejših so:

- prva socialna pomoč,
- osebna pomoč,
- pomoč družini,
- institucionalno varstvo.

Zakon v nadaljevanju navaja tudi storitve, ki jih izvajajo javne službe na področju socialnega varstva. Te storitve so:

- socialna preventiva;
- prva socialna pomoč;
- osebna pomoč;
- pomoč družini za dom in socialna oskrba na domu;
- institucionalno varstvo;
- vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji.

Za izvajanje socialnih storitev za področje starejših so pomembni naslednji členi zakona:

15. člen – tretji odstavek

Pomoč družini na domu obsega socialno oskrbo upravičenca v primeru invalidnosti, starosti ter v drugih primerih, ko socialna oskrba na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo.

16. člen – prvi odstavek

Institucionalno varstvo po tem zakonu obsega vse oblike pomoči v zavodu, v drugi družini in drugi organizirani obliki, s katerimi se upravičencem nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine, zlasti pa bivanje, organizirana prehrana in varstvo ter zdravstveno varstvo.

19. člen – prvi odstavek

Z denarno socialno pomočjo se upravičencu za čas bivanja v Republiki Sloveniji zagotavlja sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje.

50. člen

Dom za stare opravlja **institucionalno varstvo** starih ljudi po prvem odstavku 16. člena tega zakona ter **pomoč posamezniku in družini na domu**.

Dom za stare opravlja tudi naloge, ki obsegajo **pripravo družine in posameznikov na starost**.

Dom za stare lahko opravlja tudi **gospodarsko dejavnost**, če je ta namenjena višji kvaliteti življenja in varstva starejših občanov.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Ur.l. RS, 69/2004) določa, da so polnoletni otroci dolžni preživljati svoje starše, če so ti nesposobni za delo in nimajo dovolj sredstev za življenje. To določilo je osnova za zagotavljanje dela finančnih sredstev za izvajanje storitev, ki jih stari človek potrebuje. Otroci so glede na svoje zmožnosti dolžni prispevati v celoti ali delno za kritje stroškov nujenih storitev.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013 – 2020 (Ur.l. RS, 39/2013)

Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2013 – 2020 se nanaša na razvoj sistema socialnega varstva v navedenem obdobju.

Namen sistema socialnega varstva v Republiki Sloveniji je omogočiti socialno varnost in socialno vključenost državljanov in drugih prebivalcev Republike Slovenije.

Resolucija je razdeljena na več poglavij oziroma področij. Osredotočili se bomo na področje, ki se nanaša na stare ljudi.

Cilji programa so zastavljeni tako, da odgovarjajo na povečanje socialnih in demografskih stisk in problematik v populaciji. Cilji so:

- Zmanjševanje tveganja revščine in povečanje socialnih vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva;
- Izboljševanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov;
- Izboljšanje kakovosti storitev in programov ter drugih oblik pomoči s povečanjem učinkovitosti upravljanja in vodenja izvajalskih organizacij;
- Zagotavljanje večjega vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na načrtovanje in izvajanje storitev.

Kazalniki in njihove ciljne vrednosti ter strategije za doseganje ciljev, ki se nanašajo na populacijo starejših, pa so naslednji:

- Povečanje deleža uporabnikov skupnostnih oblik (pomoč na domu, dnevne oblike varstva) in zmanjšanje deleža uporabnikov institucionalnih oblik socialnega varstva.
- Razvoj novih (inovativnih) ukrepov za zmanjšanje revščine in socialno vključevanje skupin z najvišjimi tveganji revščine in ranljivih skupin (stari ljudje, starejše samske ženske) ter spremljanje učinkov različnih ukrepov na te skupine.
- Zagotavljanje dostopnosti določenih storitev in programov za uporabnike (predvsem tistih, ki so vezani na dolgotrajno oskrbo) ne glede na kraj bivanja.

- Prednost spodbujanja razvoja storitev, ki potekajo v domačem okolju in na domu uporabnikov.
- Zagotavljanje sodelovanja države, lokalne skupnosti, uporabnikov in izvajalcev pri definiranju mreže javnih storitev in programe v lokalni skupnosti.
- Uvedba enovitega sistema dolgotrajne oskrbe s povezanimi in socialnimi storitvami za vse starostne skupine, ki potrebujejo oskrbo.
- Spodbujanje in razvoj verificiranih, razvojnih in eksperimentalnih ter dopolnilnih programov socialnega varstva, ki izhajajo iz ugotavljanja konkretnih potreb uporabnikov posameznih ranljivih skupin in skupnosti ter prenos uspešnih eksperimentalnih programov v redno izvajanje.
- Zagotavljanje pluralnosti in pestrosti izvajalcev storitev in programov ter poudarek na spodbujanju vključevanja prostovoljcev.

Za uspešno izvajanje zastavljenih ciljev je treba pospešiti sprejetje ukrepov in aktivnosti, s katerimi bomo zagotovili ustrezne pogoje in okoliščine, da bodo cilji lahko doseženi. Za področje starih je potrebno predvsem sprejetje predpisov o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo (Rant 2013: 51–53).

1.7 Socialnovarstvene storitve

Zakon o socialnem varstvu (Ur. l. RS, 54/1992 in drugi) v 10. členu določa, da so socialno varstvene storitve namenjene preprečevanju socialnih stisk in težav (socialna preventiva), obsegajo aktivnosti in pomoč za samopomoč posamezniku, družini in skupinam prebivalstva.

Pravilnik o standardih in normativih socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS, 45/2010) v 1. členu določa naslednje socialno varstvene storitve namenjene starim ljudem:

1. Prva socialna pomoč

Prva socialna pomoč obsega pomoč pri prepoznavanju socialne stiske ali težave, oceno možnih rešitev, seznanjanje upravičenca z možnimi socialnovarstvenimi storitvami in dajatvami, z obveznostmi, ki sledijo izbiri storitve ali dajatve ter predstavitev mreže izvajalcev, ki sledijo izbiri storitve ali dajatve ter predstavitev mreže izvajalcev, ki lahko upravičencu nudijo pomoč.

Upravičenec do prve socialne pomoči je vsakdo, ki se znajde v socialni stiski, če se za storitev odloči prostovoljno in jo išče pri pooblaščenem izvajalcu.

Prva socialna pomoč se izvaja po metodi dela s posameznikom. Opravljajo jo strokovni delavci na področju socialnega varstva (69. člen Zakona o socialnem varstvu, Ur.l. RS, 54/1992 in drugi).

2. Osebna pomoč

Osebna pomoč obsega svetovanje, urejanje in vodenje z namenom, da bi posamezniku omogočili razvijanje, dopolnjevanje, ohranjanje ter izboljševanje njegovih socialnih zmožnosti.

Upravičenci so posamezniki, ki so zaradi različnih vzrokov v socialni stiski, prognoza njihovih težav pa kaže, da bi lahko ob ustrezni strokovni pomoči v svojem okolju normalno živeli.

Storitev se izvaja po principih in načelih svetovalnega procesa, nasvetovanja ter s tehniko usmerjanja, pogajanja in nudenja opore. Izvajajo jo strokovni delavci na področju socialnega varstva (69. člen Zakona o socialnem varstvu, Ur.l. RS, 54/1992 in drugi).

3. Pomoč družini na domu

Pomoč družini na domu vsebuje socialno oskrbo na domu in mobilno pomoč.

➤ Socialna oskrba na domu

Socialna oskrba na domu je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, če se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti.

Storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega:

- gospodinjsko pomoč,
- pomoč pri vzdrževanju osebne higiene in
- pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

Upravičenci do socialne oskrbe na domu so osebe, ki jim preostale psihofizične sposobnosti omogočajo, da z občasno organizirano pomočjo drugega ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in lahko funkcionirajo v znanem bivalnem okolju tako, da jim vsaj za določen čas ni potrebno institucionalno varstvo v zavodu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki.

Pod pogoji iz prejšnjega odstavka so upravičenci:

- osebe, stare nad 65 let, ki so zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, nesposobne za samostojno življenje,
- osebe s statusom invalida po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb,
- druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij,
- kronično bolne in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida,
- hudo bolni otrok ali otrok z težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem zdravju, ki ni vključen v organizirane oblike varstva.

Socialna oskrba na domu se izvaja po metodi dela s posameznikom in družino. Izvajajo jo strokovni delavci, strokovni sodelavci in laični delavci.

4. Socialni servis

Socialni servis obsega pomoč pri hišnih ali drugih opravilih, bolezni, v primeru nesreč, ko je ta pomoč potrebna za vključitev osebe v vsakdanje življenje.

Socialni servis ne sodi v javno službo in obsega:

- prinašanje pripravljenih obrokov hrane,
- nakup in prinašanje živil in drugih potrebščin,
- vzdrževanje stanovanja,
- celodnevno nadzorovanje preko osebnega telefonskega alarma,
- kontrola jemanja zdravil, varovanje in nadziranje stanja uporabnika preko noči, in
- druge storitve.

Uporabnik je vsakdo, ki naroči določen del storitve in prevzame plačilo storitve in kritje stroškov v zvezi z opravljeno storitvijo.

5. Institucionalno varstvo

V praksi obstaja več možnosti institucionalnega varstva za starejše, vse pa morajo izhajati iz potreb starega človeka in zagotavljati največjo možno mero njegove samostojnosti, neodvisnosti, zasebnosti in dostojanstva.

Institucionalno varstvo je oblika obravnave v zavodu, drugi družini ali drugi organizirani obliki, ki upravičencu nadomešča, dopolnjuje ali zagotavlja funkcijo doma ali lastne družine.

Obsega osnovno oskrbo, socialno oskrbo in zdravstveno varstvo po predpisih s področja zdravstvenega varstva (Pravilnik o standardih in normativih socialno varstvenih storitev, Ur.l. RS, 45/2010).

➤ Celodnevno (24-urno) institucionalno varstvo starejših oseb

Celodnevno institucionalno varstvo je namenjeno:

- Osebam, starim nad 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobni za samostojno življenje;
- Osebam, starim nad 55 let, z različnimi oblikami invalidnosti in motenj, ki niso nastale v starosti.

Storitev se organizira na ravni upravne enote (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020, Ur.l. RS, 39/2013).

V programu razvoja varstva starejših oseb na področju socialnega varstva do leta 2005 so bile natančneje obravnavane tri možne oblike institucionalnega varstva (Poročilo o izvajanju programa razvoja varstva starejših oseb na področju socialnega varstva v Sloveniji do leta 2005 (2003: 8–10):

➤ Domovi za stare

Celodnevna oskrba v domovih za stare je namenjena predvsem starejšim, ki imajo določene zdravstvene težave ali pa so se iz različnih drugih razlogov odločili, da se preselijo v dom.

Bivanje v domu je oblika življenja v zavodu, ki uporabniku nadomešča ali dopolnjuje funkcijo doma ali lastne družine. Obsega osnovno oskrbo, socialno oskrbo in zdravstveno varstvo po predpisih s področja zdravstva.

Institucionalno varstvo v domovih za stare je organizirano in se izvaja tako, da zagotavlja uporabniku glede na njegove psihofizične sposobnosti čim večjo zasebnost, samostojnost, avtonomnost in neodvisnost.

Osnovno in socialno oskrbo v domovih plačujejo uporabniki oziroma zavezanci, pod določenimi pogoji pa oskrbo doplačuje delno ali v celoti občina. Zdravstvene storitve se zagotavljajo iz sredstev Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenij.

➤ **Dnevni centri**

Dnevni center je oblika varstva, v katero se vključijo stare ljudi, ki zaradi posebnih potreb potrebujejo nadzor, varovanje in pomoč. Dnevno varstvo je oblika institucionalnega varstva, namenjena posameznikom, ki še ne potrebujejo zahtevne zdravstvene nege in celodnevne stacionarne domske oskrbe. Ta dejavnost pomembno dopolnjuje in razbremenjuje družinsko oskrbo ter podaljšuje bivanje ljudi v lastnih domovih.

Dnevni center zadovoljuje potrebe tudi vseh tistih, ki želijo pomoč, nadzor ali organizirano obliko bivanja za čas, ko so družinski člani odsotni ali na dopustu. Osnovni kriterij za vključitev oseb v dnevno varstvo je, da se upravičenci dnevno vračajo domov.

Storitve dnevnega varstva so:

- prevoz in prehrana,
- socialna in zdravstvena oskrba,
- varovanje,
- socialna integracija in okupacija ter razvedrilo.

Dnevno varstvo se praviloma izvaja v instituciji – domu za stare, ki lahko zaradi svoje organiziranosti strokovno in finančno smotrno zagotovi vse potrebne storitve.

Sredstva za izvajanje zagotavljajo uporabniki in lokalne skupnosti.

➤ **Oskrbovana stanovanja za starejše**

Oskrbovana stanovanja za starejše so stanovanja, ki so lokacijsko in funkcionalno prilagojena potrebam starih in invalidnih oseb, v njih pa stanovalci lahko dobijo socialno in zdravstveno oskrbo 24 ur na dan, skozi vse leto (ponavadi od doma za stare ali drugega izvajalca v neposredni bližini). Gre za stanovanja, ki kljub možnosti stalne pomoči in oskrbe ohranjajo prednosti bivanja v lastnem domu, poleg osnovne oskrbe pa lahko stanovalci naročajo tudi dodatne storitve. Namenjena so starim ljudem ki potrebujejo pomoč druge osebe, vendar ne do te mere, da bi jih bilo potrebno namestiti v domu.

Oskrbovano stanovanje je možno kupiti ali najeti. Osnovno in dodatno socialno oskrbo plačujejo uporabniki oziroma svojci, zdravstvene storitve pa se zagotavljajo preko patronažne službe.

6. Mreža javnih služb na področju socialno varstvenih programov

Socialnovarstveni programi so namenjeni preprečevanju in reševanju socialnih tisk posameznih ranljivih skupin prebivalstva in so dopolnitev socialnovarstvenim storitvam in ukrepom. Mreže programov se oblikujejo za posamezna področja oziroma posamezne ciljne skupine.

Mreža programov za starejše, ki so ogroženi s socialno izključenostjo ali potrebujejo podporo in pomoč v vsakdanjem življenju, vključno s programi pomoči in podpore za dementne osebe in njihove svojce ter medgeneracijska središča, obsega:

- preventivne programe,
- informacijske in svetovalne programe ter programe telefonskega svetovanja,
- programe koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči za starejše,
- programe zagovorništva in samozagovorništva za starejše,
- programe regijskih medgeneracijskih središč.

Spodbujal se bo razvoj lokalnih medgeneracijskih središč, ki se bodo oblikovala v lokalnem okolju (za območje posameznih občin ali v sodelovanju več občin) in bodo delovala kot odgovor na lokalno problematiko ter bodo vključevala dejavnosti različnih generacij (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020, Ur.l. RS, 39/13).

1.8 Vloga socialnega dela pri delu s starimi ljudmi

Specifičnost socialnega dela s starimi ljudmi

Specifične teme povezane z znanjem in vedenjem o starosti in spremembah, ki jih v življenje ljudi prinaša starost, narekujejo specializirano področje socialnega dela, ki vključuje specifična znanja za ravnanje, naloge in spretnosti, s čimer se socialnim delavcem določa specializirana vloga tudi znotraj samega socialnega dela. V novih družbenih razmerah se je pričelo tudi težišče socialnega dela čedalje bolj usmerjati na delo s starejšo populacijo. Obenem pa je že narava področja socialnega dela s starimi ljudmi takšna, da prizadeva vse socialne delavce, torej je univerzalna vsem socialnim delavcem, ne glede na to, za katero področje socialnega dela se specializirajo (Mali 2015: 20).

Socialni delavci potrebujejo za delo s starimi ljudmi znanja o procesu staranja, socialni politiki do starih ljudi, o različnih praktičnih pristopih in metodah. Potrebujejo tudi različne strokovne spretnosti, kot denimo sposobnost komuniciranja, sposobnost presojanja, sposobnost sodelovanja v multidisciplinarnih timih, povezovanja različnih generacij. Pri oceni situacij, v kateri se je znašel star človek, potrebuje socialni delavec veliko specifičnega znanja, ki je drugačno od ostalih področij socialnega dela. Ocenjuje psihične, emocionalne, kognitivne in socialne zmožnosti starega človeka, preverja možnosti samooskrbe, išče različne vire moči tako v starem človeku kot v njegovem okolju in možne ovire v suportivnem okolju (Mali 2015: 22).

Socialni delavci s konkretnimi metodami dela odpravljajo predsodke do starih ljudi kot zgolj zajedavcev družbene blaginje in opozarjajo na morebitne nove oblike sožitja različnih starostnih skupin v družbi. Ob čedalje močnejšem zavedanju povečanja

starejšega prebivalstva postajajo vprašanja solidarnosti in sožitja ljudi v sodobni družbi čedalje bolj aktualna (Mali 2015: 25).

Socialno delo s starimi ljudmi je povezano z nekaterimi načeli, ki tvorijo generično, splošno socialno delo in so vplivala na razvoj posebnih metod in spretnosti, značilnih prav za slovensko okolje.

Povzetek najpomembnejših načel na področju dela s starimi ljudmi:

- **Partnerstvo**

Partnerski odnos v socialnem delu pomeni, da uporabnik in socialni delavec enakopravno sodelujeta pri definiranju in reševanju problema, da strokovnjak verjame v sposobnost uporabnika za uspešno rešitev težave, v njegovo kompetentnost za prevzem odgovornosti in kontrole nad svojim življenjem.

- **Perspektiva moči**

Na področju socialnega dela s starimi ljudmi je to eden temeljnih konceptov. Perspektiva moči zahteva od socialnega delavca, da vidi uporabnike na drugačen način, to pa povzroči premik od usmeritve na posameznikov problem k iskanju novih možnosti in priložnosti. Je v pomoč in podporo staremu človeku, da iz svojih bogatih življenjskih izkušenj črpa moč za premagovanje težav v sedanjosti.

- **Antidiskriminacijska usmeritev**

Načelo antidiskriminacijske usmerjenosti nas opozarja, da pri delu s starimi ljudmi ne spregledamo dveh temeljnih etičnih načel – spoštovanja in ohranjanja dostojanstva starih ljudi. Le tako bomo lahko z njimi vzpostavili delovni odnos, na katerem temelji naše strokovno delo in ne bomo spregledali njihovih pravic.

- **Skupine za samopomoč**

Namen skupin za samopomoč je reševati osebno osamljenost starih ljudi, zato zmanjšujejo izoliranost starih ljudi in medgeneracijsko povezanost.

- **Socialne mreže**

Ukvarjanje s socialnim kapitalom posameznika je pri socialnem delu s starimi ljudmi še posebej pomembno, saj so stari ljudje pogosto odvisni od pomoči, ki jo dobijo v socialnem okolju v katerem živijo, bodisi na neformalen (pomoč družine, svojcev, sosedov, prijateljev, znancev) bodisi na formalen način (pomoč strokovnjakov različnih organizacij, institucij).

- **Skupnostna skrb**

Skupnostna skrb je kolektivno zasnovana in ima za cilj povečanje kakovosti življenja v skupnosti. Posameznik ima pravico, da živi samostojno v takem okolju in na tak način, da ne ogroža svojega življenja in življenja drugih. Naloga socialnega delavca je, da oceni vpliv bioloških, psiholoških, socioloških, kulturnih, organizacijskih in drugih dejavnikov na življenje starih ljudi in mobilizira razpoložljive vire moči v posamezniku in njegovi socialni mreži za samostojno življenje v domačem okolju (Mali 2013b: 63–64).

V socialnem delu s starimi ljudmi smo osredotočeni na specifičnost življenjskega sveta starega človeka, da bi skupaj z njim odkrili, raziskali in spoznali družbeni, kulturni in socialni kontekst v katerem živi in bolj ali manj aktivno deluje. V sodobnem socialnem delu govorimo o raziskovanju življenjskega sveta uporabnika (Mali 2013b: 64).

Socialno delo v domovih za stare

Socialni delavci so v naših domovih za stare prisotni že od samega začetka nastanka socialnega dela kot poklica, zato so pomembno vplivali na razvoj domskega varstva. Nedvomno je največ zapisov o socialnem delu v domovih prispevala Milošević Arnold, saj je edina avtorica v slovenskem prostoru, ki je opisala konkretne vloge domskih socialnih delavcev. Te vloge pa so:

- pomoč pri reševanju problemov stanovalcev,
- delo s tistimi, ki bi ljudem zagotovili potrebne vire in storitve,
- povezovanje ljudi z ustreznimi sistemi, ki bi podpirali njihovo funkcioniranje (Mali 2008: 82).

Socialni delavec v domu prihaja v stik s stanovalci v različnih časovnih intervalih, saj ima star človek opraviti z institucionalnim življenjem v različnih časovnih obdobjih. Socialni delavec je prisoten tako rekoč od prvega stika posameznika z institucijo do sklepne, poslovilne faze, ko se stanovalčev odnos z institucijo pretrga (Mali 2008: 83).

Naloge in vloge socialnega delavca v domu so, glede na fazo v kateri pride star človek v stik z institucijo, naslednje:

1. Pred prihodom stanovalca v dom

Naloge socialnega dela pred prihodom uporabnika v dom so vezane na urejanje formalnosti povezanih s prihodom v dom. Razdeljeno je na več funkcij, med katerimi so nepogrešljive naslednje:

- **Sodelovanje z bodočim stanovalcem** je pomembno zaradi vzpostavljanja stika z bodočim stanovalcem in njegovimi svojci kot temelja za poznejši delovni odnos. Osebni odnos lahko socialni delavec vzpostavi tudi, ko star človek biva v bolnišnici, pri svojcih, znancih, prijateljih ali ga obišče na njegovem domu ter tako išče rešitve za, ki bi staremu človeku bolj ustrezale kot odhod v institucijo. Postavi se v vlogo njegovega zagovornika.
- **Sodelovanje z drugimi strokovnjaki.** Socialni delavec ima največ informacij, podatkov o prosilcih, o njihovih življenjskih razmerah, zato ima ključno vlogo v odnosu do drugih strokovnjakov, s kateri tesno sodeluje in pridobiva informacije za dopolnitev mozaika življenjskega sveta uporabnika.
- **Sodelovanje s svojci.** Socialni delavec ugotavlja razloge za odločitev kandidata za odhod v dom, zlasti pa ali je odločitev resnično njegova in osebna. Dostikrat je to rešitev za svojce in ne za starega človeka. Le v skupnem dogovarjanju lahko socialni delavec ugotovi resnično pripravljenost starega človeka za odhod v dom.
- **Informiranje.** Socialni delavec že pred prihodom v dom bodočega stanovalca seznanja s čim več informacijami, ki jih ta potrebuje ob prihodu v dom za čim boljšo prilagoditev na novo življenjsko okolje (Mali 2008: 85).

Socialni delavec ima osrednjo vlogo pri namestitvi stanovalca v dom, saj najbolje pozna njegove navade, potrebe in zahteve kot drugi strokovnjaki, ki se s stanovalcem prvič srečajo šele ob prihodu v dom. Seznan je s celotno mrežo starega človeka in skupaj z vsemi išče možne rešitve, ki jih vpleteni v problem vidijo zgolj v institucionalnem varstvu. Raziskuje vire in oblike pomoči v socialni mreži starega človeka in tako vstopa na področje izveninstitucionalne skrbi (Mali 2008: 86).

2. V času bivanja stanovalca v domu

Socialni delavec v tem obdobju zagotavlja optimalne pogoje, da se vsak stanovalec čim bolje vživi v novo življenjsko okolje in da ohrani stike s primarnim

okoljem. Posamezna opravila socialnega delavca v tej fazi se nadaljujejo iz prejšnje faze, saj je socialni delavec pred prihodom starega človeka v dom že vzpostavil delovni odnos s stanovalcem in njegovimi svojci. Milošević Arnold navaja še te naloge:

- podpora stanovalcu v procesu prilagajanja na življenje v domu (pomoč pri vzpostavljanju nove socialne mreže znotraj doma in ohranjanje stare v domačem okolju),
- podpora svojcem in njihovo angažiranje za sodelovanje pri dejavnostih doma (oblike izobraževanja, delavnice, skupine za samopomoč pri premagovanju občutkov krivde ...),
- posredovanje v konfliktnih situacijah med stanovalci ter med stanovalci in delavci,
- razvijanje prostovoljnega dela,
- sodelovanje pri organizaciji različnih interesnih dejavnosti in prireditev (Mali 2008: 87).

3. Ob odhodu stanovalca iz doma

Stanovalec lahko zapusti dom zaradi različnih razlogov. Socialni delavec mu pri tem pomaga. Njegove naloge so naslednje:

- priprava odpusta stanovalca v domače okolje, drugo institucijo, v novo okolje,
- obravnava predloga za premestitev stanovalca v drugo institucijo,
- urejanje prenehanja bivanja stanovalca zaradi smrti (Mali 2008: 87).

4. Zagotavljanje dobre klime v domu

Pomembno področje socialnega dela v domu je namenjeno zagotavljanja dobrih odnosov med vsemi sistemi, ki se v domovih prepletajo, medsebojno srečujejo in povezujejo. To so stanovalci, svojci in delavci v domu (Mali 2008: 88).

5. Spremljanje institucionalnega življenja stanovalcev

Prikaz socialnega dela v predhodnih točkah temelji na časovnih dimenzijah življenja stanovalca v instituciji. Kaže na specifične poudarke socialnega dela in usmerjenosti socialnega dela na starega človeka, ki prevladujejo nad institucionalnimi zahtevami doma. Prav to daje socialnemu delu v domu specifično vrednost in pomen (Mali 2008: 88).

Naloge socialnega dela v domu kažejo več značilnosti. Prva je pomembnost in odgovornost teh nalog. Socialni delavec popelje stanovalca v novo življenjsko okolje in nov način življenja. Ne gre za izbiro, kako naj socialni delavec to nalogo opravi, temveč za udejanjanje temeljnega poslanstva socialnega dela, ki se nanaša na skupno ustvarjanje rešitev, ne glede na v katero je socialno delo umeščeno. Prav umeščenost socialnega dela v institucijo pokaže drugo značilnost – neskladnost vloge socialnega dela z zahtevami in cilji institucije. Dom za stare že v osnovi ni institucija, ki bi bila naklonjena posamezniku, saj je njen cilj skrbeti za množico starih ljudi. Tako socialni delavec pogosto pride v protisloven položaj s sodelavci, ki imajo z večine medicinski profil, in s prevladujočo filozofijo institucije (Mali 2008: 88–89).

Vloga socialnega dela v domu je prepletena z različnimi področji, izstopa mediatorska vloga socialne delavca, saj se socialni delavec giblje med stanovalci, osebjem doma in svojci. Socialni delavec v domu ustvarja in ohranja ravnovesje med potrebami stanovalcev in zahtevami ustanove. Izhaja iz potreb, želja in interesov stanovalcev, upošteva zahteve ustanove, zlasti osebja, mnenje svojcev in posreduje pri usklajevanju vseh udeležениh v življenju starega človeka v domu (Mali 2008: 102).

2. PROBLEM

Temo specialističnega dela z naslovom Prispevek socialnega dela pri razvoju dejavnosti Doma upokojencev Kranj sem izbrala, da predstavim primer dobre prakse socialnega dela v organizaciji, v kateri sem zaposlena kot socialna delavka.

Pri svojem delu se vsakodnevno zavedam pomena socialnega dela v Domu, ki staremu človeku pomaga najti način za kvalitetno in neodvisno življenje v starosti. Socialni delavec skupaj z njim načrtuje aktivnosti, ki mu bodo pri tem pomagale, pri čemer pa mora izhajati iz njegovega življenjskega okolja, njegovih navad in zmožnosti. Star človek mora imeti možnost izbire, socialni delavec pa mu mora nuditi oporo pri njegovih odločitvah.

V Domu se zavedamo, da se zaradi boljših življenjskih razmer in zdravstvenega varstva življenjska doba ljudi podaljšuje. Dejstvo je tudi, da imajo stari ljudje tako v domačem okolju kot v domovih najboljši standard materialne oskrbe doslej. Zato smo se v zadnjih dvajsetih letih v Domu usmerili v koncept dela, kjer sledimo načelu, da starim ljudem omogočimo čim daljše življenje v domačem okolju. Da bi lahko to dosegli, smo poleg stalne nastanitve organizirali še:

- začasno nastanitev,
- dnevno varstvo,
- pomoč na domu,
- dostavo hrane.

Pri razvoju tega koncepta je odločilno vlogo odigralo socialno delo v domu, ki staremu človeku omogoča pripravo na starost in mu tako dejansko nudi možnost, da jo preživi kvalitetno, varno in čim dalj časa v svojem domačem okolju. Stik s socialno službo mu je omogočil pridobivanje vseh pomembnih informacij in samostojno odločanje o tem, kako in kdo bo skrbel zanj, ko sam tega ne bo več zmogel.

Na osnovi omenjenih dejstev bom v svojem specialističnem delu ugotavljala, ali so dejavnosti, ki jih razvija Dom prilagojene potrebam starih ljudi in kakšna je pri tem vloga socialne delavke. Prikazala bom pomen socialnega dela in poizkus Doma, da

se z izvajanjem dejavnosti, aktivno vključi v zagotavljanje pogojev za preživljanje aktivne in varne starosti starih ljudi v Mestni občini Kranj.

Teme, ki jih bom raziskovala so:

1. PODROČJA ŽIVLJENJSKEGA SVETA UPORABNIKOV, KI SO SE PO PRIHODU V DOM SPREMENILA

- Kje so uporabniki živeli pred prihod v Dom? Katere okoliščine so vplivale, da so se odločili za prihod v Dom? Kakšne so prednosti življenja v Domu, v primerjavi z življenjem doma. Kakšne so finančne zmožnosti uporabnikov? Kakšna so njihova pričakovanja o življenju v Domu?

2. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA INSTITUCIONALNO ŽIVLJENJSKO OKOLJE

- Kaj se je zgodilo v življenju uporabnikov, da so se odločili za odhod v Dom? Ali jih je socialna delavka v Domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kako je potekal sprejem v Dom? Kakšne podpore so bili deležni sorodniki s strani socialne delavke?

3. VPLIV POSAMEZNIH DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA V DOMAČEM OKOLJU NA ŽIVLJENJE STARIH LJUDI

- Katere od dejavnosti so uporabniki koristili pred prihodom v Dom? Kdo jim je dejavnosti priporočil? Kaj se je spremenilo v njihovem življenju po uvedbi dejavnosti? Katere od dejavnosti pogrešajo?

4. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

- Zakaj so izveninstitucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti? Kako lahko te oblike pomoči bistveno izboljšajo življenje starih ljudi in njihovih svojcev? Kako je potekalo načrtovanje pomoči? Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči?

3. METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava je kvalitativna, saj sem zbirala besedne opise intervjuvancev, ki se nanašajo na raziskovani pojav. V tem primeru je to prispevek socialnega dela pri razvoju dejavnosti Doma upokoјencev Kranj. Mesec (1997b: 6) definira kvalitativno raziskavo kot raziskavo, pri kateri sestavljajo osnovno izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, besedni opisi ali pripovedi, in v kateri je to gradivo tudi obdelano ali analizirano na besedni način brez uporabe merskih instrumentov, ki jo dajo števila in brez operacij nad števili.

3.2 Merski instrument in vir podatkov

Podatke sem pridobila s pomočjo strukturiranih intervjujev s starimi ljudmi, ki so uporabniki dejavnosti Doma. Podatke sem zbirala z neposrednim spraševanjem. Uporabila sem polstandardiziran intervju, saj sem imela teme in vprašanja za intervjuvance zapisana, a sem jih prilagajala posameznim intervjuvancem.

Kot merski instrument mi je služil seznam osnovnih tem za pogovor, ki sem jih razdelila na: seznanjenost z dejavnostjo, zadovoljstvo z dejavnostjo, ustreznost dejavnosti potrebam uporabnikov, pomanjkljivosti dejavnosti in predlogi za dodatne dejavnosti.

V prvem sklopu me je zanimal življenjski svet uporabnikov pred prihodom v Dom in v Domu. V ta name sem jih spraševala, kje in s kom so živeli pred prihodom v Dom, kako je potekal njihov običajni dan. Zanimalo me je, zakaj so se odločili za odhod v Dom in kako poteka njihov običajni dan v Domu, kakšno oskrbo imajo in kaj pogrešajo v primerjavi z življenjem doma. Stanovalce, ki so v Domu nastanjeni stalno in začasno, sem spraševala o njihovem odnosu do drugih stanovalcev, kdo jih v Domu obiskuje in kako pokrivajo stroške. Pri uporabnikih dnevnega varstva in pomoči na domu me je zanimal njihov življenjski svet, kje živijo, kako poteka njihov običajni dan in na kakšen način zagotavljajo finančna sredstva za kritje oskrbe.

V drugem sklopu me je zanimala vloga socialne delavke pri prilagajanju uporabnikov na življenje v Domu. Stanovalce sem spraševala, kaj je vplivalo na njihovo odločitev za odhod v Dom in kdo jim je pomagal pri tej odločitvi. Zanimalo me je, ali jim je socialna delavka posredovala vse potrebne informacije in kako je potekal sprejem v Dom, česa vse se spominjajo. Spraševala sem jih tudi, kakšne podpore so bili deležni s strani socialne delavke sami in tudi njihovi svojci.

V tretjem sklopu me je zanimalo, kakšen vpliv imajo dejavnosti, ki jih Dom izvaja za stare ljudi v njihovem domačem okolju. Stanovalce v Domu in uporabnike dnevnega varstva ter pomoči na domu sem spraševala, katere dejavnosti so že koristili, kdo jim je dejavnost priporočil in kako so vplivale na njihovo življenje. Zanimalo me je, kakšne prednosti in pomanjkljivosti so zaznali pri dejavnostih in katere potrebe po kvalitetnem življenju so bile zadovoljene.

V četrtem sklopu me je zanimala vloga socialne delavke pri izveninstitucionalnih oblikah pomoči. Uporabnike sem spraševala o pomenu teh oblik pomoči v življenju starih ljudi, katere oblike pomoči so bistveno izboljšale njihovo življenje in življenje sorodnikov. Zanimal me je tudi potek načrtovanja teh pomoči in kdo je bil vključen pri informiranju in načrtovanju. Na koncu pa me je še zanimalo, kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja takšnih oblik pomoči.

Smernice za intervju prilagam v prilogi št. 1.

3.3 Populacija in vzorčenje

Mesec (1997a: 1) pojasnjuje, da v določeni fazi raziskave pridemo do vprašanja, čigave značilnosti želimo raziskovati ali katera družbena celota bo predmet naše raziskave. To so lahko posamezniki, ki sestavljajo posamezne kategorije ljudi, lahko so to družbene skupine in organizacije. V načrtu moramo nedvomno opredeliti te enote tako, da ne bo sporno, ali naj določeno konkretno enoto vključimo v raziskavo ali ne.

Zamisel vzorčenja temelji na logičnem postopku indukcije, ki ga zelo pogosto uporabljamo v vsakdanjem življenju, kadar iz manjšega števila posameznih primerov

sklepamo na značilnosti celotne kategorije, ki ji ti primeri pripadajo. Prizadevamo si, da bi vzorec dobro predstavljal populacijo, ali da bi bil reprezentativen za populacijo, iz katere je bil izbran (Mesec 1997a: 3).

Populacijo v raziskavi so predstavljali stanovalci Doma ter uporabniki dnevnega varstva in pomoči na domu. Vzorec je sestavljalo: pet stanovalcev, ki so bili nastanjeni stalno in pet stanovalcev, ki so bili nastanjeni začasno, od tega sedem žensk in trije moški. Povprečna starost intervjuvancev je bila 85 let, najstarejši je bil star 97 let in najmlajši 76 let. V domu so bivali od dveh tednov do deset mesecev. Uporabniki dnevnega varstva in pomoči na domu so bili povprečno stari 79 let, najstarejši je bil star 89 let in najmlajši 68 let, dejavnost so koristili od dveh do enajst let. Vključenih je bilo šest žensk in dva moška. Vsi so dejavnosti začeli koristiti ali pa so jo že koristili v letu 2015. Vzorec je bil neslučajnostni in priročen. Intervjuvanci so bili zbrani na osnovi seznama sprejetih stanovalcev v letu 2015, s predpostavko, da so koristili več oblik dejavnosti pred prihodom v Dom. Uporabniki pomoči na domu in dnevnega varstva so bili izbrani na enak način. Seznam uporabnikov pomoči na domu je bil sestavljen s pomočjo službe pomoči na domu, ki je od intervjuvancev predhodno dobila privolitev, da jih lahko za potrebe raziskave obiščemo na njihovem domu.

3.4 Predstavitev Doma upokoјencev Kranj

- **Zgodovina organizacije**

Dom upokoјencev Kranj (v nadaljevanju: Dom) je javni socialno varstveni zavod, katerega ustanovitelj je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti izvršuje Vlada Republike Slovenije. Osnovna dejavnost Doma je nastanitev in oskrba starih ljudi, ki zaradi starosti ali zdravstvenega stanja ne morejo ali ne želijo več živeti v domačem okolju oz. primarni družini.

Uradna otvoritev doma je bila avgusta 1973, oktobra 1983 je bil odprt še prizidek s 83 dodatnimi posteljami. Dom ima danes skupno 213 ležišč za institucionalno varstvo in 30 mest za dnevno varstvo.

Poleg institucionalnega varstva Dom izvaja tudi storitve pomoči na domu, nudi kosila zunanjim uporabnikom in je oskrbnik oskrbovanih stanovanj v neposredni bližini Doma (<http://www.du-kranj.si/informacije-in-pravila-za-bivanje-v-domu> (3. 2. 2016)).

- **Posamezne dejavnosti**

- Stalna nastanitev in oskrba

Stalna nastanitev in oskrba je namenjena starim ljudem nad 65 let, ki imajo določene zdravstvene težave ali pa so se iz različnih drugih razlogov odločili, da se preselijo v Dom. Stanovalcem je na voljo bivanje v 119 enoposteljnih in 44 dvoposteljnih sobah.

Dom stanovalcem celotno oskrbo in zdravstveno nego.

- Začasna namestitev in oskrba

Začasno nastanitev lahko stari ljudje nad 65 let, koristijo največ tri mesece: v času dopusta svojcev ali skrbnikov, po odpustu iz bolnišnice, zaradi spoznavanja bivanja in oskrbe v Domu in drugega. Za to dejavnost ima Dom na voljo pet enoposteljnih in eno dvoposteljno sobo.

- Dnevno varstvo

Dnevni center je namenjen starim ljudem, ki so sami doma in jim je dolgčas, si želijo druženja, ali pa sami čez dan oz. ob odsotnosti svojcev ne morejo več poskrbeti zase in so odvisni od pomoči druge osebe. Dejavnost je uporabnikom na voljo vse dni v tednu in jim zagotavlja prehrano, oskrbo in zdravstvene storitve.

- Pomoč na domu

Pomoč na domu starim ljudem in invalidom, ki potrebujejo občasno pomoč, Dom zagotavlja v obliki socialne oskrbe na njihovem domu. Oskrba obsega: gospodinjska opravila, pomoč pri oblačenju, osebni negi, hranjenju, itd. in vzdrževanju socialnih stikov. Storitve je na voljo vse dni v tednu, v določenem obsegu ur.

- Dostava hrane

Dom zagotavlja uporabnikom, starim nad 65 let in invalidom vsakodnevno dostavo hrane na njihov dom.

(http://www.du-kranj.si/dejavnosti?mod=pages&page_id=11 (8. 2. 2016)).

3.5 Zbiranje podatkov

Raziskavo sem opravljala decembra 2015 in januarja 2016 s pomočjo študentke magisterskega študija socialnega dela, saj sem predvidevala, da sama ne bi dobila dovolj objektivnih podatkov, ker sem v Domu upokojencev Kranj zaposlena. Intervjuji s stanovalci so potekali v njihovih sobah, z uporabniki dnevnega varstva v pisarni socialne delavke, z uporabniki pomoči na domu pa na njihovih domovih. Vsem intervjuvancem je bila zagotovljena anonimnost in so privolili v snemanje intervjuja. Intervjuji so trajali različno v povprečju do največ 50 minut.

Prednost takšnega zbiranja podatkov je predvsem v osebni stiku z intervjuvancem. V pogovoru mu je na tak način dana možnost, da pripoveduje o svojem življenju ter se tako tudi sam čuti pomembnega in sprejetega. Slabost takšnega zbiranja podatkov pa je lahko v nevarnosti, da se intervjuvanec preveč oddalji od teme in ga je potrebno nenehno usmerjati, da odgovori ustrezajo namenu raziskave.

3.6 Obdelava in analiza podatkov

Gradivo sem analizirala na kvalitativen način s kvalitativno analizo gradiva in ga analizirala na besedni način.

Intervjuje s stanovalci, ki so nastanjeni stalno, sem označila s črko Sa, Sb, Sc, Sd, Se.

Intervjuje s stanovalci, ki so nastanjeni začasno, sem označila s črko Za, Zb, Zc, Zd, Ze.

Intervjuje z uporabniki dnevnega varstva sem označila s črko Da, Db, Dc, Dd, De.

Intervjuje z uporabniki pomoči na domu sem označila s črko Pa, Pb, Pc, Pd.

Za vsak intervju sem izdelala svojo tabelo.

- **Določitev enot kodiranja**

Pomembne odgovore v intervjuju sem označila in jih po vrstnem redu vnesla v tabelo, v stolpec Enota kodiranja. V stolpcu Število izjave je navedena črka intervjuja in zaporedno število izjave. Izpustila sem izjave, ki se mi niso zdele

pomembne in v nadaljevanju ne vodijo k produktivnemu iskanju pojmov. Ponekod je Enota kodiranja beseda, stavek, občasno tudi odstavek.

Primer določanja enote kodiranja:

V intervjuju Sb sem v prvem vprašanju drugega sklopa vprašanj intervjuvanko prosila, naj opiše, kaj se je zgodilo v njenem življenju, da se je odločila za odhod v dom. Intervjuvanka Sb mi je odgovorila: »Nisem mogla več delati ... nisem bila več samostojnanisem se mogla sama pobrati, ko sem padla in vedela sem, da ne morem biti sama«.

3.6.1 Tabela: Primer 1

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Sb 51	Nisem mogla več delati		
Sb 52	Nisem bila več samostojna		
Sb 53	Nisem se mogla sama pobrati, ko sem padla in vedela sem, da ne morem biti sama		

- **Odprto kodiranje**

- Prosto pripisovanje pojmov

V tem delu analize sem izbranim enotam kodiranja določila pojme, tako da sem vsaki enoti kodiranja določila asociacije nanjo in to vpisala v stolpec Pojem. Ker pojmov še nisem združila v kategorije, sem lahko videla, ali kateri izmed pojmov sodijo v katero drugo kategorijo, kot je bilo pričakovano.

Primer:

3.6.2 Tabela: Primer 2

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Sb 51	Nisem mogla več delati	nezmožnost za delo	
Sb 52	Nisem bila več samostojna	nesamostojnost	

Sb 53	Nisem se mogla sama pobrati, ko sem padla in vedela sem, da ne morem biti sama	nemoč ob padcu	
-------	--	----------------	--

➤ Združevanje sorodnih pojmov kategorije

V tem delu sem pojmom določila kategorijo, ki sem jo vpisala v stolpec Kategorija. Zastavljena vprašanja sem preoblikovala v kategorije, v katere sem umestila pojme, ki se navezujejo na isto temo. Ko so intervjuvanci pri določenem vprašanju z odgovorom posegli v drugo vprašanje ter posledično v drugo kategorijo, sem enote kodiranja in pojme umestila v ustrezno kategorijo. Analiza gradiva do te stopnje je priložena v Prilogi 3.

Primer:

3.6.3 Tabela: Primer 3

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Sb 51	Nisem mogla več delati	nezmožnost za delo	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sb 52	Nisem bila več samostojna	nesamostojnost	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sb 53	Nisem se mogla sama pobrati, ko sem padla in vedela sem, da ne morem biti sama	nemoč ob padcu	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom

- **Oсно kodiranje**

V tem delu analize pa sem izpisala kategorije in pod njimi zapisala pojme, ki pripadajo določeni kategoriji. Poleg pa sem v oklepaju zapisala še črko intervjuja in število izjave. Če se je nek pojem pojavil večkrat, sem v oklepaju zapisala tudi črke intervjujev in število izjav, v katerih se pojem ponavlja. Zaradi obsežnosti gradiva tega dela analize nisem vključila v specialistično delo, ampak ga hranim doma.

Primer: Stalno nastanjene stanovalce sem vprašala po dogodkih v njihovem življenju, ki so vodili do odločitve za odhod v Dom. Dogodki, ki so botrovali odhodu v Dom, se je glasila kategorija, s katero sem poimenovala to vprašanje in vanjo umestila odgovore nanj ter zapisala naslednje pojme. Navajam primer:

Dogodki, ki so botrovali odhodu v Dom

- obremenitve sinov (Sa 49)
- nezmožnost za delo (Sb 51)
- nesamostojnost (Sb 52)
- nemoč ob padcu (Sb 53)
- izčrpanost in nemoč (Sc 49)
- otežena skrb zase (Sc 50)
- bolezen (Sd 59)
- invalidnost (Sd 60)
- ženina bolezen (Se 41)
- dolgočasje (Se 42)
- obremenitve sinov (Sa 49)
- nezmožnost za delo (Sb 51)
- nesamostojnost (Sb 52)
- nemoč ob padcu (Sb 53)
- izčrpanost in nemoč (Sc 49)
- otežena skrb zase (Sc 50)
- bolezen (Sd 59)
- invalidnost (Sd 60)
- ženina bolezen (Se 41)

Za boljšo preglednost in lažje interpretiranje rezultatov sem pojme v nadaljevanju uredila tako, da sem ustvarila podkategorije, pod katere sem zapisala pojme. Podkategorije so zapisane v ležeči pisavi, za lažje ločevanje od pojmov. Ob tem pa so v oklepaju zapisane tudi črke intervjujev in število izjav, v katerih se pojmi pojavljajo.

Primer:

Obremenjenost družine:

- obremenitve sinov (Sa 49)

Nezmožnost samostojnega življenja:

- nezmožnost za delo (Sb 51)
- nesamostojnost (Sb 52)
- nemoč ob padcu (Sb 53)
- izčrpanost in nemoč (Sc 49)
- otežena skrb zase (Sc 50)
- bolezen (Sd 59)
- invalidnost (Sd 60)

Bolezen v družini:

- ženina bolezen (Se 41)

Dolgočasje (Se 42)

3.7 Definiranje kategorij

Kodiranje sem razdelila na štiri sklope: življenjski svet uporabnikov pred prihodom v Dom in v Domu, vloga socialne delavke pri prilagajanju na življenje v Domu; vpliv dejavnosti, ki jih Dom izvaja za stare ljudi v njihovem domačem okolju; ter vloga socialne delavke pri izven institucionalnih oblikah pomoči. Primer definiranja pojma:

ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

Stanovalci so pred prihodom v Dom živeli v Kranju ali njegovi okolici. Prav tako tudi uporabniki dnevnega varstva in pomoči na domu živijo v Kranju in njegovi okolici. Večina anketiranih je živela v dovolj velikih in prostornih stanovanjih. V stanovanjih so anketiranci sobivali skupaj s partnerji, družinami otrok in povečini sami. Stanovalci ter uporabniki dnevnega varstva in pomoči na domu so se pri opisovanju svojega vsakdanjega življenja doma najprej osredotočili na pripravo hrane, ki so jo pripravljali sami, s pomočjo svojcev ali dostavo kosila iz Doma.

V svoj vsakdan so anketiranci vključili gledanje televizije in branje časopisov, sprehode, druženje s sosedi, počitek, skrb za urejanje stanovanja ali pa so vsakdan preživel v dnevnem varstvu.

Stanovalci običajni dan v Domu preživljajo z jutranjim vstajanjem in urejanjem, jemanjem zdravil in zajtrkom. Vključujejo se v različne terapije in dejavnosti.

Na odločitev stanovalcev za odhod v Dom je vplivalo vedno težje opravljanje vsakdanjih opravil, nesamostojnost, osamljenost in priporočilo zdravnika.

Stanovalce obiskujejo njihovi otroci, sorodniki, prijatelji in znanci. Stanovalci se veliko družijo med seboj, srečujejo se na organiziranih dejavnostih, sprehodih ali se obiskujejo po sobah.

Stanovalci in uporabniki dnevnega varstva in pomoči na domu imajo v večini dovolj sredstev, ki jim zadoščajo za kritje stroškov oskrbe in še ostalega. V primeru, da je teh premalo jim pomagajo otroci.

Kot uresničevanje pričakovanj življenja v Domu, so stanovalci izpostavili organiziranost dejavnosti v Domu, takojšnjo pomoč in visok standard čistoče.

4. REZULTATI

4.1 Življenjski svet uporabnikov pred prihodom v Dom in v Domu

4.1.1 Življenje pred prihodom v Dom

Stanovalci so pred prihodom v Dom živeli v Kranju ali njegovi okolici. Prav tako tudi uporabniki dnevnega varstva in pomoči na domu živijo v Kranju in njegovi okolici.

Večina anketiranih je živel v dovolj velikih in prostornih stanovanjih (Sa3: *»Kar veliko ... enonadstropna hiša. Zgoraj štiri sobe in kopalnica. Spodaj pa dnevna soba, kuhinja jedilnica in dve sobe.«*) ali živi v preveč prostornih stanovanjih. (Pb 3: *»Za mene je dovolj veliko ... mogoče celo malo preveliko.«*)

V stanovanjih so anketiranci sobivali skupaj s partnerji, družinami otrok in povečini sami (Sa4: *»Živel sem skupaj z ženo in tremi sinovi. Potem so sinovi doštudirali se odselili in poročili. Pred devetimi leti mi je umrla žena in do prihoda v dom sem živel sam.«*).

4.1.2 Vsakdanje življenje v domačem okolju

Stanovalci ter uporabniki dnevnega varstva in pomoči na domu so se pri opisovanju svojega vsakdanjega življenja doma najprej osredotočili na pripravo hrane, ki so jo pripravljali sami, (Sa6: *»Zjutraj sem si najprej naredil zajtrk.«*, Sb 11: *»Kosilo sem si tudi skuhala ali pogrela, če je hčerka pozno delala.«*) ali s pomočjo svojcev (Sb6: *»Zajtrk je hčerka pripravila, preden je šla v službo.«*) ali pa z dostavo kosila. (Zc 8: *»Kosilo sva naročila na dom ... so nama ga pripeljali iz doma.«*)

V svoj vsakdan so anketiranci vključili gledanje televizije in branje časopisov, sprehode, druženje s sosedi, počitek, skrb za urejanje stanovanja ali pa so vsakdan preživeli v dnevnem varstvu. (Zd 6: *»Potem sem šla v dnevno varstvo in sem bila tam do kakšne štirih popoldne.«*)

Uporabnikom pomoči na domu pa so vsakodnevno odvisni od pomoči socialnih oskrbovalk:

- prihod oskrbovalke (Pb 5: *»Ob 6.30 pride oskrbovalka in me uredi.«*);

- pomoč pri umivanju in pripravi zajtrka (Pb 6: *»Me umije in pripravi zajtrk oziroma naredi jutranje delo ... «*);
- oskrbovalka prinese in postreže kosilo (Pb 10: *»Trikrat na teden mi oskrbovalka opoldne prinese in pripravi kosilo.«*);
- ob vikendih pol urna večerna pomoč oskrbovalke pri negi (Pb 13: *»Ob sobotah in nedeljah, ko sem sama, pride oskrbovalka zvečer narediti nego, tisto najnujnejše, saj je pri meni samo pol ure.«*).

4.1.3 Odločitev in okoliščine za odhod v dom

Na odločitev stanovalcev za odhod v Dom so vplivale naslednje okoliščine:

- vedno težje opravljanje dela (Sc 15: *»Ker sem doma vedno težje delala stvari sama.«*);
- po dohodu žene v dom (Se 16: *»Najprej je šla žena v dom ... potem sem se pa odločil, da grem še jaz.«*);
- samostojna odločitev (Sa 18 : *»Potem smo se pogovarjali in vsi imajo družine in sem predlagal, da grem v dom.«*);
- priporočilo zdravnika za odhod v dom (Sb 19: *»In sem šla k zdravnici, ki je rekla, da sama ne morem biti in me je poslala v Begunje, kjer so mi rekli, da moram iti v dom.«*, (Ze 18: *»in so me odpeljali v bolnišnico Jesenice, kjer so mi rekli, da sama ne morem biti.«*);
- po operaciji rame nezmožna za delo (Sd 20: *»Potem sem pa imela operacijo rame in nisem bila zmožna delati, nisem mogla nič dvigniti niti posode nisem mogla pomiti.«*);
- padec (Ze 17: *»Ja, prošnjo sem vložila že kar nekaj časa nazaj ... in ko je bil prostor zame v domu sem zavrnila, ker sem se še dobro počutila ... potem sem pa padla.«*);
- nesamostojnost (Za 14: *»Zaradi preprostega razloga ... nisem si mogel pripraviti za jesti ... nisem bil samostojen ... in zato sem se odločil, da grem začasno v dom in upam, da bom potem redno sprejet.«*).

Stanovalci so se za odhod v Dom odločili zaradi nesamostojnosti pri svoji oskrbi, ker so vedno težje opravljali določena opravila. Na odločitev je vplivalo tudi poslabšanje zdravstvenega stanja, zato jim je oskrbo v domu za stare priporočil tudi zdravnik ali

pa so zaradi odhoda zakonca v dom za stare ostali osamljeni in se odločili, da tudi sami odidejo v dom.

4.1.4 Običajni dan v Domu

Stanovalci običajni dan v Domu preživljajo z jutranjim vstajanjem in urejanjem, jemanjem zdravil in zajtrkom. Vključujejo se v različne terapije (Za 21: *»Potem sem šel v delovno terapijo, delati vaje za prste ... tam imajo prav pripomočke za to ...«*), dejavnosti (Zc16: *»Potem sem šla na telovadbo, pevske vaje.«*), se družijo z ostalimi stanovalci (Sb 32: *»Potem so kakšni obiski ali grem pa sama kakšno stanovalko obiskat.«*), sprejemajo obiske, hodijo na prireditve. (Sc 26: *»Pridem gledati tudi prireditve, ki so v domu ... vse obiskujem.«*)

4.1.5 Prednosti in pomanjkljivosti življenja v Domu v primerjavi z življenjem doma

Kot prednost življenja v Domu so stanovalci navedli večji občutek varnosti (Sc 3: *»Sigurno pa je to prednost, da se človek počuti malo bolj varnega.«*, Sd 36: *»Ne veste, kakšno čudovito varnost čutim«*.), skrb (Sd 37: *»Enkrat sem prišla po deveti uri v dom ... obiski ali izhodi pa so do devete ure zvečer ... in je bila taka panika, da sem se počutila nerodno, a hkrati počaščeno, da jih tako skrbi zame.«*), vse potrebno za življenje (Se 29: *»Streho nad glavo imam, hrano..Tukaj imam vse.«*, Zb 21: *»To, da imam tukaj čisto vse, kar doma nimam ... zjutraj mi pomagajo, zvečer mi pomagajo.«*) in družba. (Za 34: *»Doma sem bil večinoma sam, tukaj imam pa vedno družbo.«*)

Stanovalci ne občutijo pomanjkljivosti v primerjavi z življenjem doma razen, da je doma bolj domače (Zb 24: *»Boj domače je sigurno doma, kot v domu ... doma je doma.«*), v Domu pa poteka življenje v skladu z določil hišnega reda. (Sc 34: *»Tukaj je kot v hotelu, imaš določene ure ...«*)

4.1.6 Obiskovalci in preživljanje časa z njimi

Stanovalce obiskujejo njihovi otroci, sorodniki, prijatelji. Z njimi se sprehajajo (Sc 39: *»Ko pa pride na obisk, grem z njim ven, na sprehod.«*), jih obiskujejo doma (Sd 46: *»Če pride pa družina na obisk, pa gremo ven ali pa gremo k sinu domov.«*) in v Domu. (Sd 44: *»Včasih tudi po pet naenkrat in jih komaj spravim vse v sobo.«*, Sd 45: *»Ponavadi smo v sobi, kakšno kavico ali sok popijemo.«*)

4.1.7 Druženje z ostalimi stanovalci

Stanovalci se veliko družijo med seboj, srečujejo se na organiziranih dejavnostih – druženje ob reševanju križank (Sa41: *»Organizirano je tudi reševanje križank, kjer zaposleni postavlja vprašanja mi pa poskušamo nanje odgovoriti.«*), pogovarjajo se o počutju in bolezni (Sc 4: *»V glavnem pa se pogovarjamo ... glavna tema je počutje in bolezen ... ko prideš v dom se tudi teme pogovora spremenijo, so drugačne.«*), skupaj se sprehajajo in pogovarjajo. (Zc 30: *»Z eno stanovalko se malo bolj družim ... je iz istega kraja kot jaz ... in greve na sprehod in malo klepetava.«*, Se 35: *»S tem kolegom, na koncu hodnika, se dosti druživa, se pogovarjava razne privatne zadeve.«*)

4.1.8 Finančne razmere

Stanovalci ter uporabniki dnevnega varstva in pomoči na domu imajo v večini dovolj sredstev, ki jim zadoščajo za kritje stroškov oskrbe in še ostalega. V primeru, da je teh premalo jim pomagajo otroci (Za 45: *»Zaenkrat mi ena hčerka pomaga ... smo se tako zmenili.«*) ali pa oni njim. (Sd 54: *»Sem prodala stanovanje in sem izkupiček razdelila na tri dele ... en del sem dala enemu sinu, drug del drugemu sinu ... en del pa je ostal meni ... če kaj rabim, si kupim.«*)

4.1.9 Uresničenje pričakovanj o življenju v Domu

Kot uresničevanje pričakovanj življenja v Domu, so stanovalci izpostavili organiziranost dejavnosti v Domu (Za 47: *»Nisem pričakoval, da bo tako dobro...Mislil sem, da je prihod v dom odvečna zadeva ... sedaj pa, ko sem v domu, vidim, da je vse organizirano. Kaj vse pa je organizirano? Ja, prireditve, koncerti.«*), pogovor s socialno delavko ali direktorico (Za 48: *»Na pogovor lahko grem k komor koli, k socialni delavki, k direktorici, samo prej se najavim ... ni problema ...«*), takojšnjo pomoč (Sa 47: *»Pričakoval nisem toliko kot sem dobil ... in to v pozitivnem smislu ... vedel sem, da je tukaj vedno pomoč ... in ko sem padel, v domu, so me takoj oskrbeli vse to so mi povedali in se je uresničilo.«*), visok standard čistoče. (Sa 48: *»Soba je vedno pospravljena in čista ... neverjetna skrb za čistočo je tukaj.«*) in občutek zaželenosti (Sd 58: *»Drugače ne znam povedati ... počutila sem se dobrodošlo.«*)

4.2 Vloga socialne delavke pri prilagajanju na življenje v Domu

4.2.1 Dogodki, ki so botrovali odhodu v Dom

Med dogodke, ki so botrovali odhodu v Dom, so stanovalci uvrstili: nezmožnost skrbi za sebe (Zb 39: *»Poškodba rok in nisem mogla več skrbeti sama zase.«*), nesamostojnost (Sb 52: *»Nisem bila več samostojna.«*), obremenitev otrok (Sa 49: *»Nisem mogel več prenašati, da sinovi skrbijo za mene in me pazijo, saj imajo svoja življenja.«*), dolgočasje in osamljenost.

4.2.2 Pomoč pri odločitvi za odhod v Dom

Stanovalci so se za odločitev za odhod v Dom v večini odločili sami (Se 43: *»Sam sem se odločil.«*) ali pa so jim pomagali zdravniki oziroma zdravstvene institucije. (Sb 54: *»Zdravnica.«*, Zb 40: *»Bolnica Jesenice.«*)

4.2.3 Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe

Socialna delavka je stanovalce informirala o možnostih oskrbe glede na njihove potrebe in o cenah oskrbe. (Zb 41: *»Ja. Povedala mi je, da so različne oskrbe glede na kaj človek rabi in tudi cena je od tega odvisna.«*, Sb 56: *»Povedala mi je, kaj je na voljo v določeni obliki oskrbe, ki je odvisna od tega, kaj rabiš.«*, Sd 62: *»Je ... dobila sem tudi pogodbo o tem, kakšne so oskrbe in kaj spada pod kakšno.«*)

4.2.4 Sprejem v Dom

Bodoči stanovalci so se pred sprejemom srečali z osebjem na uvodnem sestanku (Za 54: *»Ja, s hčerko sem prišel na ta uvodni sestanek ... poleg socialne delavke so bile tam še glavna sestra in nadzorna sestra.«*, Sd 65: *»Spominjam se, da sem vstopila v pisarno socialne delavke, kjer je bil razgovor in rekla, da mi samo glava dela, ostalo nič ... vse je bilo res sproščeno, čudovito vzdušje.«*). Tema uvodnega sestanka je bil pogovor o morebitni pomoči zaposlenih (Za 55: *»O čem ste se pogovarjali? O moji bolezni, sladkorni, o tem, ali bom sam jemal tablete...V tem smislu, kaj lahko sam in kje mi bodo pomagali.«*), dogovor o času bivanja v Domu (Za 56: *»Pa še to, da bom tukaj tri mesece in bomo potem videli kako naprej.«*), seznamu potrebščin (Sd 66: *»Pogovarjali smo se o tem, kaj bi rabila ob prihodu v dom imeti s sabo.«*). Sledil je še ogled sobe. (Se 48: *»Potem so mi pokazali dom, kje je kaj.«*, Se 49: *»In socialna delavka mi je pokazala sobo, v kateri bom živel.«*)

Stanovalci so se pred sprejemom v Dom srečali na uvodnem sestanku skupaj s svojimi sorodniki, socialno delavko in zdravstvenim osebjem. Osebjem Doma so stanovalci povedali, zakaj so se odločili za sprejem v Dom in kakšno pomoč bodo, glede na njihovo zdravstveno stanje, potrebovali. Dogovorili so se, kaj bodo prinesli s seboj v Dom in si ogledali še sobo.

4.2.5 Informacije socialne delavke ob prihodu v Dom

Socialna delavka je stanovalce ob prihodu dala informacije o hišnem redu (Zb 47: *»Dala mi je tudi informacije o hišnem redu, da sem lahko malo videla, kakšen je dom.«*), razkazala prostore (Zb 46: *»Povedala mi je, da je soba zraven dnevnega varstva, kjer se lahko družim s stanovalci, gledam televizijo*) in predstavila dejavnosti. (Sb 60: *»Vse je razložila ... kako potekajo dejavnosti, kaj se bom lahko udeleževala, če bom želela.«*)

Stanovalcem je socialna delavka zagotovila oporo in pomoč pri spoznavanju Doma, prostorski ureditvi Doma, pomembnih informacijah o pravilih življenja v Domu in na koga se lahko obrnejo, če bodo naleteli na težave.

4.2.6 Prihod v Dom

Stanovalce je ob prihodu v Dom pričakala socialna delavka in jih pospremila v sobo (Zb 49: *»Socialno delavko sem prvo spoznala, me je pričakala na vhodu doma in me pospremila v sobo.«*), prišli so jih pozdravit sostanovalci in zaposleni (Se 53: *»Ja, ko sem po hodniku hodil proti sobi, so se mi stanovalci predstavljali.«*, Sd 73: *»Mimogrede smo se tudi predstavili med seboj, tako s stanovalci kot zaposlenimi ... vse je potekalo tako spontano, zaposleni so se prišli predstaviti in me pozdraviti.«*), sledil je pogovor s sestro o potrebni oskrbi (Zb 54: *»Prišla sem enkrat dopoldne ... potem je prišla sestra in sva se pogovarjali o tem, kaj rabim.«*), stanovalci so ob prihodu prinesli svoje osebne stvari (Sd 72: *»Dobro ... vse sem s sabo prinesla ... svoj "kovtr", "povštr", odejo in sem si rekla, pa saj je kot doma.«*), nekateri stanovalci so ob prihodu imeli občutek zavrženosti (Zc 46: *»Ja, šokirana sem bila, ker mi je nedavno pred prihodom v dom umrl mož in jaz sem šla v dom. Imela sem občutek, da sem zavržena.«*) in le sčasoma dobili občutek varnosti (Zc 47: *»Potem sem se sčasoma počutila varno, da imam streho nad glavo ...«*), ob prihodu je bilo stanovalcem pomembno hitro navezovanje stikov z drugimi stanovalci. (Zd 46: *»Hitro*

sem navezala stik...Pri zajtrku se usedeš zraven stanovalcev in hitro najdeš stik, če nisi zadržan.»)

Za stanovalce je bilo pomembno, da jih je socialna delavka pričakala na vhodu v Dom, saj so jo poznali že od prej. Ob svojem prihodu so tudi izpostavili, da so prišli tudi drugi stanovalci in zaposleni ter jih pozdravili. Zelo pomembno se jim je zdelo, da so lahko prinesli svoje osebne stvari, ki so jih uporabljali tudi doma. Lahko so se pogovorili, tudi z osebjem, o vsem, kar bodo potrebovali pri svoji oskrbi v Domu. Kmalu so se počutili varne, čeprav so se ob prihodu počutili zavržene.

4.2.7 Prilagajanje na življenje v Domu

Stanovalci so se na življenje v Domu različno prilagajali. Nekateri so imeli podoben ritem kot doma (Za 65: *»Preden sem šel v dom, sem vedel, da se bom mogel privaditi na tempo doma ... saj tak tempo sem imel tudi doma.»*, Sd 75: *»Sem si ustvarila domače okolje.»*), pomagal jim je hišni red (Sa 65: *»Nisem se težko prilagodil, saj sem imel vse napisano ... kdaj so obroki, katere aktivnosti so.»*, Zd 48: *»Vedela sem, kdaj je kaj ... kdaj je zajtrk, kosilo in večerja in s tem nisem imela nobenih problemov.»*), zaposleni (Za 67: *»In te zaposlene v dnevnem varstvu so tako glasne, da so one moja budilka ... in ko jih slišim, vem, da je čas, da vstanem ... in to je pozitivno.»*) ali občutek brezizhodnosti. (Zc 50: *»Potrpela sem ... sprejela sem, da sem tukaj, da nimam kje biti, da ni drugega.»*)

Prilagajanje na življenje v Domu je različno vplivalo na stanovalce. Nekateri so imeli podoben ritem življenja kot doma in si hitro ustvarili domače okolje. Pomagala so jim tudi pravila življenja v Domu. Druge je motila prisotnost zaposlenih in so se morali dalj časa prilagajati na nov način življenja.

4.2.8 Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v Domu

Socialna delavka je pomagala stanovalcem pri prilagajanju na življenje v obliki pogovora (Zb 55: *»V redu ... pogovarjali sva se lepo ... m a lo me je pomirila, ko sem bila vsa živčna.»*, Ze 58: *»Malo sva se pogovarjali... sem bila vesela, da me je nekdo prišel pogledati ... vesela sem, če kdo pride ... socialna delavka me je vprašala, če kaj potrebujem, kako se počutim ... take stvari.»*), z zanimanjem za njihovo počutje (Sb 70: *»Kar nekajkrat je prišla in me spraševala po počutju.»*, Se 58: *»Prišla me je*

nekajkrat pogledati in me spraševala po počutju v domu... In sem ji povedal, da je v redu, da imam pomirjene živce.«), z želeno sobo (Sd 76: »Ja, sprejeta sem bila v sobo, ki ni imela tuša oziroma je bil tuš skupen, za vse stanovalce, ki nimajo tuša v sobi in sem želela sobo, ki bo imela tuš, saj se pred spanjem vedno stuširam ... n takoj, ko je bila na voljo taka soba, sem jo dobila ... pa še tako lepe oranžne pastelne barve je bila ... in to sem jo dobila zelo kmalu po sprejemu.«), nekateri pa podpore niso potrebovali (Sa 66: »Z njo sem uredil vse pri sprejemu in nisva imela nobenih posebnih pogovorov ... pa tudi rabil nisem.«) in so se lažje prilagodili preko informacij o hišnem redu. (Sa 65: »Nisem se težko prilagodil, saj sem imel vse napisano ... kdaj so obroki, katere aktivnosti so ...«)

Na osnovi naštetih odgovorov stanovalcev, na prilagajanje življenju v Domu, lahko povzamemo, da je podpora socialne delavke za njih zelo pomembna. Možnost pogovora, zanimanje za njihovo počutje, ustreznost sobe in informiranje so jim pripomogli k hitrejšemu prilagajanju.

4.2.9 Podpora socialne delavke sorodnikom

Pomoč sorodnikom je socialna delavka zagotavljala predvsem v obliki pogovora. (Sb 73: »Vem, da se je hčerka večkrat pogovarjala s socialno delavko.«, Zc 53: »To ne vem ... Vem pa, da sta se s socialno delavko pogovorila in da sta vse uredila, kar se tiče mojega bivanja tuka j...«)

4.3 Vpliv dejavnosti, ki jih Dom izvaja za stare ljudi v njihovem domačem okolju

4.3.1 Odločitev za določeno dejavnost

Anketiranci so koristili dejavnosti glede na svoje potrebe, kot so: nezmožnost kuhanja (Za 71: »Ja, ker si nisem mogel več sam kuhati. Roke mi niso več služile.«), razbremenitev moža (Dd 17: »Zato, da malo razbremenim moža. Da mu ni treba vsak dan kuhati kosila.«), nemočnosti (Pa 24. »Ko sem iz bolnice prišel, sem imel doma negovalno posteljo in sem bil res nebogljen.«), samote (Pa 23: »Ker nobenega od domačih ni bilo doma.«), koriščenje več dejavnosti. (Pa 22. »Poleg pomoči na domu koristim še razvoz kosila, ki mi ga prinesejo oskrbovalke iz doma.«)

Uporabniki so pri koriščenju dejavnosti izhajali iz svojih potreb. Zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja in preobremenjenosti sorodnikov so se odločili za dostavo hrane, pomoč pri osebni higieni in družabništvo. Koristili so tudi več oblik dejavnosti hkrati in si tako zagotovili popolno oskrbo glede na svoje potrebe.

4.3.2 Priporočilo te dejavnosti

Dejavnosti so anketirancem priporočili sorodniki (Pa 25: *»Snaha se je pozanimala v domu in mi predlagala tako pomoč na domu kot razvoz kosila.«*), sosedge (Za 72: *»Slišal sem za to od dveh sosedov, ki sta tudi od doma prejemale kosilo na dom.«*), zdravnice, vodje pomoči na domu (Pb 22: *»Vodja pomoči na domu.«*).

4.3.3 Spremembe po uvedbi dejavnosti

Uvedba dejavnosti je anketirancem prinesla brezskrbnost (Za 73: *»To, da mi ni bilo treba skrbeti.«*), potrebno pomoč (Zb 60. *»Ja, dobila sem pomoč, ki sem jo potrebovala ... so oskrbovalke marsikaj naredile.«*), razbremenitev (Zc 57. *»Lažje mi je bilo ... odleglo mi je, da se mi ni bilo več treba tako truditi.«*), manj osamljenosti. (Zd 54: *»Nisem bila več toliko osamljena.«*)

4.3.4 Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma – prednosti in pomanjkljivosti

Uporabniki dejavnosti so navedli naslednje prednosti: preskrbljenost in topel obrok (Zc 60: *»Ja, to, da sem bila za kosilo preskrbljena, da sem imela topel obrok.«*, Za 75: *»Ja, prednost je sigurno ta, da mi ni treba hrano pripravljati.«*), pridnost in prijaznost oskrbovalk (Zb 63. *»Prednosti so, da so vse oskrbovalke pridne, prijazne.«*), čisto stanovanje (Zb 66: *»Ja, imela sem čisto stanovanje.«*), pomoč pri osebni higieni (Zb 67: *»Pomagale so mi pri umivanju, kopanju.«*), občutek varnosti in pomoči (Zd 54. *»Ja, da če ne moreš nič, ti nekdo pomaga pri vsem.«*), druženje (Zd 55. *»Pa da človek ni sam. To je pomembno.«*) in pomanjkljivosti: prekratko oskrbovanje (Zb 65: *»Pomanjkljivosti ne vidim, razen mogoče, da so premalo časa na dan bile z mano ... ponavadi so bile kakšno uro, več ne.«*) in prevelike porcije. (Pb 28: *»Edino, kar je problem je to, da so prevelike porcije, saj sem iz tiste generacije, ki vse poje, kar ima na krožniku.«*)

Na osnovi naštetih odgovorov lahko sklepamo, da so zagotavljanje toplega obroka in priprava hrane, čisto stanovanje, pomoč pri osebni higieni, varnost in druženje pomembne prednosti, ki uporabnikom zagotavljajo kvaliteto življenja doma. Pomembna je tudi prijaznost socialnih oskrbovalk in druženje z njimi. Vse naštetu pa vpliva tudi na njihovo željo po daljšem času trajanja pomoči.

4.4 Vloga socialne delavke pri izveninstitucionalnih oblikah pomoči

4.4.1 Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči

Anketirancem so izveninstitucionalne oblike pomoči pomembne zaradi: druženja (Pa 32: *»Pomoč na domu se mi zdi pomembna, ker pomaga človeku obdržati stik s svetom, saj se z oskrbovalkami marsikdaj pogovarjam o osebnih stvareh, o dogajanju po svetu, poleg tega, da me nahranijo.«*), odložitev odhoda v dom za stare (Pa 33: *»Če pomoč na domu ne bi obstajala oziroma bila možna, bi to pomenilo, da bi moral v dom.«*), upoštevanje želja pri pomoči (Pb 32: *»Če izhajam iz sebe, pride oskrbovalka me urediti in točno ve, kako me urediti ... pomoč na domu in asistentka sta moji podaljšani roki in tako imam pomoč kadarkoli jo želim ... tega v domu, kjer je veliko ljudi ne bi imela ... mene sta rešili.«*), ohranjanje življenja doma (Pc 29: *»Pomoč na domu mi omogoča, da živim doma. In dokler bo šlo, si bom pomagal s pomočjo na domu. To bo čas pokazal.«*) in samostojnost odločanja. (Pc 28: *»Rad se sam odločam, in če prideš v dom, drugi odločajo in to težko prenašam.«*)

Izveninstitucionalne oblike pomoči uporabnikom pomenijo odložitev odhoda v dom za stare, saj si verjetno vsak star človek želi čim dalj časa ostati v svojem domačem okolju. Veliko jim pomeni tudi upoštevanje njihovih želja o pomoči in samostojno odločanje o tem kakšno pomoč potrebujejo.

4.4.2 Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izveninstitucionalnimi oblikami pomoči

Uporabniki vidijo izboljšanje kvalitete njihovega življenja v dostojnejšem življenju (Ze 63: *»Seveda bi lažje živeli, bolj dostojno ... sama si ne predstavljam življenja, če ne bi šla v dom in da ne bi bilo takih pomoči ... ne vem, če bi temu lahko rekla potem življenje ... ker po padcu nisem mogla narediti nič ... in brez pomoči bi počasi hiral in to sama.«*), boljši osebni higieni (Pa 34: *»Ko sem bil bolan in nebogljen, so mi*

oskrbovalke zelo pomagale, saj se sam ne bi mogel umiti. Umivale so me kar v postelji, kar tudi zahteva določeno znanje, ki ga moji domači niso imeli.»), pomoč glede na potrebe (Pc 30: »Pomoč na domu je dobro zastavljena. Meni zadostuje, da mi oskrbovalke pridejo pospraviti in prinesejo kosilo. Drugi pa rabijo več pomoči, da jih na primer umijejo jim pomagajo pri negi, da lahko dokaj kvalitetno živijo doma.«, Sa 74: »Ja, če ljudje nimajo svojcev ali pa so preobremenjeni, sigurno to pomaga in izboljša življenje, saj dobijo pomoč glede na to, kaj rabijo.«) in druženje (Sd 85: »Najpomembnejše se mi pa zdi to, da te nekdo obišče, da nisi sam, da se nekdo druži s tabo.«).

Na osnovi naštetih odgovorov lahko zaključimo, da se je kvaliteta življenja uporabnikom z izveninstitucionalnimi oblikami pomoči izboljšala. Pomembno je zlasti to, da uporabniki govorijo o dostojnejšem življenju, zadovoljevanju svojih potreb in druženju.

4.4.3 Izboljšanje kvalitete življenja sorodnikov z izveninstitucionalnimi oblikami pomoči

Izboljšanje kvalitete življenja sorodnikov uporabniki vidijo kot njihovo razbremenitev (Pa 37: »Ja, to je za svojce sigurno velika razbremenitev ... saj ne bi mogli zame skrbeti ... nimajo ne znanja ne časa.«, Sb 82: »Ja, oni imajo svoje življenje in ne morejo skrbeti za sorodnika in če vedo, da jim nekdo pri tem pomaga jih sigurno razbremeni.«), pomiritev (Sc 77: »Ja, tudi svojcem se to pozna ... vsi imajo svoje družine in življenje in če vedo, da na njihove starše, sorodnike nekdo pazi oziroma jih pride pogledati, oskrbeti, jih sigurno vsaj malo razbremeni in pomiri.«) in več časa za svoje dejavnosti. (Za 85: »Absolutno se to pozna tudi na svojcih ... svojci imajo več časa za svoje dejavnosti.«) Navajajo pa potrebo po pogostejši in fleksibilnejši pomoči. (Pd 28: »Vem pa, da bi si želela, da bi bila ta pomoč bolj pogosta ... zdaj koristim pomoč enkrat na dan ... hčerka pa bi si želela, da bi bila lahko pomoč bolj pogosta in bolj fleksibilna ... ker koristim pomoč glede na zmogljivosti pomoči na domu in ne takrat in tolikokrat kolikor bi si želela.«)

Sorodniki vidijo izboljšanje svojega življenja predvsem v svoji razbremenitvi pri izvajanju oskrbe in v pridobitvi večjega obsega časa za opravljanje lastne dejavnosti. Želijo pa si možnost pogostejše pomoči, predvsem bolj fleksibilne pomoči, ki bi se

bolj prilagajala njihovim potrebam in ne zgolj zmožnostim organizacije pomoči na domu.

4.4.4 Načrtovanje pomoči

V načrtovanje pomoči uporabnikom so se vključevali tudi sorodniki (Pa 39: *»Jaz sem bil takrat v bolnici in je snaha se vse dogovarjala z domom. Kolikor vem je šla na pogovor k vodji službe pomoči na domu in sta se pogovarjale o tem, kakšno pomoč rabim, kdaj ter kolikokrat naj pridejo oskrbovalke na dom.«*, Pd 29: *»Hčerka je poklicala vodjo pomoči na domu in šla v dom se pogovoriti z njo glede tega, kaj bi rabila in kdaj naj bi oskrbovalke hodile.«*), uporabniki in vodja pomoči na domu (Pb 42: *»Pomoč sem načrtovala skupaj z vodjo pomoči na domu.«*) in socialna delavka (Zb 76: *»Je bilo pa tako, da je socialna delavka prišla k meni domov in sva se pogovorile, kakšno pomoč bi potrebovala od oskrbovalk in kdaj in kolikokrat.«*).

Uporabnikom so pri načrtovanju pomoči pomagali sorodniki, ki so se povezali s socialno delavko v Domu in vodjo pomoči na domu. Socialna delavka je uporabnike obiskala doma in skupaj so se pogovorili o vrsti in obsegu pomoči.

4.4.5 Informiranost o pomoči

Informacije o pomoči so uporabniki dobili od znancev (Pa 41: *»Poznal sem ljudi v sosednji ulici, ki so koristili pomoč na domu ...«*, Pa 42: *»Z ženo sva šla na obisk k znanki, ki je imela demenco in je bila oskrbovalka takrat tam in sva videla, kako to poteka ... videla sva, da pridejo na domu človeka, da mu pomagajo pri umivanju, pri pospravljanju in se družijo z njim.«*), od socialne delavke (Zb 77: *»Ja, socialna delavka.«*, Zb 78: *»Mi je povedala, kje vse mi oskrbovalke lahko pomagajo.«*) in preko časopisa. (Pc 35: *»Verjetno sem v časopisu prebral kaj je to in kje se prijaviti.«*)

O pomoči na domu so uporabniki dobili informacije od znancev, socialne delavke v Domu ali iz časopisa. Informirali so se o oblikah pomoči in načinu, kako se izvajajo.

4.4.6 Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči

Uporabniki menijo, da občina prispeva k razvoju pomoči na domu (Pc 37: *»V Kranju je odnos ljudi do pomoči na domu v redu, je cenjena. Ljudem se zdi pomoč na domu v redu, ker jim pomaga, da lažje in boljše živijo doma.«*), trudijo se tudi socialni delavci. (Zb 82: *»Pa tudi socialni delavci se trudijo, da pomagajo ljudem v stiski, saj to je bistvo njihovega dela.«*) Menijo pa, da je premalo ozaveščenja in prilagodljivosti pomoči. (Pd 37: *»Še bolj pa bi bilo, da bi bila pomoč bolj fleksibilna in tako bolje odgovarjala na potrebe ljudi.«*)

Uporabniki menijo, da je v Mestni občini Kranj zelo dober odnos do pomoči na domu za stare ljudi. Z organizacijo pomoči in zagotavljanje finančnih sredstev jim občina pomaga, da lažje in boljše živijo doma. Pomembna je tudi vloga socialnih delavcev, ki se trudijo, da, s pomočjo ljudem v stiski, vplivajo na zagotavljanje pomoči. Manijo pa, da je še vedno premalo ozaveščenja in prilagodljivosti pomoči glede na potrebe starih ljudi.

5. RAZPRAVA

»V socialnem delu s starimi ljudmi smo osredotočeni na specifičnost življenjskega sveta starega človeka, da bi skupaj z njim odkrili, raziskali in spoznali družbeni, kulturni in socialni kontekst, v katerem živi in bolj ali manj aktivno deluje. V sodobnem socialnem delu govorimo o raziskovanju življenjskega sveta uporabnika« (Mali 2013b: 64).

Uporabniki so pred prihodom v Dom živeli v svojih stanovanjih v Kranju in njegovi okolici skupaj s svojimi zakonci, otroki ali sami. Njihovo vsakdanje življenje se je odvijalo po nekih ustaljeni rutini, kot so: jutranje vstajanje, osebna higiena, priprava hrane. Sledilo je urejanje stanovanja, sprehodi, druženje. Pri pripravi hrane so zaradi svojih zmanjšanih sposobnosti potrebovali pomoč sorodnikov ali organizirano dostavo hrane. Svojo vsakdanjo skrb zase so dopolnjevali s pomočjo socialnih oskrbovalk ali z druženjem v dnevnem varstvu.

Za odhod v Dom so se uporabniki odločili zaradi nezmožnosti skrbi zase, poslabšanja zdravstvenega stanja, osamljenosti ali preobremenjenosti sorodnikov. Njihova odločitev je bila pri večini samostojna. Nekaterim so s svojimi predlogi in vzpodbudami pri odločitvi pomagali sorodniki ali zdravnik. Občutek varnosti je tista prednost življenja v Domu, ki so jo uporabniki postavili pred prednostjo življenja doma. Pomembno se jim zdi, da imajo v Domu vse potrebno za življenje in občutek, da nekdo skrbi zanje. Kot pomanjkljivost življenja v Domu so uporabniki izpostavili določila hišnega reda in manj domačnosti. Kot uresničevanje pričakovanj življenja v Domu pa so uporabniki izpostavili organiziranost prireditev, koncertov, takojšnjo pomoč, ki jo potrebujejo pri svoji oskrbi in občutek, da so dobrodošli.

Socialni delavec v domu za stare prihaja v stik s stanovalci v različnih časovnih intervalih, saj ima star človek opraviti z institucionalnim življenjem v različnih časovnih obdobjih. Socialni delavec je prisoten tako rekoč od prvega stika posameznika z institucijo do sklepne, poslovilne faze, ko se stanovalčev odnos z institucijo pretrga (Mali 2008: 83).

Naloge in vloge socialnega delavca v domu za stare so glede na fazo, v kateri pride star človek v stik z institucijo, naslednje:

- Pred prihodom stanovalca v dom za stare
- V času bivanja stanovalca v domu za stare
- Ob odhodu stanovalca iz doma za stare
- Zagotavljanje dobre klime v domu za stare
- Spremljanje institucionalnega življenja stanovalcev (Mali 2008: 86–89)

Pred sprejemom v Dom so se intervjuvani stanovalci skupaj s svojci srečali na uvodnem sestanku s socialno delavko in zdravstvenim osebjem Doma. Tema uvodnega sestanka je bila njihova odločitev za odhod v dom za stare, zdravstveno stanje in način življenja doma. Socialna delavka je stanovalce informirala o možnostih oskrbe glede na njihove potrebe, cenah oskrbe in seznamu osebnih stvari, ki jih prinesejo s seboj. Po razgovoru je sledil še ogled sobe in oddelka, kjer bo stanovalec bival.

Socialna delavka je stanovalce ob prihodu v Dom pričakala na vhodu in jih pospremila v sobo. Med potjo do sobe jih je predstavljala sostanovalcem in zaposlenim. Ob prihodu v Dom so hitro navezali stike z ostalimi stanovalci, saj so si pred prihodom že ogledali sobo in pridobili druge informacije. Stanovalci so povedali, da jim je socialna delavka zagotovila podporo pri prilagajanju na življenje v Domu s pogovorom, z zanimanjem za njihovo počutje in posredovanjem informacij potrebnih za njihovo življenje v Domu. Njene podpore so bili deležni tudi sorodniki stanovalcev, saj so na osnovi pogovora in informacij dobili potrditev, da bo za njihove domače dobro poskrbljeno.

Eno pomembnejših načel na področju socialnega dela s starimi ljudmi je skupnostna skrb, ki je kolektivno zasnovana in katere cilj je povečanje kakovosti življenja v skupnosti. Posameznik ima pravico, da živi samostojno v takem okolju in na tak način, da ne ogroža svojega življenja in življenja drugih. Naloga socialnega delavca je, da oceni vpliv bioloških, psiholoških, socioloških, kulturnih, organizacijskih in drugih dejavnikov na življenje starih ljudi in mobilizira razpoložljive vire moči v

posamezniku in njegovi socialni mreži za samostojno življenje v domačem okolju (Mali 2013b: 63–64).

Dejavnosti, ki jih Dom izvaja za stare ljudi v njihovem domačem okolju obsegajo: dostavo hrane in pomoč na domu. Uporabniki so koristili dejavnosti glede na svoje potrebe, kot so: nezmožnost priprave hrane, samooskrbe in samote. Dejavnosti so jim priporočili sorodniki, sosedge in vodja pomoči na domu. Uvedba dejavnosti je uporabnikom prinesla brezskrbnost, potrebno pomoč, razbremenitev njih in sorodnikov. Kot prednost koriščenja dejavnosti so uporabniki navedli: oskrbo s prehrano, občutek varnosti in pomoči ter prijaznost oskrbovalk. Kot pomanjkljivost so navedli prekratko prisotnost oskrbovalk in prevelike porcije hrane.

Uporabnikom so izveinstitucionalne oblike pomoči pomembne zaradi druženja z oskrbovalkami in izmenjave novic iz zunanjega sveta. Lahko samostojno odločajo o obsegu pomoči, živijo še naprej v svojem domu in odložijo odhod v dom za stare. Dejavnosti pozitivno vplivajo na kvaliteto življenja starih ljudi, saj jim omogočajo dostojnejše življenje in zagotavljanje pomoči glede na njihove potrebe. Istočasno pa dejavnosti izboljšujejo kvaliteto življenja tudi sorodnikom, saj jim zagotavljajo razbremenitev skrbi za uporabnika.

Načelo socialne mreže in ukvarjanje s socialnim kapitalom posameznika je pri socialnem delu s starimi ljudmi še posebej pomembno, saj so stari ljudje pogosto odvisni od pomoči, ki jo dobijo v socialnem okolju, v katerem živijo, bodisi na neformalnem (pomoč družine, svojcev, sosedov, prijateljev, znancev) bodisi na formalen način (pomoč strokovnjakov različnih organizacij, institucij) (Mali 2013b: 63 – 63).

Uporabniki so informacije o dejavnostih in oblikah pomoči Doma dobili od znancev, sorodnikov, preko časopisov in od socialne delavke. V načrtovanje pomoči so se vključevali uporabniki sami v sodelovanju s sorodniki, vodjem pomoči in socialno delavko.

Odnos lokalne skupnosti do razvoja dejavnosti je po mnenju uporabnikov zelo pozitiven, občina tudi finančno prispeva k zagotavljanju pomoči. Socialni delavci se v

vsakdanjem stiku z uporabniki trudijo, da bi bili ti deležni ustrezne pomoči, ki bi zadovoljevala njihove potrebe.

6. SKLEPI

Ugotovitve raziskave temeljijo na spoznanjih, ki sem jih strnila v naslednje sklepe:

- stanovalci so pred prihodom v Dom živeli skupaj z zakonci, otroci ali sami v svojih stanovanjih, ki so jim nudili vso potrebno udobnost za življenje,
- njihovo vsakdanje življenje se je odvijalo po nekih ustaljenih postopkih kot so: jutranje vstajanje, osebna higiena, priprava hrane,
- svojo vsakdanjo skrb zase so dopolnjevali s pomočjo sorodnikov, socialnih oskrbovalk ali z druženjem v dnevnem varstvu,
- za odhod v Dom so se uporabniki odločili zaradi nezmožnosti skrbi zase, poslabšanja zdravstvenega stanja, osamljenosti ali preobremenjenosti sorodnikov,
- stanovalcem je pomembno, da imajo v Domu vse potrebno za življenje in občutek varnosti ter da nekdo skrbi za njih,
- kot uresničevanje pričakovanj življenja v Domu so uporabniki izpostavili organiziranost, takojšnjo pomoč in občutek zaželenosti,
- pred sprejemom v Dom so se bodoči stanovalci skupaj s sorodniki srečali na uvodnem sestanku s socialno delavko in zdravstvenim osebjem Doma,
- stanovalcem je socialna delavka zagotavljala oporo in pomoč pri spoznavanju Doma, prostorski ureditvi Doma, pomembnih informacijah o pravilih življenja v Domu in na koga se lahko obrnejo, če bodo naleteli na težave,
- podpora socialne delavke na prilagajanje življenja v Domu je za stanovalce zelo pomembna,
- podpore socialne delavke so bili deležni tudi sorodniki stanovalcev, saj so na osnovi pogovora in informacij dobili potrditev, da bo za njihove sorodnike dobro poskrbljeno,
- dejavnosti, ki jih Dom izvaja za stare ljudi v njihovem domačem okolju obsegajo: dostavo hrane in pomoč na domu,
- uvedba dejavnosti je uporabnikom prinesla brezskrbnost, potrebno pomoč, razbremenitev njih in svojcev,
- dejavnosti pozitivno vplivajo na kvaliteto življenja starih ljudi, saj jim omogočajo dostojnejše življenje in zagotavljanje pomoči glede na njihove potrebe,

- zagotavljanje toplega obroka in priprava hrane, čisto stanovanje, pomoč pri osebni higieni, varnost in druženje so pomembne prednosti, ki uporabnikom zagotavljajo kvaliteto življenja doma,
- izveninstitucionalne oblike pomoči uporabnikom pomenijo odložitev odhoda v dom za stare, kar kaže na njihovo kvaliteto in pomembnost, saj si verjetno vsak star človek želi čim dalj časa ostati v svojem domačem okolju. Zelo pomembno je tudi upoštevanje njihovih želja o pomoči in samostojno odločanje,
- sorodniki vidijo izboljšanje svojega življenja po uvedbi dejavnosti predvsem v svoji razbremenitvi oskrbe uporabnikov in več časa za svoje dejavnosti,
- izveninstitucionalne oblike pomoči uporabnikom pomenijo odložitev odhoda v dom za stare, kar kaže na njihovo kvaliteto in pomembnost, saj si verjetno vsak star človek želi čim dalj časa ostati v svojem domačem okolju,
- uporabnikom je zelo pomembno tudi upoštevanje njihovih želja o pomoči in samostojno odločanje,
- uporabniki so informacije o dejavnostih in oblikah pomoči dobili od znancev, sorodnikov, preko časopisov in od socialne delavke,
- uporabniki si želijo pogostejše pomoči, fleksibilnejše, ki bi bila bolj odvisna od njihovih potreb in ne od zmogljivosti pomoči na domu, ki je odvisna od njene organizacije,
- v načrtovanje pomoči so se vključevali uporabniki sami, v sodelovanju s sorodniki, vodjem pomoči in socialno delavko,
- odnos lokalne skupnosti do razvoja dejavnosti je zelo pozitiven, občina tudi finančno prispeva k zagotavljanju pomoči,
- socialni delavci se v vsakdanjem stiku z uporabniki trudijo, da bi bili ti deležni ustrezne pomoči, ki bi zadovoljevala njihove potrebe.

7. PREDLOGI

Na osnovi vloge socialnega dela pri delu s starimi ljudmi, rezultatov raziskave in mojih lastnih izkušenj sem oblikovala naslednje predloge:

- Za stroko socialnega dela:
 - Socialni delavci bi morali na osnovi koncepta partnerstva v procesu pomoči, čim bolj spoznati življenjski svet starih ljudi in se osredotočiti na zadovoljevanje njihovih potreb. Zato je potrebno vzpostaviti osebni stik s starim človekom, ki rabi pomoč, ga obiskati na njegovem domu ali v bolnišnici.
 - Stari ljudje so pogosto odvisni od pomoči, ki jo dobijo v svojem socialnem okolju na neformalen ali formalen način, zato je naloga socialnih delavcev, da jim pomagajo ustvariti in vzdrževati to socialno mrežo pomoči. Socialni delavci bodo to dosegli tako, da bodo v stalnem stiku z uporabniki in na ta način sproti preverjali delovanje socialne mreže.
 - Izveninstitucionalne oblike pomoči uporabnikom omogočajo kvalitetno življenje v domačem okolju, zato je naloga socialnih delavcev, da vzpodbujajo razvoj takih dejavnosti. Socialni delavci morajo dobro poznati način življenja uporabnikov doma in njihove potrebe. Na osnovi teh podatkov lahko lokalno skupnost sproti obveščajo o potrebah starih ljudi in posledično tudi o obsegu potrebnih dejavnosti. To bodo dosegli samo s stalnim stikom z uporabniki.
- Za socialno delo v Domu upokojencev Kranj:
 - Odhod v Dom za stare je za vsakega starega človeka povezan z različnimi odločitvami in vzroki. Socialni delavec se mora pred sprejemom starega človeka v Dom čim bolj seznaniti z dogodki, ki so vplivali na tako odločitev. Pomemben je prvi stik in razgovor socialnega delavca z bodočim stanovalcem in to že takrat, ko prvič pridejo v Dom npr., ko prinesejo svojo prošnjo za sprejem. Socialni delavec mora imeti na razpolago dovolj časa in miren prostor, da mu lahko bodoči stanovalec pove vse o svojem življenju in tudi dobi informacije, kakšno oskrbo mu Dom lahko nudi.
 - Socialno delo v Domu za stare mora bodočim stanovalcem zagotoviti pridobivanje vseh informacij, ki so potrebne in pomembne za njihovo življenje v Domu. Predlagam, da so informacije dostopne stanovalcem v obliki zloženk, da jih lahko

stanovalci večkrat preberejo, in tudi ustne, ki jih socialni delavec zagotavlja s stalnim spremljanjem stanovalca, še posebej v prvih dneh po sprejemu v Dom.

- Potrebno je organizirati uvodne sestanke, pred sprejemom, ki se jih morajo udeležiti bodoči stanovalci, njihovi sorodniki, socialni delavec in zdravstveno osebje. Namen takih sestankov je, da stanovalci in njegovi sorodniki spoznajo zaposlene, dobijo informacije o možnostih oskrbe in življenju v Domu ter predstavijo tudi sami sebe. V Domu upokojencev Kranj so taki sestanki stalna oblika dela za vse novo sprejete stanovalce ali uporabnike dnevnega varstva. Za uporabnike pomoči na domu taki sestanki potekajo na njihovih domovih.
- Naloga socialnega dela v Domu je, da stanovalcem zagotovi tak prihod v dom, da se bodo počutili varne in sprejete ter bo poskrbljeno za njihovo ustrezno oskrbo. Socialni delavec mora o življenju stanovalca pred prihodom v Dom in vzrokih za prihod seznaniti tudi ostalo osebje v Domu, ki izvaja oskrbo. Predlagam, da socialni delavec skupaj s stanovalcem pred prihodom v Dom izdela individualni načrt oskrbe, ki zajema: njegovo življenjsko zgodbo, običaje in navade, potrebno oskrbo in njegove želje ter pričakovanja o življenju v Domu. Če stanovalec ne more sam v Dom, ga mora socialni delavec obiskati na njegovem domu ali drugače vzpostaviti stik z njim. V primeru, da stanovalec sam tega ni zmožen, mu bodo pri tem pomagali sorodniki ali drugi.
- Socialni delavci morajo stanovalcem in njihovim sorodnikom zagotoviti vso podporo pri prilagajanju na življenje v Domu. Sorodnikom mora biti socialni delavec na voljo za pogovor in jim pomagati tudi pri stiku z drugim osebjem v Domu. Največkrat jim pomaga pri urejanju administrativnih opravil (plačevanje stroškov oskrbe, urejanje skrbništva, ipd.) in pri informacijah o življenju v Domu. Predlagam, da se organizirajo skupine za samopomoč in predavanja za sorodnike o temah, ki jim bodo pomagale razumeti njihov vpliv in vlogo v Domu.
- Dom upokojencev Kranj mora pri načrtovanju svojih dejavnosti izhajati iz potreb starih ljudi in zagotoviti tako organizacijo, da bo prilagojena obsegu pomoči, ki jo potrebujejo. To bo dosegel samo na tak način, da bo v stalnem stiku z uporabniki pomoči in sprotno preverjal kvaliteto nudenja pomoči, potrebo po novih oblikah pomoči in organizacijske možnosti izvajanja. Predlagam evalvacijo dejavnosti na osnovi obiskovanja uporabnikov pomoči na domu in preverjanja njihovega zadovoljstva tudi takrat, ko se dejavnost izvaja že najmanj en mesec.

- Dom upokojencev Kranj mora zagotoviti takšno organizacijo izvajanja dejavnosti, da bo uporabnikom še vedno dana možnost, da koristijo več dejavnosti hkrati, glede na svoje potrebe. Socialni delavec mora pred izvajanjem dejavnosti na osnovi individualnega načrtovanja skupaj z uporabnikom predvideti potek zagotavljanja pomoči.
- V Domu bi bilo potrebno organizirati informacijsko pisarno, v kateri bi bili zaposleni socialni delavci. Njihova osnovna naloga bi bila, da stopijo v stik s starimi ljudmi v lokalni skupnosti in pridobijo informacije o njihovem načinu življenja in potrebah.
 - Za socialno delo v lokalni skupnosti:
- Za zagotavljanje ustrezne pomoči starim ljudem v lokalni skupnosti je pomembno sodelovanje: Mestne občine Kranj, Centra za socialno delo, Društev in organizacij, ki vključujejo stare ljudi ter Doma upokojencev Kranj. Pomembno je, da si med seboj stalno izmenjujejo informacije o potrebah in možnostih izvajanja dejavnosti. Zaposliti bi bilo potrebno socialne delavce, ki bi prevzeli vlogo koordinatorja na področju skrbi za stare ljudi v lokalni skupnosti.

8. SEZNAM LITERATURE

- Acceto, B. (1987), *Starost in staranje (Osnove medicinske gerontologije)*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Cvahte, B. (2006), Uresničevanje človekovih pravic starejših v Sloveniji. V: Pavliha, M. (ur.), *Pravice in soodgovornost življenja v starosti*. Velenje: TECUM-s seboj, Zavod za kakovostno življenje starejših ljudi (25–42).
- Cvahte, B. (2011), Zagovorništvo za starejše osebe – želja, potreba ali nuja. V: Tratnik Volavsko M. (ur.), *Zagovorništvo starejših*, Zbornik referatov in razprav. Ljubljana: Državni svet republike Slovenije (43–50).
- Dragoš, S. (2000), Socialna mreža in starost. *Socialno delo*, 39, 4–5: 293–313.
- Filipčič, K. (2002), *Nasilje v družini*. Ljubljana: Bonex založba.
- Filipovič-Hrast, M., Hlebec, V., Kneževič Hočevnar, D., Černič Istenič, M., Kavčič, M., Jelenc-Krašovec, S., Kump, S., Mali, J., (2014), *Oskrba starejših v skupnosti: dejavnosti, akterji in predstave*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Flaker, V., Mali, J., Kodele, T., Grebenc, V., Škerjanc, J., Urek, M. (2008), *Dolgotrajna oskrba: očrt potreb in odgovorov nanje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Flaker, V., Mali, J., Rafaelič, A., Ratajc, S. (2013), *Osebno načrtovanje in izvajanje storitev*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Hojnik- Zupanc, I. (1999), *Samostojnost starega človeka v družbeno-prostorskem kontekstu*. Ljubljana: Znanstvena knjižnica, Fakulteta za družbene vede.
- Ivanjšič, S. (1999), Nekatera odprta vprašanja socialnega dela v domu za stare ljudi. *Socialno delo*, 38,1: 49.
- Kastenbaum, R. (1985), *Staranje*. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Kersnič, P. (2001), Osamljenost starih ljudi in možnost za reševanje tega problema. *Kakovostna starost*, 4, 3–4: 42.
- Kostnapfel, J. (1985), *Starostniki*. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Kožuh Novak, M. (2005), Zamolčane zgodbe: *Starejši o nasilju nad starejšimi v slovenski družbi*. Ljubljana: Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva, Zveza društev upokojencev Slovenije.
- Mali, J. (2002), Starost, emocije in emocionalno delo v domovih za stare. *Socialno delo*, 41, 6: 317–323.

- Mali, J. (2008), *Od hiralnic do domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J. (2011a), Pogled z vidika skrbi za stare ljudi. Pripombe k predlogu zakona o socialnovarstveni dejavnosti. *Socialno delo*, 50, 1: 59–62.
- Mali, J. (2011b), Uvajanje zagovorništva starejših oseb. V: Tratnik Volasko, M. (ur.), *Zagovorništvo starejših, Zbornik referatov in razprav*. Ljubljana: Državni svet republike Slovenije (15–28).
- Mali, J. (2012a), Uvajanje dezinstitutionalizacije na področju oskrbe starih ljudi. *Čas. krit. znan.*, 39, 250: 86–94.
- Mali, J. (2012b), Socialno delo s starimi ljudmi in nova socialna zakonodaja. *Čas. krit. znan.*, 39, 250: 128–137.
- Mali, J. (2013a), *Dolgotrajna oskrba v Mestni občini Ljubljana*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mali, J. (2013b), Socialno delo s starimi ljudmi kot specializacija stroke. *Socialno delo*, 52, 1: 57–67.
- Mali, J. (2015), Specifičnosti socialnega dela s starimi ljudmi. V: Mali, J. (ur.), *Socialna oskrba na domu: izziv za koordinirano dolgotrajno oskrbo: zbornik strokovnega srečanja, Ljubljana, 17. 11. 2015*. Ljubljana: Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Gerontološko društvo Slovenije (20–25).
- Mali, J., Milošević Arnold, V. (2006), *Socialno delo v socialnovarstvenih zavodih na prepihu sprememb*. Portorož: Izdaja zbornih prispevkov, 4. strokovno srečanje socialnih delavcev s področja varstva starejših.
- Mali, J., Sunko, B., Vodeb, H. (2010), Ugotavljanje zadovoljstva v slovenskih domovih za starejše. *Socialni izziv*, 16, 31: 19–22.
- Mesec, B. (1992), *Organizacija in menedžment v socialnem delu*. Študijsko gradivo, Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, B. (1997a), Vzorčenje. *Metodologija raziskovanja v socialnem delu I*. Študijsko gradivo. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, B. (1997b), Kvalitativno raziskovanje. *Metodologija raziskovanja v socialnem delu II*. Študijsko gradivo. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Milošević Arnold, V. (2004), *Socialno delo s starimi ljudmi*. Študijsko gradivo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- Pavliha, M. (2006), Uvodne misli. V: Pavliha, M. (ur.), *Pravice in soodgovornost življenja v starosti*. Velenje: TECUM-s seboj, Zavod za kakovostno življenje starejših ljudi (7–172).
- Pečjak, V. (2001), Sporočilo profesorja Dirka Struika: Živeti aktivno do konca svojih dni. *Kakovostna starost*, 4, 3–4: 29–32.
- Pečjak, V. (2007), *Psihologija staranja*. Bled, Samozaložba.
- Poročilo o izvajanju programa razvoja varstva starejših oseb na področju socialnega varstva v Sloveniji do leta 2005 (2003). Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS.
- Ramovš, J. (2000), Medgeneracijska povezanost, samopomoč in kakovostna starost. *Socialno delo*, 39, 4–5: 315–328.
- Ramovš, J. (2001), Osamljenost starih ljudi in možnost reševanja tega problema. *Kakovostna starost*, 4, 3–4: 33–59.
- Ramovš, J. (2003), *Kakovostna starost: Socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- Rant, M. (2013), Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013 – 2020. *Kakovostna starost*, 16, 4: 51–57.
- Starc, M. (2010), Pravice starejših ljudi. *Kakovostna starost*, 13, 4: 50–53.
- Varuh človekovih parvic, (2011). Nasilje nad starejšimi. *Brezplačni bilten varuha človekovih pravic*. Ljubljana: Varuh človekovih pravic RS, 14: 3.
- Zaviršek, D., Škerjanec, J. (2000), Analiza položaja izključenih družbenih skupin v Sloveniji in predlogi za zmanjšanje njihove izključenosti v sistemu socialnega varstva, Poročilo o raziskavi. *Socialno delo*, 39, 6: 387–417.
- Žiberna, A. (2006), Namen knjige. V: Pavliha, M. (ur.), *Pravice in soodgovornost življenja v starosti*. Velenje: TECUM-s seboj, Zavod za kakovostno življenje starejših ljudi (11–13).
- Žiberna, A. (2011) Zagovorništvo starejših kot pomoč pri zaščiti človekovih pravic in temeljnih svoboščin. V: Tratnik Volasko, M. (ur.), *Zagovorništvo starejših, Zbornik referatov in razprav*. Ljubljana: Državni svet republike Slovenije (61– 62).

Internetni viri:

- Zakon o socialnem varstvu (1992), *Ur. l. RS* 54/1992 in drugi (ZSV). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO869> (29. 1. 2016).
- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (2004), *Ur. l. RS* 69/2004 (ZZZDR-UPB-1). Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200469&stevilka=3093> (29.1. 2016).
- Skupnost socialnih zavodov Slovenije, 40 let sodelovanja slovenskih domov za starejše. Dostopno na: <http://www.ssz-slo.si/publikacije> (30. 1. 2016)
- Evropska socialna listina (1999), *Ur. l. RS*, 24/1999 (ESL). Dostopno na: <http://www.varuh-rs.si/.../ evropska-socialna-listina/> (30. 1. 2016)
- Pravice starejših v desetih načelih, Zloženska. Škofja loka, Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka. Dostopno na: <http://www.css-sl.si> (29. 1. 2016)
- Resolucija nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2013 – 2020 (2013), *Ur. l. RS*, 39/2013. Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=113130> (29. 1. 2016)
- Pravilnik o standardih in normativih socialno varstvenih storitev (2013), *Ur. l. RS* 45/2010. Dostopno na : http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/veljavni_predpisi/#c8031 (29. 1. 2016).
- Ustava Republike Slovenije (1991), *Ur. l. RS*, 33/1991. Dostopno na: <https://zakonodaja.com/ustava/urs> (30. 1. 2016).
- Dom upokoencev Kranj, Informacije-hišni red (2013). Dostopno na: <http://www.du-kranj.si/informacije-in-pravila-za-bivanje-v-domu> (3. 2. 2016).

9. PRILOGE

9.1 Priloga 1: Smernice za intervjuje

Smernice za intervju s stanovalci, ki so nastanjeni stalno

Starost uporabnika:
Spol uporabnika:
Vrsta oskrbe, ki jo koristi:
Koliko časa jo koristi:

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

1. Kje ste živeli pred prihodom v dom ?
2. Kako veliko je bilo stanovanje?
3. S kom ste živeli v stanovanju?
4. Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!
5. Zakaj ste se odločili za odhod v dom?
6. Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.
7. Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?
8. Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?
9. Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?
10. Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?
11. Kako in koliko se družite z ostalimi stanovalci?
12. Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?
13. Če ne, kdo vam pomaga pri pokrivanju stroškov? Kaj poleg oskrbnine vam še krijejo ljudje, ki vam doplačujejo oskrbo?
14. Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.

B. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU

1. Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?
2. Kdo vam je pomagal pri odločitvi?
3. Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?
4. Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?
5. Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?
6. Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek , v sobo (predstavitev stanovalcev, zaposlenih) ?
7. Kako ste se privajali na življenje v domu?
8. Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?
9. Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?

C. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?
2. Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?
3. Kdo vam je priporočil to dejavnost ?
4. Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?
5. Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.
6. Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.
2. Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.
3. Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.
4. Kako je potekalo načrtovanje pomoči pri vas? Kdo vse je bil vključen v načrtovanje?
5. Katere informacije o pomoči in od koga so vam bile posredovane ?
6. Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči? Opišite zakaj je npr. dober oziroma slab.

Smernice za intervju s stanovalci, ki so nastanjeni začasno

Starost uporabnika:
Spol uporabnika:
Vrsta oskrbe, ki jo koristi:
Koliko časa jo koristi:

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

1. Kje ste živeli pred prihodom v dom ?
2. Kako veliko je bilo stanovanje?
3. S kom ste živeli v stanovanju?
4. Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!
5. Zakaj ste se odločili za odhod v dom?
6. Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.
7. Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?
8. Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?
9. Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?
10. Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?
11. Kako in koliko se družite z ostalimi stanovalci?
12. Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?
13. Če ne, kdo vam pomaga pri pokrivanju stroškov? Kaj poleg oskrbnine vam še krijejo ljudje, ki vam doplačujejo oskrbo?
14. Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.

B. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU

1. Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?
2. Kdo vam je pomagal pri odločitvi?
3. Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?
4. Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?
5. Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?
6. Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelok , v sobo (predstavitev stanovalcev, zaposlenih) ?
7. Kako ste se privajali na življenje v domu?
8. Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?
9. Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?

C. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?
2. Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?
3. Kdo vam je priporočil to dejavnost ?
4. Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?
5. Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.
6. Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?
7. Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.
2. Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.
3. Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.
4. Kako je potekalo načrtovanje pomoči pri vas? Kdo vse je bil vključen v načrtovanje?
5. Katere informacije o pomoči in od koga so vam bile posredovane ?
6. Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči? Opišite zakaj je npr. dober oziroma slab.

Smernice za intervju z uporabniki dnevnega varstva in z uporabniki pomoči na domu

Starost uporabnika:
Spol uporabnika:
Vrsta oskrbe, ki jo koristi:
Koliko časa jo koristi:

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV – dnevno varstvo in pomoč na domu

1. Kje živite?
2. Kako veliko je stanovanje?
3. S kom živite v stanovanju?
4. Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!
5. Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?
6. Če ne, kdo vam pomaga pri pokrivanju stroškov? Kaj poleg oskrbnine vam še krijejo ljudje, ki vam doplačujejo oskrbo?

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. Katero od dejavnosti DUK ste še koristili ?
2. Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?
3. Kdo vam je priporočil to dejavnost ?
4. Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?
5. Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.
6. Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?
7. Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.
2. Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.
3. Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.
4. Kako je potekalo načrtovanje pomoči pri vas? Kdo vse je bil vključen v načrtovanje?
5. Katere informacije o pomoči in od koga so vam bile posredovane ?
6. Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči? Opišite zakaj je npr. dober oziroma slab.

9.2 Priloga 2: Intervjuji

Intervjuji s stanovalci, ki so nastanjeni stalno

INTERVJU Sa

Starost uporabnika: 97
Spol uporabnika: moški
Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1
Koliko časa jo koristi: skoraj 9 mesecev

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

V Cerkljah...Tam imam hišo.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Kar veliko...Enonadstropna hiša. Zgoraj štiri sobe in kopalnica. Spodaj pa dnevna soba, kuhinja jedilnica in dve sobe.

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

Živel sem skupaj z ženo in tremi sinovi. Potem so sinovi doštudirali se odselili in poročili. Pred devetimi leti mi je umrla žena in do prihoda v dom sem živel sam.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Z ženo sva bila obadva v pokoju....Jaz pa sem imel vrsto funkcij....Sodeloval sem z Rdečim križem, Zvezo borcev . Zjutraj sem si najprej naredil zajtrk...Potem sem imel sestanke....Kasneje sem delal okoli hiše...Pomagali so mi tudi sinovi...Kosil sem v gostilni ali pri snahi, ko me je povabila na kosilo ali pa sem sam kaj skuhal....Potem sem spet delal okoli hiše, pa šel na sestanke raznih društev.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Zaradi varnosti in da ne obremenjujem svojih sinov, ki imajo svoja življenja.

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Od takrat, ko je žena umrla živim sam. Enkrat, ko smo bili z družino na kosilu sem se na lepem onesvestil in končal pod mizo....Odpeljali so me z rešilcem....a potem kar nekaj časa nič....Potem sem šel pa na sprehod in se spotaknil in padel. Odpeljali so me v zdravstven dom, a ni bilo nič hujšega...Od takrat naprej so me sinovi hodili preverjati in nisem smel sam hoditi ven. Potem smo se pogovarjali in vsi imajo družine in sem predlagal, da grem v dom.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

Imam svojo sobo...Vstanem, se obrijem in uredim....Potem grem na telovadbo z biosinhronom....Potem grem na zajtrk, po zajtrku pa na sprehod...Večkrat pridejo sinovi in gredo skupaj na sprehod. Sinovi so mi prinesli tudi knjigo gospoda Kavčiča z naslovom Umovadba za bistro možgane v poznih letih in sedaj sem že na 60. strani. Potem grem na kosilo v jedilnico, ker sem rad med ljudmi. ..Potem še kaj preberem ali se družim s sostanovalci....Potem je pa večerja...*Katerih dejavnosti v domu se še udeležujete?* Udeležujem se pevskih vaj, kadar so. Udeležim se vseh prireditev, ki so v domu.

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

Tukaj je vse kar rabimo za bivanje...Tukaj imam pomoč, zdravnika....Če se karkoli naredi dobim takoj pomoč.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič ni takega...

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Trije sinovi in vnuki... Skupaj gremo na kavo ali pa na sprehode ali pa smo v sobi in se pogovarjamo.

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi sostanovalci?*

Tega ni veliko pa ne dolgo. Se usedem zraven in se pogovarjamo... Potem pri telovadbi se družimo pa ko na bobne tolčemo. Organizirano je tudi reševanje križank, kjer zaposleni postavlja vprašanja mi pa poskušamo nanje odgovoriti.

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Zadoščajo...Imam 600€ oskrbnine, ostane mi 800€ in nekaj porazdelim med sinove in vnuke.... Imam vse kar rabim...Ponavadi kupim DonatDrugače pa šparam.

13. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Pričakoval nisem toliko kot sem dobil...In to v pozitivnem smislu...Vedel sem, da je tukaj vedno pomoč... In ko sem padel v domu so me takoj oskrbeli.....Vse to so mi povedali in se je uresničilo. Soba je vedno pospravljena in čista....Neverjetna skrb za čistočo je tukaj.

B. *VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU*

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Nisem mogel več prenašati, da sinovi skrbijo zame in me pazijo, saj imajo svoja življenja.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Sam sem predlagal in smo skupaj to prediskutirali.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Ja....Predstavila nam je oblike oskrbe glede na to kaj potrebujemo in kaj spada pod posamezne oskrbe,.

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

Uvodni razgovor sem imel z nadzorno sestro in socialno delavko ...Pogovarjali smo se o oskrbi in o plačilu in načinu plačila oskrbe. Potrdil sem tudi datum prihoda in sem dobil seznam kaj potrebujem s sabo imeti. .. Socialna delavka mi je predstavila hišni red in pokazala kako izgledajo sobe.

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Ja nič takega se ne spomin....Pa saj sem vse vedel kar moram vedeti.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek , v sobo (predstavitev sostanovancev, zaposlenih) ?*

Ja notri smo prinesli prtljago in jo pospravili.... Ob prihodu nisem poznal nikogar....Tekom dneva sem spoznaval ljudi in tudi ljudje so me prišli pogledati in pozdraviti.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

Ja parkrat sem zamudil na kosilo, a sem ga vedno dobil. Nisem se težko prilagodil, saj sem imel vse napisano..... Kdaj so obroki, katere aktivnosti so....

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Ja...Pa saj se ne more socialna delavka prav z vsakim ukvarjati.....Z njo sem uredil vse pri sprejemu in nisva imela nobenih posebnih pogovorov....Pa tudi rabil nisem....Videl sem, da je zelo pozitivna in se zanima za ljudi.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Drugega kakor kakšna navodila in pojasnila niso potrebovali.

C. **VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU**

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Nobene nisem koristil.

D. **VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI**

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Ja pomembne so....Pomoč na domu je primer ki pomaga ljudem, ki ne morejo skrbeti sami zase...Jih negujejo, malo pospravijo. ..

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Ja, če ljudje nimajo svojcev ali pa so preobremenjeni, sigurno to pomaga in izboljša življenje, saj dobijo pomoč glede na to kaj rabijo.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja če ne drugega jih malo razbremenijo, ker vedo, da je za bližnjega poskrbljeno.

INTERVJU Sb

Starost uporabnika: 83

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 3

Koliko časa jo koristi: 4 mesece

A. **ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:**

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

Pri hčerki doma v Predosljah.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Kar veliko....Imela sem svojo sobo in dovolj prostora.

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

S hčerko in dvema vnukoma.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Takrat sem hodila s hojco.... Zjutraj sem si skuhalo kavo, zajtrk je hčerka pripravila preden je šla v službo. Malico sem si sama pripravila....Potem sem sedela in brala, gledala sem televizijo....Veliko sem sedela, ker sem imela res udoben stol, ki je bil malo nižji.....Kosilo sem si tudi skuhalo ali pogrela, če je hčerka pozno delala. Večerjo pa sem si sama nekaj naredila ali pa če je imela hčerka kaj pripravljeno.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Ker nisem mogla več skrbeti zase in je hčerko velikokrat skrbelo, ker dostikrat padla.

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Ja dolgčas mi je bilo, ker sem bila velikokrat sama... Nič nisem mogla narediti, da bi vsaj posodo pomila....Pa tudi depresivna sem bila....In sem šla k zdravnici, ki je rekla da sama ne morem biti in me je poslala v Begunje, kjer so mi rekli, da moram iti v dom.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

V redu...V družbo sem se kar vključila...Na začetku nisem mogla priti v stik z ljudmi, sem bila zadržana, nisem mogla nič povedati....Drugače pa dobivam dobro oskrbo in tudi hrana je odlična...*Kako pa začnete dan?* Zjutraj pridejo negovalke in me umijejo in oblečejo. Potem pride sestra in mi zamenja plenico....Potem pridejo javni delavci in me do konca oblečejo. Potem mi pomagajo na voziček, da se konca uredim....Potem je zajtrk in kavica....Potem telovadba, ki je nisem spustila, ker mi veliko pomaga. Ob 10h grem na pevske vaje....Potem spijem kavico in se pogovarjam s stanovalci....Kasneje grem na sprehod z vozičkom, kolikor morem....Potem grem počivati za dve ure...Mi sestre pomagajo....Potem so kakšni obiski ali grem pa sama kakšno stanovalko obiskat.

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

Spremenila sem se 100%..... Postala sem vesela, zgovorna....Dejavnosti so mi vse všeč...Hodim na pevske vaje in sem v skupini Vesela dekleta. Kaj še? Nisem sama, dobro me oskrbijo in kopajo....Doma mi je hčerka pomagala a se ravno tako padla v kadi....Samo živčna sem bila ko sem videla koliko dela ima hčerka z mano.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič ne pogrešam.....Rada sem tukaj.

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Hčerka, vnukiIn ponavadi smo v sobi in se pogovarjamo.

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi stanovalci?*

Se družim kar velikoV enem tednu odkar sem bila stalno sprejeta se kar veliko družim.....Vsak dan se družimo...kofetkamo in se pogovarjamo.

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe?*

Ne, ne zadoščajo.

13. *Če ne, kdo vam pomaga pri pokrivanju stroškov? Kaj poleg oskrbnine vam še krijejo ljudje, ki vam doplačujejo oskrbo?*

Hčerka mi pomaga....Pa tudi kadar je treba kaj iz trgovine prinesiti ali pa frizerja in pedikuro mi hčerka plačuje.

14. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Pričakovala sem, da bom zadovoljna in sem bila....Želela sem svojo sobo in jo dobila... Še kaj? Drugega ne vem.....

B. *VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU*

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Nisem mogla več delati...nisem bila več samostojna....Nisem se mogla sama pobrati, ko sem padla in vedela sem, da ne morem biti sama.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Zdravnica in Begunje sta pripomogla k odločitvi.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Povedala mi je kaj je na voljo v določeni obliki oskrbe, ki je odvisna od tega kaj rabiš.

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

V redu.... Socialna delavka mi je povedala ceno namestitve v različnih oblikah namestitve...Pokazala mi je tudi sobo, v katero bom sprejeta...Je bilo še kaj takega? Se ne spomnim..

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Vse je razložila...Kako potekajo dejavnosti, kaj se bom lahko udeleževala, če bom želela....Še kaj? Se ne spomnim.... Vem, da me je bila zelo vesela, ker sem prišla.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek, v sobo (predstavitev sostanovalcev, zaposlenih) ?*

Delno....Na začetku sem bila res slabe volje, depresivna...Nekatere zaposlene in stanovalce sem poznala od prej ko sem hodila v dnevno varstvo in bila začasno tukaj. Ostale spoznavam postopoma.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

V redu.... Ne spomnim se, da bi imela kaj težav... Sem taka, da se hitro privadam.....

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Ni bilo potrebe po njeni pomoči... Kar nekajkrat je prišla in me spraševala po počutju... in pomagala mi je, da sem dobila svojo sobo, ki sem jo tako želela.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Ne vem....Vem, da se je hčerka večkrat pogovarjala s socialno delavko.

C. **VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU**

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Nobene .

D. **VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI**

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Ja veliko je takih, ki se bojijo iti v dom, niso obveščeni o domu....Mislijo, da bodo imeli slabo oskrbo...In prav je, da so oblike pomoči, ki pomagajo človeku v domačem okolju....Kot je na primer pomoč na domu...

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Mislim, da ga izboljšujejo....Če so ljudje sami in potrebujejo pomoč, je prav da jim nekdo pomaga....Ne vem, da jim počisti stanovanje, če ne morejo sami....Da jim nekdo skuha kosila....Jim pomaga pri kopanju in podobno....Seveda to izboljša kvaliteto življenja.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja, oni imajo svoje življenje in ne morejo skrbeti za sorodnika in če vedo, da jim nekdo pri tem pomaga jih sigurno razbremeni, so malo olajšani.

INTERVJU Sc

Starost uporabnika: 82 let

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: 7 mesecev

A. **ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:**

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

V bloku, v Kranju.

2. Kako veliko je bilo stanovanje?

Kar veliko, okoli 60 kvadratov.

3. S kom ste živeli v stanovanju?

Sama pa psa sem imela.

4. Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!

Zjutraj sem najprej psa ven peljala, potem sem si zajtrk naredila....Kasneje sem malo pospravljala, v trgovina šla....Sama sem si skuhala za jesti....Vse sem sama delala. Potem po kosilu, kava pa malo sem časopis prebrala....Potem sem malo počila....Potem je bila kmalu večerja in po večerji sem psa ven peljala...

5. Zakaj ste se odločili za odhod v dom?

Ker sem doma vedno težje delala stvari sama....Potem hči pa mož sta mi umrla, tako da sem vedela, da me to čaka.

6. Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.

Ja hodila sem vedno težje....Čisto sem ošvohnela.... Pa zdravniki niso mogli ugotoviti, da bi bila kaj bolna ali kaj podobnega..

7. Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?

Ja zajtrk je ob 8. uri zjutraj in se je treba prej umiti pa obleči....To vse sama naredim...Po zajtrku preberem časopis in grem za dobro uro in pol na sprehod...Terapije nobene nimam....Obiskujem različne dejavnosti v domu.... Obiskujem bralni krožek, jogo, zgodovinski krožek, pevske vaje. Pridem gledati tudi prireditve, ki so v domu....Vse obiskujem.....Po kosilu kavica in počitek.... ali pa še kaj pospravim.....Po večerji pa gledam malo televizijo.

8. Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?

Zelo težko rečem, kakšne so prednosti...Nisem se še tako privadila....Sigurna pa je to prednost, da se človek počuti malo bolj varnega, da je zanj poskrbljeno in ima streho nad glavo.

9. Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?

Domače življenje je drugačno...Tukaj je kot v hotelu, imaš določene ure....Ne morem tega primerjati z življenjem doma.

10. Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?

Zelo malo imam obiskov....Nimam veliko sorodnikov....Sin je v Ljubljani in redko pride....Ko pa pride na obisk grem z njim ven na sprehod.

11. Kako in koliko se družite z ostalimi sstanovalci?

Priložnostno je vse.....Ko se srečamo v jedilnici ali pa na dejavnostih....ne čutim potrebe po stikih te pridejo sami od sebe....V glavnem pa se pogovarjamo... glavna tema je počutje in bolezen...Ko prideš v dom se tudi teme pogovora spremenijo, so drugačne.

12. Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?

Sama plačujem.....Nekaj mi ostane za preživetje... Ponavadi kupim časopis in križanke...Te zelo rada rešujem.

13. Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.

Nisem imela pričakovanj....Nisem sploh razmišljala, kar bo pa bo....Nisem pa bila razočarana....

B. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU

1. Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?

Izčrpanost in ošvohnelost...Težko sem skrbela sama zase.

2. Kdo vam je pomagal pri odločitvi?

Nihče...Sama sem se odločila za to.

3. Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?

Ja...Predstavila mi je kaj nudijo...Kakšne so vrste oskrbe glede na to kaj potrebuješ in koliko stanejo približno.

4. Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?

Ja s sinom sem prišla na uvodni razgovor, kjer je bila zraven tudi socialna delavka, glavna sestra in nadzorna sestra. Pogovarjali smo se o tem kaj bi rabila, kje bi rabila pomoč....Malo smo o ceni spregovorili... Dogovorili smo se kdaj pridem, kaj naj imam s sabo, razkazali so mi dom, predstavili hišni red.... Nazadnje pa mi je socialna delavka pokazala sobo v kateri bom bivala in sem bila zadovoljna.

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Točno te informacije mi je posredovala tudi..... Dnevni red, pravila doma, na koga se lahko obrnem, če kaj potrebujem.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek , v sobo (predstavitev sostanovalcev, zaposlenih) ?*

V redu..... Kogarkoli sem srečala sem mu povedala, da sem nova, vsakemu posebej sem se predstavila...

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

Se še privajam.... Pol leta je premalo, da odmisliš vse in se čisto privadiš na življenje v domu.

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Ja s pogovorom mi je dajala motivacijo, me je motivirala...

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Ja sin je bil zadovoljen z slišanim na uvodnem razgovoru, kar smo se zmenili in je bil pomirjen, da so stvari urejene.

C. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Nobene nisem koristila.

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Ja zelo pomembne so...Število starostnikov narašča, življenjska doba se povečuje in ljudje nimajo denarja za v dom....Pomoč na domu je primer, kako se lahko skrbi za stare ljudi doma.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Ja seveda ga izboljšajo...Če je človek nemočen in nima nobenega da bi mu pomagal, je pomoč na domu potrebna, da se poskrbi za človekovo higieno, da mu pomagajo, da lahko funkcionira, da ni lačen ali umazan.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja tudi svojcem se to pozna.....Vsi imajo svoje družine in življenje in če vedo, da na njihove starše, sorodnike nekdo pazi oziroma jih pride pogledati, oskrbeti jih sigurno vsaj malo razbremeni in pomiri.

INTERVJU Sd

Starost uporabnika: 79

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: 10 mesecev

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

Z možem sva živela skupaj v stanovanju v Kranju...No, mož je sedaj že devet let pokojni.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Veliko....Vse skupaj okoli 75 kvadratnih metrov je bilo veliko stanovanje.

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

Z možem....Po smrti moža pred devetimi leti pa sama.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Zelo aktivna sem bila....Ponavadi sem vstala tam nekje od 6 do pol sedme ure zjutraj..Potem se zajtrkovala in vzela zdravila....Veste jaz imam veliko zdravil...Naj vas videz ne vara.....Potem sem šla v trgovino...Vedno težje sem hodila....Problem so bil stopnice....No, potem sem pa začela kuhati....Kuhala sem veliko, kot da bi bila zaposlena nekje...Ko sem skuhala kosilo in pojedla sem pospravila vse ter šla za dobre 15 minut počivati. Potem sem šla malo v gozd, ki je čisto blizu, na sprehod...Popoldan sem rada gobeline šivala, brala pa televizijo gledala..Ni mi bilo dolgčas.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Ker nisem mogla skrbeti sama zase... Ramo sem imela hudo poškodovano in tudi noge me niso držale...

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Gospa socialna delavka je izreden, socialen človek...Sem dobila vabilo za v dom in sem zavrnila dom, ker sem se še v redu počutila....Potem sem pa imela operacijo rame in nisem bila zmožna delati, nisem mogla nič dvigniti niti posode nisem mogla pomiti....In sem spet poklicala socialno delavko, da bi kmalu rabila sprejem....Bilo je pa tako, da sem januarja padla in dve ure in pol ležala na tleh preden sem se uspela pobrati....In takrat sem res videla, da nujno kmalu potrebujem sprejem.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

Zjutraj vstanem ob štirih zjutraj, da vzamem odvajalo, potem spet malo počijem in grem na stranišče. Potem tam okoli pete do pol šeste ure vzamem zdravilo še za ščitnico...No potem imam mir do sedme ure. Takrat vstanem, posteljem posteljo, se uredim in grem ob osmih na zajtrk v jedilnico. Od pol devetih do devetih imam telovadbo...Potem vzamem zdravila za pritisk in astmo. Potem grem ob desetih na delavnico z križankami, ali pa delamo vizitke...Potem grem malo čez enajsto uro na telovadbo z biosinhronom....Potem si privoščim kavo in preberem časopis...No, potem je pa že kosilo....Po kosilu grem malo počivati, saj malo spim, ker gledam do enajste ure zvečer televizijo, moram malo spremljati dogajanje pri nas....Potem večerja.....Preden grem spat se še stuširam....Ne morem zaspati, če ne grem pod tuš.

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

Ne veste, kakšno čudovito varnost čutim.....Enkrat sem prišla po deveti uri v dom....Obiski ali izhodi pa so do devete ure zvečer....In je bila taka panika, da sem se počutila nerodno a hkrati počaščeno, da jih tako skrbi zame.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič ne pogrešam...Jaz nisem veliko okoli hodila... Sosede sem imela res super in me še zdaj pridejo pogledati....

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Otroci, sosedge, prijatelji sodelavci me obiskujejo...Jaz imam veliko obiskov, včasih tudi po pet naenkrat in jih komaj spravim vse v sobo....Ponavadi smo v sobi, kakšno kavico ali sok popijemo....Če pride pa družina na obisk, pa gremo ven ali pa gremo k sinu domov..

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi stanovalci?*

Veliko....Mislim, vse pozdravim, jim pomagam če so na vozičku....Z vsemi stanovalci se pogovarjam....Nekatere poznam že od prej in se malo več skupaj družimo, se pogovarjamo..

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Zadošča....Malo mi ostane, če ne zapravljam preveč....Sem prodala stanovanje in sem izkupiček razdelila na tri dele....En del sem dala enemu sinu, drug del drugemu sinu...En del pa je ostal meni...če kaj rabim si kupim...Ponavadi je to kakšno sadje, pa še tega imam sedaj dovolj. .

13. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Več sem dobila kot sem pričakovala.....Tukaj so zelo prijazni ljudje, takoj sem se počutila domače... Drugače ne znam povedati....Počutila sem se dobrodošlo..

B. *VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU*

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Ja, bolezen in invalidnost sta vstopili v moje življenje.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Sama sem se odločila.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Je....Dobila sem tudi pogodbo o tem kakšne so oskrbe in kaj spada pod kakšno...Edino za brisače, ker se sama vsak dan tuširam ni bilo dovolj brisač...A smo rešili... Edino tukaj je bilo malo krize..

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

Mlajši sin me je pripeljal na uvodni pogovor s socialno delavko, glavno sestro in nadzorno sestro...Spominjam se, da sem vstopila v pisarno socialne delavke, kjer je bil razgovor in rekla, da mi samo glava dela, ostalo nič....Vse je bilo res sproščeno, čudovito vzdušje...Pogovarjali smo se o tem kaj bi rabila ob prihodu v dom imeti s sabo, pri čem bi potrebovala pomoč, koliko bi to približno stalo in podobno....Na koncu mi je pokazala sobo, v kateri bom bivala...In ko sem prišla v dom, sem se takoj vključila..

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Ja... Veliko sem že izvedela iz uvodnega pogovora.....Malo mi je pokazala, kje je kaj... Drugače pa nič takega oziroma se ne spomnim.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek , v sobo (predstavitev sostanovalcev, zaposlenih) ?*

Dobro.....Vse sem s sabo prinesla...Svoj "kovtr", "povštr", odejo in sem si rekla, pa saj je kot doma....Mimogrede smo se tudi predstavili med seboj, tako s stanovalci kot zaposlenimi....Vse se je dogajalo spontano.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

To ni bil noben problem.....Sem si ustvarila domače okolje.

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Ja....Sprejeta sem bila v sobo, ki ni imela tuša oziroma je bil tuš skupen, za vse stanovalce, ki nimajo tuša v sobi in sem želela sobo, ki imela tuš, saj se pred spanjem vedno stuširam...In takoj ko je bila na voljo taka soba, sem jo dobila...Pa še tako lepe oranžne pastelne barve je bila.....In to sem jo dobila zelo kmalu po sprejemu.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Ko je socialna delavka pokazala sinu sobo s tušem, ki jo bom dobila, mu je bila soba tako zelo všeč, ker so take tople barve notri in je rekel, no tukaj te bom pa lahko pustil... In sem vedela, da je pomirjen in zadovoljen s tem kako potekajo stvari.

C. **VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU**

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Nobene druge nisem koristila.

D. **VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI**

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Zelo so pomembne... Recimo v bivšem stanovanju sta živela zakonca, ki sta težko skrbela sama zase....In sta koristila pomoč na domu....Prišle so oskrbovalke in jima pomagale, pri umivanju...Tudi pospravile so, če je bilo treba..... Spotoma so prinesle še kosilo, ki sta ga imela naročenega v domu.....To jima je veliko pomenilo, da jima nekdo pomaga, da lahko živita doma.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Ja..Izboljšajo ga sigurno...Predstavljajte si, da ste nemočni in ne morete nič sami narediti in tudi svojci nimajo časa zate...Sigurno ti izboljšajo življenje take oblike pomoči...S tem, da ti pomagajo pri kopanju, da ti pospravijo stanovanje, da ne živiš v svinjaku...Najpomembnejše se mi pa zdi to, da te nekdo obišče, da nisi sam, da se nekdo druži s tabo..

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja, če imajo otroci radi starše za katere ne morejo skrbeti, ker imajo svoje obveznosti jih sigurno pomirja, če vedo, da bo njihovim staršem nekdo pomagal.

INTERVJU Se

Starost uporabnika: 84
Spol uporabnika: moški
Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1
Koliko časa jo koristi: slaba dva tedna

A. **ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:**

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

V navadni hiši, v Kranju.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Je bila velika hiša in sem imel dovolj prostora.

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

Z ženo.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Zjutraj sem si zajtrk naredil...Potem sem muco nahranil...Potem sem delal okoli hiše...Če imaš hišo je vedno kaj za delati...Potem sem šel k sosedu na klepet...Kosilo so mi pa vozili vsak drugi dan...Druge dni sem si kosilo naredil sam...Po kosilu sem malo počil, ker me je hrbtenica bolela...Potem sem malo televizijo pogledal..... Kmalu je bila večerja in po večerji sem spet malo televizijo gledal.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Najprej je šla žena v dom...Potem sem se pa odločil, da grem še jaz....Prehudo dolgočasje je bilo.

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Žena je zbolela in sem jo vedno težje oskrboval in za povrhu je bil še njen karakter grozen.... Potem je šla ona v dom in tako sem si rekel, da grem še jaz.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

Zjutraj se zbudim. Potem se umijem, oblečem, uredim in grem v jedilnico na zajtrk. Potem ponavadi pride kolega, ki mi zelo pomaga in greva po opravkih. Potem grem malo na sprehod do kosila....Po kosilu grem spet na sprehod dokler me ne začne boleti hrbtenica...Potem malo počijem....Po večerji grem pa do svojega kolega na koncu hodnika...On je iz istega kraja kot jaz in potem se malo pogovarjava o privatnih stvareh...Ali obiskujete kakšno dejavnost v domu? Ne ne, to je za mlade.

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

Dokler je človek doma je vedno delo....Tukaj pa lahko počivam, se sproščam, za nič mi ni treba skrbeti...Streho nad glavo imam, hrano..Tukaj imam vse.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič ne pogrešam.

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Kolega Robi ...Pogovarjava se, pa tudi stalno je kaj za urejati na pošti ali na občini in me on pelje.

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi sstanovalci?*

Niti ne veliko....S tem kolegom na koncu hodnika se dosti druživa , se pogovarjava razne privatne zadeve...Z ostalimi stanovalci, pa ko se vidimo se pozdravimo.

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Zdaj še komaj gre....Malo denarja mi ostane in raje varčujem kot zapravljam.

13. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Pričakoval sem, da bom imel mir in to se je uresničilo...Kaj to pomeni? Ja, da mi noben ne skače po živcih kot mi je žena.

B. *VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU*

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Ja ženina bolezen pa zelo mi je bilo dolgčas.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Sam sem se odločil.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Ja...Pojasnila je kakšne oblike oskrbe so in kaj kakšna nudi.

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

S socialno delavko in nadzorno sestro sem imel ta razgovor pred sprejemom v dom...Pogovarjali smo se o tem, kaj bi potreboval, kako je glede striženja in britja v domu, kako to poteka...Potem so mi pokazali dom, kje je kaj in socialna delavka mi je pokazala sobo v kateri bom živel.

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Ja...Veliko sem že vedelNe spomnim se točno...Vem, da sem dobil hišni red z vsemi informaciji glede življenja v domu.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek, v sobo (predstavitev sostanovalcev, zaposlenih) ?*

Ja ko sem po hodniku hodil proti sobi so se mi stanovalci predstavljali...Vsi so vedeli, da sem nov in smo se pogovarjali....Nekateri zaposleni so se prišli predstaviti in me pozdraviti, ostale pa sem spoznaval spotoma.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

Ja na začetku mi je bilo malo dolgčas a sem se hitro privadil....Vse je urejeno tako kot treba.

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Prišla me je nekajkrat pogledati in me spraševala po počutju v domu...In sem ji povedal, da je v redu, da imam pomirjene živce.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Moja hčerka ni imela stikov z njo...S hčerko nimam dobrega odnosa.

C. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Nobene nisem koristil.

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

To je velika prednost za življenje doma....To, da ko si brez moči in sam, da ti nekdo pomaga, je neprecenljivo. Tako kot primer pomoč na domu.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Seveda izboljšajo...Ko ne moreš čisto nič je pomoč blagoslov...Sigurno človek boljše živi, če mu nekdo pomaga, da se skopa, mu skuha kosilo, se družijo z njim, da ni sam. To veliko pomeni.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja sigurno je breme manjše, če sorodniku nekdo pomaga....Bolj mirni so sigurno.

Intervjuji s stanovalci, ki so nastanjeno začasno

INTERVJU Za

Starost uporabnika: 76

Spol uporabnika: moški

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: mesec in pol

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

V hiši v Kranju.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Kar veliko....

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

S hčerko...Žena je umrla.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Zjutraj sem najprej pozajtrkoval in malo potelovadil...Potem sem prebral časopis in počival, ker nisem mogel nič delati...Kosilo pa so mi iz doma pripeljali...Potem sem malo prebral in šel na sprehod, če je bilo lepo vreme...Delati nisem mogel...Redil sem se....Večerjo pa sta mi pripravile ali hčerka, če je bila doma ali pa prijateljica.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Zaradi preprostega razloga...Nisem si mogel pripraviti za jesti ...Nisem bil samostojen...In zato sem se odločil, da grem začasno v dom in upam, da bom potem redno sprejet.

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Nič posebnega.... Roke so mi ošvohnele...Vse mi je padala iz rok...Težko sem jedel...V rehabilitacijskem centru Soča so mi povedali, da bolje z rokami ne bo in tako mi drugega ni preostalo kot iti v dom.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

Zjutraj sem vstal in se uredil. Potem je prišla sestra mi zmerila sladkor in dala inzulin.....No potem je bil pa zajtrk. Po zajtrku sem spil kavico....No potem sem šel na prvo telovadbo, ki je potekala v dnevnem centru...Potem sem šel v delovno terapijo delati vaje za prste...Tam imajo prav pripomočke za to...Potem sem šel telovadit z biosinhronomNo potem sem šel pa v sobo, da je sestra pomerila sladkor in dala inzulin...Potem kosilo.....Po kosilu sem ponavadi dobil obiske...Po obisku pa sem šel na sprehod in na klepet k enemu stanovalcu....Potem sem šel na skupino Žoga bend...*Kakšna skupina je to?* S kuhalnico tolčemo vsak po svoji žogi po ritmu glasbe, ki je v ozadju....No potem sem bil pa prosto po prešernuIn sem šel na sprehod okoli doma...No potem pa noge niso več držale in sem šel počivati...Pred večerjo je prišla spet sestra in mi pomerila sladkor in dala inzulin. Po večerji do ene devetih ponavadi gledam televizijo...Potem pa grem počivati, da lahko zjutraj vstanem

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

Prednosti so, da ko ne morem nič počivam. V sobi veliko telovadim, imam kar nekaj pripomočkov...Doma sem jih tudi imel, a sem se šele tukaj pripravil do tega, da telovadim...Tukaj imam organizirano telovadbo, ki je doma nisem imel. ..Doma sem bil večinoma sam, tukaj imam pa vedno družbo.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič v bistvu....Grem kamor hočem, dobim vse kar rabim....Nič takega ne pogrešam.

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Hčerki, vnuki pa prijateljica, ki pride vsak dan...Če je lep vreme gremo ven, če ne pa v sobi vsakdanje stvari predebatiramo, kaj se doma dogaja, da sem na tekočem.

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi stanovalci?*

Veliko se družimo...Ko telovadimo se družimo..Ko se srečamo se pogovarjamo, hecamo....Pestro je.

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Ne zadošča.

13. *Če ne, kdo vam pomaga pri pokrivanju stroškov? Kaj poleg oskrbnine vam še krijejo ljudje, ki vam doplačujejo oskrbo?*

Zaenkrat mi ena hčerka pomaga....Smo se tako zmenili...Nič drugega mi hčerka ne krije.

14. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Nisem pričakoval, da bo tako dobro...Mislim sem, da je prihod v dom odvečna zadeva...Sedaj pa ko sem v domu vidim, da je vse organizirano...*Kaj vse pa je organizirano?* Ja, prireditve, koncerti...Na pogovor lahko grem k komor koli, k socialni delavki, k direktorici, samo prej se najavam...Ni problema...Vsi so zelo komunikativni...Je občutek domačnosti...Vsi so prijazni do nas, ki tukaj živimo.

B. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Kap in posledično nesposobnost za delo.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Nobeden...Sam sem se odločil.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Je ja....Ne spomnim se točno...Samo vem, da mi je predstavila kako so razporejene te oskrbe.

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

Ja s hčerko sem prišel na ta uvodni sestanek...Poleg socialne delavke so bile tam še glavna sestra in nadzorna sestra...*O čem ste se pogovarjali?* O moji bolezni sladkorni, o tem ali bom sam jemal tablete...V tem smislu, kaj lahko sam in kje mi bodo pomagali...Pa še to, da bom tukaj tri mesece in bomo potem videli kako naprej....Potem mi je socialna delavka pokazala kako izgledajo sobe v domu.

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Ja pokazala mi je sobo v kateri bom in povedala, da je zraven tudi dnevni center in mi ga razkazala...Povedala mi je kje je jedilnica oziroma kje je kaj v domu..

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek, v sobo (predstavitev sstanovalcev, zaposlenih) ?*

Ja komunikacija.....Dobro so me sprejeli. *Po čem to sklepate?* Ja te ženice, ki živijo tukaj so se takoj prišle predstaviti...So vedele, da sem nov....In smo se takoj začeli pogovarjati...Pa tudi vse osebe je v redu...Ene so bolj pozitivne druge manj...A komunikacija je z vsemi dobra... Res moram pohvaliti čistilko Mojco, vodjo dnevnega centra Marto, strežnico Greto....Vidi se, da to z veseljem delajo in so tukaj z dušo in srcem za ljudi.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

Preden sem šel v dom sem vedel, da se bom mogel privaditi na tempo doma...Saj tak tempo sem imel tudi doma...Edino zajtrk je bil problem, ker sem doma spal do pol desetih, tukaj pa je zajtrk ob osmih. En mesec sem se na to privajal, da sem se zbudil pravi čas...In te zaposlene v dnevnem varstvu so tako glasne, da so one moja budilka....In ko jih slišim vem, da je čas, da vstanem....In to je pozitivno.

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Nobene podpore nisem rabil...To sem se sam odločil in nima mi kaj pomagati.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Niso potrebovali nobene pomoči.

C. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Ja, kosilo so mi je dom prinašal.

2. *Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?*

Ja, ker si nisem mogel več sam kuhati. Roke mi niso več služile.

3. *Kdo vam je priporočil to dejavnost ?*

Slišal sem za to od dveh sosedov, ki sta tudi od doma prejemale kosilo na dom.

4. *Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?*

To, da mi ni bilo treba skrbeti..In to je čisto drug način prehrane kot doma..Domača hrana ima drug okus...Sem bil zadovoljne, ker so imeli dietno hrano...Ni bila mastna, popoprana in soljena hrana...Dobra zadeva.

5. *Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.*

Ja prednost je sigurno ta, da mi ni treba hrano pripravljati..Pripeljejo mi jo na dom pa tudi imajo diete, tako, da se za vsakogar kaj najde...Pomanjkljivosti ne vidim.

6. *Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?*

Ja za kosilo sem bil preskrbljen, sit.

7. *Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?*

Nobene ne pogrešam.

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

To je zelo pozitivno...Če si bolan, nemočen tako kot sem bil od začetka jaz, je pomoč na domu super...Da ti pomagajo, pospravijo za tabo...To je pozitivno.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Kot jaz stvari vidim, se sigurno življenje ljudi izboljša za 80%, ker veš, da če ne moreš jesti, se obleči, umiti, ti bo nekdo pomagal.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Absolutno se to pozna tudi na svojcih....Svojci imajo več časa za svoje dejavnosti...Ko sem bil poškodovan in mi je prijateljica pomagala, ko je bila hčerka v službi je to hčerko zelo razbremenilo.

INTERVJU Zb

Starost uporabnika: 84

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: 3 mesece

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

Živela sem v stanovanju v Kranju.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Veliko....Imam dvosobno stanovanje z veliko predsobo in balkonom.

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

Sama.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Zjutraj je prišla negovalka in me uredila...Zajtrk sem si sama naredila....In potem sem počivala na kavču....Če je kdo prišel sem pa vstala...Kosilo so mi dostavljali...Po kosilu sem počivala, ker nisem mogla delati zaradi poškodovanih obeh rok...Po večerji pa tudi počivala in gledala televizijo.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Bolnica Jesenice je rekla, da ne morem biti sama in da moram iti v dom.

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Nekega dne sem padla in so me operirali...Nekaj časa sem bila tam..Hčerka pa živi v domu v Kamniku...In sosedje in prijateljica so mi pomagali kolikor so lahko.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

Zjutraj se zbudim....Potem pridejo negovalke in me oblečejo...Potem grem na zajtrk...Po zajtrku pa ponavadi počivam ali pa grem v čajno kuhinjo v dnevnem varstvu da kaj zapojemo ali pa pomagam zlagati plenice kolikor lahko...Po kosilu spet grem počivati....Po večerji pa me negovalke pridejo obleči v pižamo. *Ali obiskujete še kakšne dejavnosti v domu?* Včasih obiskujem pevske vaje .

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

To, da imam tukaj čisto vse kar doma nimam...Zjutraj mi pomagajo, zvečer mi pomagajo....Imam oskrbo imam družbo. Tega doma nisem imela.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič posebnega...Ne vem kaj bi povedala..Boj domače je sigurno doma, kot v domu.....Doma je doma.

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Kolegica..Ko pride sva ponavadi v sobi in malo klepetava ali pa me pelje v trgovino po Donat ali karkoli, če rabim.

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi sstanovalci?*

Zelo veliko...Pogovarjamo se vse sorte...Danes smo peli...Včasih se malo jezimo, če je kdo od stanovalcev siten in venomer dela bedarije.

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Zdaj še zadoščajo...Malo mi ostane...Če ne bi imela prihrankov ne bi zadoščalo....Drugače pa si kupim kakšno sadje ali kakšno malenkost.

13. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Nič nisem pričakovala...Mislila sem si, da grem iz Jesenic v nekakšen zapor...*Ali je bilo res tako?* Ne...Ko sem prišla sem videla, da je vse v redu, da grem lahko kamor hočem...Sestre so v redu...Vse je v redu...Sem zadovoljna.

B. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Poškodba rok in nisem mogla več skrbeti sama zase.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Bolnica Jesenice.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Ja..Povedala mi je, da so različne oskrbe glede na kaj človek rabi in tudi cena je od tega odvisna.

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

Živčna sem bila...Pripeljali so me direktno iz Jesenic in nisem vedela, kaj in kako se bo zgodilo..Pričakala me je socialna delavka me pospremila do sobe, kjer sva se lepo pogovorile...Potem je poklicala nadzorno sestro, ki je prišla in sva se pogovorile o mojem zdravstvenem stanju, kaj potrebujem in podobno.. *Potem uvodnega razgovora in ogleda sobe niste imela?* Ne, samo prišla sem.

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Povedala mi je, da je soba zraven dnevnega varstva, kjer se lahko družim s stanovalci, gledam televizijo...Dala mi je tudi informacije o hišnem redu, da sem lahko malo videla, kakšen je dom.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek, v sobo (predstavitev sstanovalcev, zaposlenih) ?*

Ja, takrat sem bila bolj omotična...Nisem mogla verjeti, da sem tako daleč padla, da moram v dom...A sem potem videla da ni nič hudega...Socialno delavko sem prvo spoznala, me je pričakala na vhodu doma in me pospremila v sobo...Potem je prišla

nadzorna sestra in sva se pogovorile...Stanovalce sem spoznavala spotoma ob priliki. Sem se usedla zraven in pogovor je stekel.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

Hitro sem se privadila...Ko sem bila v bolnici sem si rekla saj to je isto kot dom...Upoštevala sem red in vprašala prej preden sem sama nekaj naredila.

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

V redu...Pogovarjali sva se lepo... Malo me je pomirila, ko sem bila vsa živčna.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Ja hčerka je v domu v Kamniku in ni imela stikov z domom.

C. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Koristila sem pomoč na domu vsak dan.

2. *Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?*

Ker sama nisem mogla čisto nič.

3. *Kdo vam je priporočil to dejavnost ?*

Moja zdravnica.

4. *Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?*

Ja dobila sem pomoč, ki sem jo potrebovala....So oskrbovalke marsikaj naredile...Mi pometle stanovanj, likale, previle roke...Brez njih tega vsega ne bi zmogla.

5. *Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.*

Prednosti so, da so vse oskrbovalke pridne, prijazne...In pridejo na dom....Marsikaj so postorile, kar sama nisem zmogla... Pomanjkljivosti ne vidim, razen mogoče, da so premalo časa na dan bile z mano...Ponavadi so bile kakšno uro več ne.

6. *Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?*

Ja imela sem čisto stanovanje, pomagale so mi pri umivanju, kopanju....Tudi previle so mi roke, ko sem prosila....Če sem jih kaj prosila so mi vedno pomagale.

7. *Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?*

Nobene druge dejavnosti ne pogrešam.

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Pomembno se mi zdi pri teh oblikah, kot je pomoč na domu, da se človek lahko s kom pogovori, pa te uredi, ti pomaga kar rabiš..To je veliko.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Da ni bilo treba meni delati stvari, ki jih tako ali tako ne bi mogla narediti...Brez njihove pomoči si ne znam predstavljati življenja takrat.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

S hčerko nisve imele stikov, tako da ne vem.

4. *Kako je potekalo načrtovanje pomoči pri vas? Kdo vse je bil vključen v načrtovanje?*

Zdravnica je poklicala vodjo pomoči na domu in se dogovorila za pomoč....V načrtovanje so bili vključeni socialna delavka, zdravnica in jaz....Je bilo pa tako, da je socialna delavka prišla k meni domov in sva se pogovorile, kakšno pomoč bi potrebovala od oskrbovalk in kdaj in kolikokrat.

5. *Katere informacije o pomoči in od koga so vam bile posredovane ?*

Ja, socialna delavka mi je povedala, kje vse mi oskrbovalke lahko pomagajo...

6. *Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči? Opišite zakaj je npr. dober oziroma slab.*

Ja po mojem dober....Mislim, da starejši ljudje želijo biti čim dlje doma in jim je odhod v dom izhod v sili... Pa tudi denarja nimajo za v dom...Mislim da družba podira take pomoči....Pa tudi socialni delavci se trudijo, da pomagajo ljudem v stiski, saj to je bistvo njihovega dela.

INTERVJU Zc

Starost uporabnika: 88

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: 3 mesece

A. **ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:**

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

V hiši v Struževem.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Za naju z možem dovolj veliko...Imela sva dvosobno stanovanje.

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

Z možem.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Zjutraj sva z možem skupaj zajtrkovala...Potem sem pospravljala in skrbela za moža, ker je bil bolan. Kosilo sva naročila na dom...So nama ga pripeljali iz doma...Po kosilu sem malo počila in potem do večerje skrbela za moža. Po večerji sem malo pogledala televizijo in šla spat.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Ker nisem mogla skrbeti sama zase.

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Mož je bil bolan in ker sem skrbela zanj sem tudi jaz počasi opešala...Nobene moči nisem imela.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

Zjutraj sem vstala se oblekla in šla na zajtrk..Vzela zdravila, terapijo , kar so določili..Potem sem šla na telovadbo, pevske vaje in pomagala ravnati plenice v dnevnem varstvu. Po kosilu sem šla na sprehod za kakšno uro...Potem sem malo počivala...No potem sem se pa sprehajala malo po domu sem ter tja. Potem je bila večerja...Vzela sem zdravila in malo poležavala...Potem pa tudi malo klepetala s stanovalci.

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

Prednost je ta, da sem bila postrežena in oskrbovana.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič ne pogrešam...Doma nisem mogla biti več sama.

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Sinova..Ponavadi smo v sobi in malo klepetamo.

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi sstanovalci?*

Dosti se družimo....Spotoma, ko se vidimo se pozdravimo, kakšno rečemo...Z eno stanovalko se malo bolj družim...Je iz istega kraja kot jaz...In greve na sprehod in malo klepetava.

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Zdaj še..Nekaj malega mi ostane....Ponavadi si kupim kakšen jogurt ali kakšno drobnarijo.

13. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Ja uresničilo se je to, da sem preskrbljena, da sem pod streho in varna.

B. *VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU*

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Ja stara sva bila z možem in je bilo težko skrbeti zanj in zase....Pa tudi mož je umrl in sem ostala sama.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Sama sem se odločila za to.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Ja...Povedala mi je kakšne so oskrbe in v kateri bom jaz glede na to kaj rabim.

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

Na ta uvodni razgovor sem prišla s sinom...Zraven so bile še socialna delavka, nadzorna sestra in glavna sestra....Ja pogovarjali smo se o tem kaj rabim prinesiti s seboj ko bom prišla v dom, pa o mojem stanju, kaj bi rabila od osebja in podobno...Potem smo šli pa pogledati kako zgledajo sobe na tem oddelku začasnega bivanja.

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Razkazala mi je ta oddelek začasnega bivanja in dala informacije o hišnem redu, da sem bila na tekočem z vsem.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek, v sobo (predstavitev sstanovalcev, zaposlenih) ?*

Ja šokirana sem bila, ker mi je nedavno pred prihodom v dom umrl mož in jaz sem šla v dom. Imela sem občutek, da sem zavržena...Potem sem se sčasoma počutila varno, da imam streho nad glavo...Kakšnih posebnih predstavljanj zaposlenih ali stanovalcev ni bilo...Mimogrede sem slišala, kako je stanovalcem ime in jih tako spoznala...Vse je bilo bolj ob priliki.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

Potrpela sem...Sprejela sem, da sem tukaj, da nimam kje biti, da ni drugega izhoda.

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Nič posebnega nisem želela niti zahtevala, ker sem bila takrat depresivna.. Pomagala mi je tako, da sem dobila svojo sobo, ki sem jo tako želela.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

To ne vem...Vem pa, da sta se s socialno delavko pogovorila in da sta vse uredila, kar se tiče mojega bivanja tukaj.

C. *VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU*

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Imela sem razvoz kosil.

2. *Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?*

Nisem bila več sposobna kuhati in pomivati.

3. *Kdo vam je priporočil to dejavnost ?*

Prijatelji, ki so tudi naročali kosilo.

4. *Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?*

Lažje mi je bilo...Odleglo mi je, da se mi ni bilo več treba tako truditi.

5. *Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.*

Prednost je bila sigurno ta, da mi ni bilo treba več kuhati...Pomanjkljivosti ne vidim.

6. *Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?*

Ja to, da sem bila za kosilo preskrbljena, da sem imela topel obrok.

7. *Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?*

Nobene.

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Zato, ker če človek ne more sam zase skrbeti potrebuje nekoga, da mu pomaga...Slišala sem, da pomoč na domu pomaga pri čiščenju stanovanja, pri umivanju in podobno....Pa tudi to je pomembno, da človek ni vedno sam.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Ja poskrbijo za čistočo, da nisi umazan...Malo pospravijo, da ne živiš v svinjaku in podobno.. Te umijejo...Vse to je potrebno, da človek kolikor toliko dobro živi.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Seveda odleže svojcem, če so starši oskrbovani..Malo bolj mirni so, če vejo, da bo oskrbovalka pomagala svojcu.

INTERVJU Zd

Starost uporabnika: 88

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: nekaj mesecev

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

V stanovanju v Kranju.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Enosobno stanovanje sem imela....Zame je bilo dovolj prostora.

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

Sama.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Zjutraj sem se uredila in zajtrkovala..Potem sem šla v dnevno varstvo in sem bila tam do kakšne štirih popoldne. Potem sem šla domov in sem gledala televizijo in brala do večerje.. Jaz sem rada veliko brala.....Okoli pol enajstih zvečer grem spat, ker so zadnja poročila ob desetih zvečer....Če me pa na televiziji kaj pritegne sem pa tudi dlje pokonci.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Ker ne morem več biti sama..Saj enkrat moram iti v dom....In ker sem še dokaj pri sebi sem se odločila, da grem zdaj.

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Leta so bila tisti razlog in sem spoznala, da sama ne morem več biti..Saj imam sestro, a sem se odločila, da ne bom nikogar obremenjevala.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

Zjutraj zajtrk potem sem pa večino časa v dnevnem varstvu...Po zajtrku je telovadba in se pogovarjam z ostalimi stanovalci do kosila...Potem grem spet v dnevno varstvo...V dnevnem varstvu pleničke zlagamo....Delamo kar je....Človek ne jezi se igramo...Potem pa pride tudi javni delavec in se z nami pogovarja in družijo vse do štirih...No potem grem pa v sobo...Malo televizijo pogledam potem je pa že večerja . Po večerji grem v čajno kuhinjo tukaj v dnevnem varstvu in gledam še malo televizijo...Če pa kdo pride zraven se pa pogovarjam....No, potem grem nazaj v sobo in še v sobi malo gledam televizijo potem grem pa spat.

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

Jaz sem z vsem zadovoljna....Kaj pa vidite kot prednost ? Neko varnost mi daje dom.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič ne pogrešam.

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Sestra pride...Ponavadi grem k njej domov in se malo pogovarjamo.

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi stanovalci?*

Tukaj se ne družim veliko...Odvisno...Enkrat sem rada sama in enkrat se rada družim...Odvisno od dneva, kako se počutim.

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

To mi nečakinja ureja...Ne vem koliko mi ostane...Če kaj potrebujem mi ona prinese...Ali pa če grem k frizerju, pedikerju me zapišejo in potem konec meseca to prištejejo k oskrbnini in to nečakinja poravnava.

13. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Nisem nič pričakovala..Vedela sem že iz dnevnega varstva kako je..Nisem bila presenečena....Zadovoljna sem bila z obroki pa da je vedno nekdo zraven, če kaj potrebuješ.

B. *VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU*

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Ja vedela sem, da sama ne morem biti...Stara sem že...In ker je bila prilika sem se odločila.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Sama sem se odločila.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Je, samo veliko sem že sama vedela iz dnevnega varstva, kakšne so oskrbe....Več se pa ne spomnim....Kar pozabljiva sem postala.

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

Sestra me je pripeljala k socialni delavki na razgovor...Zraven sta bile še dve sestri...Mislim, da ena glavna in ena nadzorna sestra...Malo smo se pogovarjali o tem kako se počutim, kaj rabim...No potem mi je pa socialna delavka pokazala sobo...Več pa ne vem povedati.

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Ja pokazala mi je kje je kaj v domu...Večino sem pa že vedela saj sem bila v dnevnem varstvu.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek, v sobo (predstavitev sostanovalcev, zaposlenih) ?*

Ja saj sem že skoraj vse od prej poznala, iz dnevnega varstva...Hitro sem navezala stik...Pri zajtrku se usedeš zraven stanovalcev in hitro najdeš stik, če nisi zadržan.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

Ja prej sem sama živela in se hitro navadim na stvari...Vedela sem kdaj je kaj...Kdaj je zajtrk, kosilo in večerja in s tem nisem imela nobenih problemov.

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Ajoj, se ne spominjam...Lahko, da mi je kaj pomagala, samo jaz se ne spomnim.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Ja, vem da se je sestra pogovorila z njo...Več pa ne vem.

C. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Nobene..

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Ja da človek ni sam, da mu nekdo pomaga...Vem samo za pomoč na domu, da tako pomaga na domu.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Ja, da če ne moreš nič, ti nekdo pomaga pri vsem...Pa da človek ni sam..To je pomembno.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Moja sestra je v službi in če jaz ne bi mogla nič, se ne obleči, bi bilo moji sestri sigurno lažje, če bi vedela, da je nekdo z mano...Me prišel pogledati in pomagati...Sigurna bi bila pomirjena in lažje delala.

INTERVJU Ze

Starost uporabnika: 93

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 3

Koliko časa jo koristi: dva meseca

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV PRED PRIHODOM V DOM IN V DOMU:

1. *Kje ste živeli pred prihodom v dom ?*

V svojem stanovanju v Kranju.

2. *Kako veliko je bilo stanovanje?*

Ja dosti veliko....Enosobno stanovanje sem imela.

3. *S kom ste živeli v stanovanju?*

Sama.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste bili doma!*

Vstala sem enkrat od sedme do osme ure zjutraj...Potem sem si zajtrk naredila....Po zajtrku sem malo pospravljala, šla v mesto po nakupih...Potem je bilo kosilo...Po kosilu sem šla malo na sprehod....Po sprehodu sem gledala televizijo, poslušala radio...Kasneje sem šla k znancem na obisk vse do večerje. Večerje sem si sama pripravila...Po večerji sem bila doma in gledala televizijo vse dokler nisem šla spat.

5. *Zakaj ste se odločili za odhod v dom?*

Ker sem že precej stara in sama ne morem biti.

6. *Katere okoliščine so vplivale na to, da ste se odločili za odhod v dom? Prosim opišite situacijo, ključni dogodek, ki je bil povod za odhod v dom.*

Ja prošnjo sem vložila že kar nekaj časa nazaj...In ko je bil prostor zame v domu sem zavrnila, ker sem se še dobro počutila...Potem sem pa padla in so me odpeljali v bolnišnico Jesenice, kjer so mi rekli, da sama ne morem biti.

7. *Kakšen je vaš običajni dan v domu (oskrba katere ste deležni, dejavnosti, ki jih obiskujete in drugo)?*

Zjutraj se zbudim...Potem mi negovalci prinesejo zajtrk ob osmih...potem me negovalke umijejo in uredijo. Po zajtrku malo berem in spijem kavo....Včasih grem tudi na telovadbo v dnevno varstvo...Potem gledam televizijo....Pa tudi kdo pride na obisk...Potem mi negovalke prinesejo kosilo ...Po kosilu ponavadi malo zadremam....Včasih pridejo otroci iz vrtca nastopati in jih grem rada pogledati....Pa tudi na kakšno prireditev, ko pride kdo peti...Potem grem na sprehod...Po sprehodu me pa ponavadi pride iskati fizioterapevt in grem v telovadnico malo potelovaditi. No potem je kmalu tudi večerja...Po večerji pridejo negovalke me umijejo in uredijo za spanje....Zaspim ponavadi okoli devete ali desete ure zvečer.

8. *Kakšne so po vaše prednosti življenja v domu, v primerjavi z življenjem doma?*

Ja imaš pomoč... Pa delati ti ni treba, kuhati ne, čistiti ne, prati ne....Nič ti ni treba.

9. *Kaj pogrešate v primerjavi z življenjem doma?*

Nič ne pogrešam.

10. *Kdo vas obiskuje v domu? Kako preživite običajno čas z obiskovalci?*

Sorodniki, znanci, prijatelji...Ja zdaj smo v sobi, ker je bilo zunaj premrzlo...Pa saj sem tukaj šele dva meseca.

11. *Kako in koliko se družite z ostalimi sstanovalci?*

Ne družim se veliko....Raje berem....No, družim se primer, ko jemo v jedilnici, se malo pogovarjamo.

12. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Ja, ker imam prihranke, drugače ne bi zadoščalo...Nekaj denarja mi ostane...Nisem si pa še nič takega kupila, ker za zdaj nič ne rabim.

13. *Pri čem so se vaša pričakovanja o življenju v domu uresničila? Prosim navedite primere.*

Tekom življenja sem videla kako je v domu....Da bom imela hrano, da mi bo nekdo pomagal, da bo nekdo skrbel zame, da mi ne bo treba delati in tako je.

B. *VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI PRILAGAJANJU NA ŽIVLJENJE V DOMU*

1. *Kaj se je zgodilo v vašem življenju, da ste se odločili za odhod v dom?*

Ja, ko sem padla sem vedela, da bom mogla v dom.

2. *Kdo vam je pomagal pri odločitvi?*

Sama sem se odločila.

3. *Ali vas je socialna delavka v domu informirala o vseh možnostih oskrbe? Kaj vam je predstavila?*

Ja...Ja povedala mi je kakšno oskrbo bom imela, glede na to kaj potrebujem in pojasnila.

4. *Kako je potekal sprejem v dom?(ogled sobe, uvodni sestanek, itd.)?*

Ja iz bolnišnice Jesenice so me pripeljali naravnost v dom...Za kakšne posebne razgovore ni bilo časa.

5. *Katere informacije vam je podala socialna delavka ob prihodu v dom?*

Pospremila me je v sobo....Več se pa ne spominjam, ker sem bila takrat zelo utrujena in sem želela samo počivati.

6. *Kako se spominjate vašega prihoda v dom, na oddelek, v sobo (predstavitve sostanovalcev, zaposlenih) ?*

Socialna delavka me je pospremila v sobo... Prišla sem pa enkrat dopoldne...Potem je prišla sestra in sva se pogovarjali o tem kaj rabim...Potem je bilo kosilo...Ta dan nisem nobenega stanovalca spoznala, ker sem želela samo počivati, ker sem ravno iz bolnišnice prišla in sem bila zelo utrujena.

7. *Kako ste se privajali na življenje v domu?*

Kar v redu..Enostavno brez problemov...Ustrezalo mi je, da sem vedela, kakšen sistem imajo...Sem zadovoljna.

8. *Kakšno podporo vam je pri tem zagotavljala socialna delavka v domu ?*

Malo sva se pogovarjali...Sem bila vesela, da me je nekdo prišel pogledati...Vesela sem, če kdo pride..Socialna delavka me je vprašala, če kaj potrebujem, kako se počutim..Take stvari.

9. *Kakšne podpore so bili deležni vaši svojci s strani socialne delavke ?*

Ne da bi vedela...Lahko da so dobili kakšno podporo.

C. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste koristili pred prihodom v dom?*

Nobene...Ker sem bila do padca v redu nisem nobene potrebovala

D. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Zelo so pomembne...Poznam samo pomoč na domu....In če v domu ne bi imeli prostora zame, bi bile take oblike pomoči nujne...To bi bila edina pomoč...Dobro pa je, da obstajajo domovi.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Seveda bi lažje živeli, bolj dostojno...Sama si ne predstavljam življenja, če ne bi šla v dom in da ne bi bilo takih pomoči...Ne vem če bi temu lahko rekla potem življenje...Ker po padcu nisem mogla narediti nič...In brez pomoči bi počasi hiral in to sama.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja bolj bi bili mirni...Ne bi vedno študirali kako je, ali je še živ....Ne bi jih bilo toliko strah....Stres bi bil manjši sigurno.

Intervjuji z uporabniki dnevnega varstva

INTERVJU Da

Starost uporabnika:84

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 2

Koliko časa jo koristi: 2 leti

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV DNEVNEGA VARSTVA

1. *Kje živite?*

V bloku v Kranju.

2. *Kako veliko je stanovanje?*

Za mene dovolj veliko.

3. *S kom živite v stanovanju?*

Sama.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!*

Jaz vsak drugi dan hodim v dnevno varstvo. Ko pa sem doma zjutraj okoli 7. ure vstanem, si naredim zajtrk. Potem pijem kavo in gledam televizijo. Potem mi hčerka prinese ali pa skuha kosilo. Potem bolj kot ne cel dan ležim in ne grem nič ven. Večerjo si sama pripravim..Potem spet gledam televizijo in okoli devetih zaspim.

5. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Ne.

6. *Če ne, kdo vam pomaga pri pokrivanju stroškov? Kaj poleg oskrbnine vam še krijejo ljudje, ki vam doplačujejo oskrbo?*

Hčerka...Ja prinese mi kakšno sadje ali pa kakšno malenkost, ki jo potrebujem.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste še koristili ?*

Nobene.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Ja, če gledam pomoč na domu je to zelo pomembna oblika pomoči, da imaš nekoga ki ti pride pomagati in ti delati družbo. Tudi zato na primer hodim v dnevno varstvo, da imam družbe in se vedno nekaj dogaja.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Ja pomagajo ti, da lahko funkcioniraš...Pomoč na domu ti pomaga pri umivanju, če se ne moreš sam, pa ti pospravi malo, če je treba. Pa dela ti družbo, to meni veliko pomeni. Pomoči na domu sicer ne potrebujem, a nikoli se ne ve. Trenutno mi odgovarja dnevno varstvo, kjer sem čez dan in imam vedno družbo..Tam tudi telovadimo, zlagamo plenice..Vedno je kaj.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Hčerko sigurno malo razbremenim, ker ve da sem tekom dneva na varnem, da imam družbo.

INTERVJU D_b

Starost uporabnika: 70 let

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: okoli 10 let

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV DNEVNEGA VARSTVA

1. *Kje živite?*

V bloku, v Kranju.

2. *Kako veliko je stanovanje?*

Dovolj veliko...Okoli 56 m²

3. *S kom živite v stanovanju?*

Sama.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!*

Zjutraj vstanem okoli sedme ure....Najprej se stuširam, potem zajtrkujem in spijem kavo. Potem grem na sprehod, če je lepo vreme, drugače sem pa doma. Ko sem doma si obroke sama pripravljam...Popoldne pospravljam, pa veliko kuham...Po večerji gledam televizijo.

5. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Ja...Nekaj malega mi ostane....Kupim si kakšno malenkost, kakšno sadje ali kaj takega.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste še koristili ?*

Nobene..Samo dnevno varstvo.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Če bi imela zlomljeno roko ali kaj takega bi mi veliko pomenilo, če bi mi veliko pomenilo, če bi mi prišel kdo pomagati...V dnevno varstvo hodim, ker imam tam družbo, vedno se kaj dogaja pa tudi zaposleni so zelo prijazni.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Pomoč na domu pride k tebi domov in ti pomaga, če potrebuješ pomoč...Ne vem, na primer pri umivanju, če si poškodovan in se ne moreš sam..Pa tudi če si sam in nimaš nobenega ti dela družbo in nisi tako osamljen.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja verjetno jim je lažje če vedo, da imajo svojci pomoč, ki jo potrebujejo, da jih nekdo pride pogledati.

INTERVJU Dc

Starost uporabnika: 65
Spol uporabnika: ženski
Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1
Koliko časa jo koristi: 2-3 leti

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV DNEVNEGA VARSTVA

1. *Kje živite?*

V Stražišču, v vrstni hiši.

2. *Kako veliko je stanovanje?*

Imam štirisobno stanovanje....Dovolj prostora imam.

3. *S kom živite v stanovanju?*

S hčerjo in zetom.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!*

Zjutraj najprej pozajtrkujem potem pa grem k sosedi na klepet...V Crngrobu ima vnuk gostilno pa mu grem malo pomagati...Kosilo pojem v gostilni. Če ima vnuk čas me pelje vmes domov če ne sem pa tam do večera in tudi večerjo potem pojem v gostilni. Drugače pa s hčerjo večerjava...Potem pa malo lenarim in gledam televizijo.

5. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Ne.

6. *Če ne, kdo vam pomaga pri pokrivanju stroškov? Kaj poleg oskrbnine vam še krijejo ljudje, ki vam doplačujejo oskrbo?*

Ja hčerka mi ureja finance...Če je treba mi plača frizerja ali kakšne druge drobnarije.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste še koristili ?*

Nič...Samo dnevno varstvo.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Ja ker nudijo pomoč človeku na domu....Mu pomagajo če sam ne more pa če nima nobenega. In človek potem ni tako sam.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Človek se drugače počuti če ve, da je umit, oblečen, da je preskrbljen in da ni sam.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja boljše se počutijo, ko vedo da ima pomoč, da ni sam.

INTERVJU Dd

Starost uporabnika: 73

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: 2 leti

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV DNEVNEGA VARSTVA

1. *Kje živite?*

Blizu doma, v hiši.

2. *Kako veliko je stanovanje?*

Dovolj veliko za naju z možem.

3. *S kom živite v stanovanju?*

Z možem.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!*

Zjutraj se zbudim med sedmo in osmo uro. Mož mi pripravi zajtrk. Po zajtrku malo časopis preberem. Do kosila gledam televizijo...Kosilo mi skuha mož...Potem greva na sprehod. Po kosilu ne delam nič posebnega, ker me noge ne držijo...Bolj počivam...Mož mi pripravi večerjo in potem grem počasi spat.

5. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Ja lahko sama plačujem...Ostane mi nekaj malega..Ta denar porabim za kakšno obleko ali kaj podobnega.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste še koristili ?*

Kosilo imam enkrat na teden.

2. *Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?*

Zato, da malo razbremenim moža. Da mu ni treba vsak dan kuhati kosila.

3. *Kdo vam je priporočil to dejavnost ?*

Hčerka.

4. *Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?*

Nič posebnega...Samo to, da je mož malo razbremenjen.

5. *Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.*

Ja dobro je to, da ti pripravljeno hrano prinesejo na dom . Hrana je dobra in ne vidim nekih slabosti.

6. *Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?*

Ja preskrbljena sem bila za kosilo in tudi mož je bil malo razbremenjen.

7. *Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?*

Nobene.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Če je človek bolan in sam rabi pomoč . Prav je,da obstajajo službe kot pomoč na domu , ki mu pomagajo. Če ne bi imel pomoči bi hiral.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Ja veliko...Če ne bi imela moža, ki bi zame skrbel , bi mi veliko pomenilo, da bi nekdo prišel pomagati, da ne bi bila sama..

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Verjetno bi jih malo razbremenilo, ker bi vedeli, da mi nekdo pomaga in da nisem sama.

INTERVJU De

Starost uporabnika: 77 let

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: oskrba 1

Koliko časa jo koristi: 9 mesecev

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV DNEVNEGA VARSTVA

1. *Kje živite?*

V hiši, v Britofu.

2. *Kako veliko je stanovanje?*

Veliko...Imam dovolj prostora.

3. *S kom živite v stanovanju?*

Z možem v pritličju. Zgoraj živi sin.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!*

Zjutraj najprej pripravim zajtrk, da z možem zajtrkujeva. Potem skupaj z možem malo pospravljava...Potem gre mož v trgovino in prinese vse potrebno, da skuham kosilo. Po kosilu ponavadi počivam....Vsake štiri ure moram vzeti zdravila za Parkinsonovo bolezen.....Potem poskušam spet malo hoditi, če ne morem počivam....Veliko berem, ker delati ne morem kaj velikoPo večerji gledam televizijo in včasih kar pred njo zaspim....Mož mi res veliko pomaga.

5. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Sama si plačujem..Ostane mi kar nekaj denarja...Jaz niti ne rabim ne vem kaj, če si kakšno obleko kdaj kupim, drugače pa varčujem.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste še koristili ?*

Nobene.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Zdi se mi pomembno, da te službe kot je pomoč na domu obstajajo, pa čeprav pridejo oskrbovalke za kakšno uro. Človeku, ki je sam to veliko pomeni.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Človeku, ki je sam in nemočen veliko pomeni, da mu nekdo pride pomagati, ga umiti, mu delati družbo, da ni osamljen.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja bolj so razbremenjeni in pomirjeni, če vedo, da bližnjemu nekdo pomaga.

Intervjuji z uporabniki pomoči na domu

INTERVJU Pa

Starost uporabnika: 89 let

Spol uporabnika: moški

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: pomoč na domu

Koliko časa jo koristi: 3 leta

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV POMOČI NA DOMU

1. *Kje živite?*

V hiši v Kranju.

2. *Kako veliko je stanovanje?*

Kar veliko....Jaz imam dovolj prostora.

3. *S kom živite v stanovanju?*

Zgoraj živi sin z družino v pritličju sem pa jaz.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!*

Okoli 7. ure vstanemPotem malo potelovadim in si pripravim zajtrk. Potem malo časopis prelistam...Pa tudi sem ter tja kakšno knjigo preberem....Dopoldne sem večino časa v kuhinji in si tudi kakšno sadje kdaj zmiksam. Ob sobotah in nedeljah jem z sinom in snaho.. Snaha skuha kosilo...Po kosilu me malo zmanjka in moram iti malo počivat. Potem malo televizijo gledam in rešim kakšno križanko...Večerjo si sam pripravim, občasno pa jem tudi zgoraj pri sinu, ker imamo res dobre odnose. Ob pol enajste ure grem spat, po Odmevih...Pogledam kakšno pogovorno oddajo ali kakšen dober film....Ob sobotah pa tudi stanovanje pospravim, mi ponavadi vnuk pomaga pri tem.

5. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Denarja imam dosti....Ostane mi kar nekaj....Vnuku dam nekaj denarja....Ker nič takega ne rabim, dajem ostali denar na stran.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste še koristili ?*

Poleg pomoči na domu koristim še razvoz kosila, ki mi ga prinesejo oskrbovalke iz doma.

2. *Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?*

Ker nobenega od domačih ni bilo doma....Ko sem iz bolnice prišel sem imel doma negovalno posteljo in sem bil res neboljen.

3. *Kdo vam je priporočil to dejavnost ?*

Snaha se je pozanimala v domu in mi predlagala tako pomoč na domu kot razvoz kosila.

4. *Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?*

Prej mi je žena kuhala in ko je pred štirimi leti umrla zaradi raka na jajčnikih je bil to velik udarec in sprememba zame. In z razvozom kosila sem bil preskrbljen in mi se ni bilo treba »matrati« s kuhanjem .

5. *Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.*

Opazil sem samo prednosti...Zdravnik mi je rekel, da moram paziti na prehrano in sem zato potreboval želodčno dieto, kar je dom nudil...Ko oskrbovalke prinesle kosilo, so mi ga tudi pogrele, a jaz to pogrevanje hrane ne vidim kot neko pomanjkljivost.

6. *Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?*

Ja rekel bi, da neka potreba po toplem obroku, prehrani.

7. *Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?*

Nobene.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Pomoč na domu se mi zdi pomembna, ker pomaga človeku obdržati stik s svetom, saj se z oskrbovalkami marsikdaj pogovarjam o osebnih stvareh, o dogajanjem po svetu, poleg tega, da me nahranijo. Čeprav jaz pomoči oskrbovalk trenutno ne potrebujem veliko, ker sem si toliko opomogel si pri hoji s palico pomagam in mi tako pomagajo pri kosilu in tudi pri pospravljanju stanovanja, je pomen pomoči na domu za življenje ljudi res velik.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Ko sem bil bolan in neboljen so mi oskrbovalke zelo pomagale, saj se sam ne bi mogel umiti. Umivale so me kar v postelji, kar tudi zahteva določeno znanje, ki ga moji domači niso imeli..Pa tudi imeli so svoje obveznosti in mi niso mogli vedno pomagatiPa pospravile so mi stanovanje.....Če pomoč na domu ne bi obstajala oziroma bila možna bi to pomenilo, da bi moral v dom.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja to je za svojce sigurno velika razbremenitev....Saj ne bi mogli zame skrbeti...Nimajo ne znanja ne časa. In ko vedo, da nekdo skrbi zame so sigurno bolj mirni in jih ne skrbi toliko kaj se z mano dogaja.

4. *Kako je potekalo načrtovanje pomoči pri vas? Kdo vse je bil vključen v načrtovanje?*

Jaz sem bil takrat v bolnici in je snaha se vse dogovarjala z domom...Kolikor vem je šla na pogovor k vodji službe pomoči na domu in sta se pogovarjali o tem kakšno pomoč rabim, kdaj ter kolikokrat naj pridejo oskrbovalke na dom. Tako, da sta pomoč načrtovali vodja pomoči na domu ter snaha.

5. *Katere informacije o pomoči in od koga so vam bile posredovane ?*

Poznal sem ljudi v sosednji ulici, ki so koristili pomoč na domu.... Z ženo sva na obisk k znanki, ki je imela demenco in je bila oskrbovalka takrat tam in sva videla kako to poteka...Videla sva, da pridejo na domu človeka, da mu pomagajo pri umivanju, pri pospravljanju in se družijo z njim.

6. *Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči? Opišite zakaj je npr. dober oziroma slab.*

Ne vem, nimam veliko stika z lokalno skupnostjo ampak upam, da je odnos do teh pomoči dober, da se zavedajo, da je ta oblika pomoči pomembna, ker pomaga človeku v stisko, da živi doma.

INTERVJU Pb

Starost uporabnika: 68

Spol uporabnika: ženski

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: pomoč na domu

Koliko časa jo koristi: 11 let

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV POMOČI NA DOMU

1. *Kje živite?*

V stanovanju v Kranju.

2. *Kako veliko je stanovanje?*

Za mene je dovolj veliko...Mogoče celo malo preveliko.

3. *S kom živite v stanovanju?*

Sama.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!*

Ob 6.30 pride oskrbovalka in me uredi. Me umije in pripravi zajtrk oziroma naredi jutranje delo....Pri meni je približno eno uro. Potem malo berem, križanke rešujem. Vsak drug dan tudi kuham...Trikrat na teden mi oskrbovalka opoldne prinese in pripravi kosilo. Petkrat na teden za osem ur pride tudi asistentka iz Zveze paraplegikov...Ona mi opravi generalno čiščenje, gre v trgovino, me pelje k zdravniku, v glavnem je moja podaljšana roka. Ob sobotah in nedeljah, ko sem sama pride oskrbovalka zvečer narediti nego, tisto najnujnejše, saj je pri meni samo pol ure. Okoli devete zvečer asistentka zaključi in potem gledam televizijo, kakšne filme, oddaje.

5. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Zaenkrat še...Imam še prihrankov nekaj. Del stroškov asistentke je krila Zveza, ostalo sem jaz...In zaenkrat gre...Če pa bi asistentka zbolela, bi morala imeti pomoč na domu trikrat na dan in izdatek bi se občutno povečal...V glavnem varčevati moram, če ne se odpovem raje obleki ali kaj podobnemu...Jaz hodim še v toplice kar za nekaj časa, ker mi to res ogromno pomaga.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste še koristili?*

Kosila, trikrat na teden.

1. *Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?*

Od začetka sem bila slaba in nisem mogla kuhati...Potem pa sem ugotovila, da je kuhanje tudi neke vrste terapije in tudi finančno breme se je zmanjšalo in sem začela tako tudi sama kar pogosto kuhati.

2. *Kdo vam je priporočil to dejavnost?*

Vodja pomoči na domu.

3. *Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti?*

Ja, postrežena sem bila....Jaz imam tetraparezo, to je zlom drugega vretenca...To se mi je zgodilo, ko sem bila noseča. Bila sem praktično nepokretna, sedaj sem malo napredovala, a se vsak dan trudim, da bi bil ta napredek večji.

4. *Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.*

Hrana je zelo dobra, upoštevajo normative za javno prehrano ali kako se temu reče. Tudi oskrbovalka mi prinese kosilo in lepo postreže. Edino kar je problem je to, da so prevelike porcije saj sem iz tiste generacije, ki vse poje kar ima na krožniku.

5. *Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti?*

Imela sem dober in topel obrok in bila postrežena.

6. *Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?*

Nobene.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Če izhajam iz sebe, pride oskrbovalka me urediti in točno ve kako me urediti...Pomoč na domu in asistentka sta moji podaljšani roki in tako imam pomoč kadarkoli jo želim...Tega v domu, kjer je veliko ljudi ne bi imela...Mene sta rešili.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Take oblike pomoči lahko omogočajo kvalitetnejše življenje doma...Ti pomagajo pri negi, ti pospravijo stanovanje....So lahko neke vrste podaljšana roka...Bi pa dodala, da je pomoč na domu pomembna za življenje doma, a je dosegljiva premalokrat in za premalo časa.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Sin ima svojo družino in ga seveda razbremeni, če ve da imam pomoč čez dan... Če se mi kaj pokvari pride sin in mi popravi. Drugače pa sem preskrbljena in sin to ve.

4. *Kako je potekalo načrtovanje pomoči pri vas? Kdo vse je bil vključen v načrtovanje?*

Leta 2005 sem poklicala vodjo pomoči na domu in gospa je prišla k meni na domu. Izpolnili sva nek list, da bi videli, če sem upravičena in kaj in kolikokrat bi potrebovala pomoč. Oskrbovalka je še isti dan prišla in me uredila. Leta 2013 sem bila odsotna za eno leto in sem tako pomoč prekinila. Leta 2014 pa sva sklenili novo pogodbo. Vodja pomoči na domu je prišla k meni domov in sva izpolnili list glede obsega pomoči in kolikokrat na teden. Pomoč sem načrtovala skupaj z vodjo pomoči na domu.

5. *Katere informacije o pomoči in od koga so vam bile posredovane ?*

Izvedela sem od osebe, ki je to koristila...Povedala mi je, da pridejo oskrbovalke na dom in ti pomagajo pri umivanju oziroma kar potrebuješ. Takrat so bile samo tri oskrbovalke, ki so hodile pomagati starejšim .

6. *Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči? Opišite zakaj je npr. dober oziroma slab.*

Veliko ljudi sploh ne ve za te oblike pomoči...Premalo je ozaveščenja...Pred leti sem dobila reklamo za pomoč na domu in zdaj ker verjetno ne zmorejo, so preveč obremenjeni, pomoči na domu ne oglašujejo več.

INTERVJU Pc

Starost uporabnika: 87 let

Spol uporabnika: moški

Vrsta oskrbe, ki jo koristi: pomoč na domu

Koliko časa jo koristi: 10 let

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV POMOČI NA DOMU

1. *Kje živite?*

V oskrbovanem stanovanju na Planini.

2. *Kako veliko je stanovanje?*

Imam dvosobno stanovanje in za mene je dovolj veliko.

3. *S kom živite v stanovanju?*

Sam. Žena mi je umrla pred štirimi leti.

4. *Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!*

Vstanem različno, zdaj sem malo bolj len. Ampak ponavadi vstanem okoli pol sedmih. Zmasiram si noge, ker imam slabo prekrvavitve zaradi problemov s hrbtenico. Hrbtenica mi skupaj pada in ni prekrvavitve. Potem si pripravim zajtrk. Potem se umijem, oblečem in uredim. Zatem preberem kakšen časopis..Vodil sem organizacijo Združenje žrtev okupatorjev 1941-1945, a še zdaj imam dolžnosti v tej organizaciji. Usmerjeni smo v informiranje nemške javnosti o trpljenju žrtev in izdaj sem knjigo o tem v nemškem jeziku. Imam izpit za avto tako, da sem kar aktiven. Ob 12.uri pride oskrbovalka...Pripelje mi kosilo in mi pospravi stanovanje. Oskrbovalka prihaja od ponedeljka do petka. Zaenkrat pri negi ne potrebujem pomoči. Po kosilu malo polenarim, spijem kavo. Popoldne preživim na kavču, sam moram zaradi hrbtenice veliko počivati. Večerjo si sam pripravim ..Zaspim ponavadi okoli enajste ure zvečer. Pogledam poročila, pa če je še kaj drugega za pogledati.

5. *Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?*

Ja, imam dosti denarja...Ostane mi kar nekaj denarjaJaz nimam posebnih potreb..Kar rabim za hrano ob vikendih...Drugače nič posebnega.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. *Katero od dejavnosti DUK ste še koristili ?*

Kosila, od ponedeljka do petka.

2. *Zakaj ste se odločili za to obliko dejavnosti?*

Žena je bila bolna in se je počutila nemočno. In ko ni mogla več kuhati sva se odločila za kosila. In po smrti žena sem razvoz kosil obdržal.

3. *Kdo vam je priporočil to dejavnost ?*

Ne vem več...Verjetno sem kje slišal ali kje prebral ...In sem poklical dom in smo se dogovorili.

4. *Kaj se je spremenilo v vašem življenju po uvedbi dejavnosti ?*

Nič takega se ni spremenilo, razen tega, da sva bila postrežena.

5. *Katere prednosti in pomanjkljivosti pri tej dejavnosti ste zaznali? Opišite primer prednosti in primer pomanjkljivosti.*

Bil sem brez skrbi in dobil sem primerno hrano, ker imam dieto. Hrana je v redu, če nisi pretirano izbirčen. Hrana je raznolika. Meniji se menjajo na vsake tri tedne, a ne v celoti. ..Pomanjkljivosti ne vidim.

6. *Katere vaše potrebe po kvalitetnem življenju doma so bile zadovoljene po uvedbi dejavnosti ?*

Ja dobil sem primerno hrano in bil postrežen.

7. *Katero od dejavnosti pa še pogrešate in zakaj?*

Nobene.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. *Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.*

Rad se sam odločam in če prideš v dom, drugi odločajo in to težko prenašam. Pomoč na domu mi omogoča, da živim doma. In dokler bo šlo si bom pomagal s pomočjo na domu. To bo čas pokazal.

2. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.*

Pomoč na domu je dobro zastavljena. Meni zadostuje, da mi oskrbovalke pridejo pospraviti in prinesejo kosilo. Drugi pa rabijo več pomoči, da jih na primer umijejo jim pomagajo pri negi, da lahko dokaj kvalitetno živijo doma.

3. *Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.*

Ja, sigurno jim je lažje če vedo, da je za njihovega svojca preskrbljeno. Da jim nekdo pomaga pri tem kar potrebujejo.

4. *Kako je potekalo načrtovanje pomoči pri vas? Kdo vse je bil vključen v načrtovanje?*

Kolikor se spomnim je vodja pomoči prišla k meni in sva izpolnila nek evidenčni list, kaj bi potreboval in sva se dogovorila kdaj in kolikokrat bi prejel pomoč in sklenili smo pogodbo. Ja sodelovali smo jaz in vodja pomoči na domu.

5. *Katere informacije o pomoči in od koga so vam bile posredovane ?*

Verjetno sem v časopisu prebral kaj je to in kje se prijaviti.

6. *Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči? Opišite zakaj je npr. dober oziroma slab.*

V Kranju je odnos ljudi do pomoči na domu v redu, je cenjena. Ljudem se zdi pomoč na domu v redu, ker jim pomaga, da lažje in boljše živijo doma. Kranjska občina ima posluh za pomoč na domu in tudi prispeva k temu...Pa tudi direktorica Hočevar je veliko naredila za dom....Neverjetna je.

INTERVJU Pd

Starost uporabnika: 86
Spol uporabnika: ženski
Vrsta oskrbe, ki jo koristi: pomoč na domu
Koliko časa jo koristi: 2 leti

A. ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKOV POMOČI NA DOMU

1. Kje živite?

V hiši v Kranju.

2. Kako veliko je stanovanje?

Dovolj veliko zame, kolikor rabim.

3. S kom živite v stanovanju?

S hčerko.

4. Opišite vaš običajni dan, ko ste doma!

Vstanem različno, ko gre hčerka v službo, ampak ponavadi je to okoli osmih. Malo se uredim in gledam televizijo..Preberem tudi kakšen časopis. Od desete do enajste ure imam oskrbovalko in če je lepo vreme greva na sprehod in malo mi pospravi. V glavnem eno uro se druživa, ker jaz ne maram biti sama, sem rada v družbi. Potem počakam hčerko, da pride iz službo. Kosilo mi ona pripravi ..Po kosilu malo zadremam...Če gre hčerka popoldne kam ven, sem malo slabe volje, ker ne maram biti sama. Včasih greva na izlet v Sevško dolino ..Enkrat na mesec greva na take izlete. Za vikend pa pazim vnuka in za njim pospravljam...Včasih tudi nečak pride na obisk. S hčerko večerjava skupaj...Jaz po peti uri ne jem več, ker imam drugače tak zoprn občutek v želodcu. Pred deveto uro zvečer grem v posteljo in zaspim okoli enajste ure. Velikokrat se ponoči zbujam in potem ne morem zaspati nazaj .

5. Ali vaša finančna sredstva zadoščajo za kritje stroškov oskrbe? Koliko denarja vam ostane? Kaj si lahko privoščite s tem denarjem?

Ne imam premajhno pokojnino.

6. Če ne, kdo vam pomaga pri pokrivanju stroškov? Kaj poleg oskrbnine vam še krijejo ljudje, ki vam doplačujejo oskrbo?

Brez hčerkinе pomoči in moževih prihrankov ne bi bila zmožna kriti nič....Hčerka mi pomaga pri vsem kar rabim.

B. VPLIV DEJAVNOSTI, KI JIH DOM IZVAJA ZA STARE LJUDI V NJIHOVEM DOMAČEM OKOLJU

1. Katere od dejavnosti DUK ste še koristili ?

Nobene.

C. VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI IZVENINSTITUCIONALNIH OBLIKAH POMOČI

1. Zakaj so po vašem mnenju izven institucionalne oblike pomoči pomembne za življenje starih ljudi v skupnosti ? Navedite primer.

Da nisem osamljena, da imam družbo. Oskrbovalke iz pomoči na domu mi vse pospravijo, mi naredijo malico, mi skuhamo kavo, gremo na sprehod in pomagajo mi pri kopanju .

2. Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo življenje starih ljudi? Navedite primer.

Ja, s pomočjo na domu nisem osamljena, ko čakam hčerko, da pride domov...Pospravijo mi stanovanje in zame najpomembneje imam družbo, ker samoto težko prenašam..

3. Kako te oblike pomoči lahko bistveno izboljšajo tudi življenje svojcev? Navedite primer.

Hčerki je lažje, je sigurno bolj razbremenjena...Vem pa, da bi si želela, da bi bila ta pomoč bolj pogosta....Zdaj koristim pomoč enkrat na dan...Hčerka pa bi si želela,da bi bila lahko pomoč bolj pogosta in bolj fleksibilna...Ker koristim pomoč glede na zmogljivosti pomoči na domu in ne takrat in tolikokrat kolikor bi si želela.

4. *Kako je potekalo načrtovanje pomoči pri vas? Kdo vse je bil vključen v načrtovanje?*

Hčerka je poklicala vodjo pomoči na domu in šla v dom se pogovoriti z njo glede tega kaj bi rabila in kdaj naj bi oskrbovalke hodile...Potem se je vodja oglasila tudi pri meni na domu, da je videla kje živim in kaj rabim in smo spisali pogodbo. Če je pa kaj prišlo vmes je hčerka poklicala vodjo in pomoč odpovedala. Drugače pa smo pomoč načrtovali hčerka, jaz in vodja pomoči na domu.

5. *Katere informacije o pomoči in od koga so vam bile posredovane ?*

Sorodnica je hčerki povedala za pomoč na domu, ker jo je tudi njen oče koristi. Hčerka mi je povedala, da pridejo oskrbovalke na domu in ti pomagajo kar rabiš in se družijo s tabo.

6. *Kakšen je odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči? Opišite zakaj je npr. dober oziroma slab.*

Mislim, da veliko ljudi ne ve za pomoč na domu, a ko nastopi stiska se ljudje hitro pozanimamo...Druge pa mislim, da pomoč na domu ljudem veliko pomeni, še bolj pa bi bilo, da bi bila pomoč bolj fleksibilna in tako bolj odgovarjala na potrebe ljudi.

9.3 Priloga 3: Kodiranje intervjujev

9.3.1 Tabela 1: Kodiranje intervjuja Sa

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Sa1	V Cerkljah	Cerklje	Življenje pred prihodom v dom
Sa2	Tam imam hišo.	Hiša	Življenje pred prihodom v dom
Sa3	Kar veliko...Enonadstropna hiša. Zgoraj štiri sobe in kopalnica. Spodaj pa dnevna soba, kuhinja jedilnica in dve sobe.	Prostornost	Velikost stanovanja
Sa4	Živel sem skupaj z ženo in tremi sinovi. Potem so sinovi doštudirali se odselili in poročili. Pred devetimi leti mi je umrla žena in do prihoda v dom sem živel sam.	Samostojno bivanje po smrti žene in odselitvi sinov	Sobivanje pred prihodom v dom
Sa5	Jaz pa sem imel vrsto funkcij....Sodeloval sem z Rdečim križem, Zvezo borcev-	Sodelovanje z Rdečim Križem in Zvezo Borcev	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sa 6	Zjutraj sem si najprej naredil zajtrk.	Zajtrkovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sa 7	Kasneje sem delal okoli hiše...Pomagali so mi tudi sinovi...	Pomoč sinov pri opravih okoli hiše	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sa 8	Kosil sem v gostilni	Kosilo v gostilni	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sa 9	ali pri snahi, ko me je povabila na kosilo ali pa sem sam kaj skuhal	Kosilo pri snahi	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sa 10	ali pa sem sam kaj skuhal	Pripravljanje kosila	Vsakdanje življenje v

			domačem okolju
Sa 11	Potem sem spet delal okoli hiše	Delo okoli hiše	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sa 12	pa šel na sestanke raznih društev	Sestankovanje pri raznih društvih	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sa 13	Zaradi varnosti	Občutek varnosti	Odločitev za odhod v dom
Sa 14	in da ne obremenjujem svojih sinov, ki imajo svoja življenja.	Razbremenitev sinov	Odločitev za odhod v dom
Sa 15	Od takrat, ko je žena umrla živim sam. Enkrat, ko smo bili z družino na kosilu sem se na lepem onesvestil in končal pod mizo....Odpeljali so me z rešilcem....a potem kar nekaj časa nič	Omedlevica	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sa 16	Potem sem šel pa na sprehod in se spotaknil in padel. Odpeljali so me v zdravstven dom, a ni bilo nič hujšega	Padec pri sprehajanju	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sa 17	Od takrat naprej so me sinovi hodili preverjati in nisem smel sam hoditi ven.	Preverjanje sinov	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sa 18	Potem smo se pogovarjali in vsi imajo družine in sem predlagal, da grem v dom.	Samostojna odločitev	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sa 19	Imam svojo sobo...Vstanem, se obrijem in uredim	Vstajanje, britje in urejanje	Običajni dan v domu
Sa 20	Potem grem na telovadbo z biosinhronom...	Telovadba z biosinhronom	Običajni dan v domu
Sa 21	Potem grem na zajtrk	Zajtrkovanje	Običajni dan v domu
Sa 22	Po zajtrku pa na sprehod...	Po zajtrku sprehod	Običajni dan v domu
Sa 23	Večkrat pridejo sinovi in gremo skupaj na sprehod.	S sinovi na sprehod	Običajni dan v domu
Sa 24	Sinovi so mi prinesli tudi knjigo gospoda Kavčiča z naslovom Umovadba za bistro možgane v poznih letih in sedaj sem že na 60. strani.-	Branje poučnih knjig	Običajni dan v domu
Sa 25	Potem grem na kosilo v jedilnico, ker sem rad med ljudmi	Kosilo v jedilnici	Običajni dan v domu
Sa 26	Potem še kaj preberem ali se družim s stanovalci...Potem je pa večerja...	Pred večerjo branje ali druženje s stanovalci	Običajni dan v domu
Sa 27	Katerih dejavnosti v domu se še udeležujete? Udeležujem se pevskih vaj, kadar so	Udeleževanje pevskih	Običajni dan v domu
Sa 28	Udeležim se vseh prireditev, ki so v domu.	Udeleževanje vseh prireditev v domu	Običajni dan v domu
Sa 29	Tukaj je vse kar rabimo za bivanje...	Vse potrebno za bivanje	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sa30	Tukaj imam pomoč, zdravnika	Prisotnost zdravnika	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sa 31	Če se karkoli naredi dobim takoj pomoč.	Takojšna pomoč	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sa 32	Nič ni takega.	Ni pomanjkljivosti	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sa 33	Trije sinovi	Sinovi	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sa 34	in vnuki	Vnuki	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
	Skupaj gremo na kavo	Pitje kave zunaj doma	Obiskovalci in preživljanje

Sa 35			časa z njimi
Sa 36	ali pa na sprehode	Sprehod	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sa 37	pa smo v sobi in se pogovarjamo.	Pogovarjanje v sobi	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sa 38	Tega ni veliko pa ne dolgo.	Redki in kratki stiki	Druženje z ostalimi stanovalci
Sa 39	Se usedem zraven in se pogovarjamo...	Pogovarjanje	Druženje z ostalimi stanovalci
Sa 40	Potem pri telovadbi se družimo pa ko na bobne tolčemo.	Druženje pri telovadbi	Druženje z ostalimi stanovalci
Sa 41	Organizirano je tudi reševanje križank, kjer zaposleni postavlja vprašanja mi pa poskušamo nanje odgovoriti.	Druženje pri reševanju križank	Druženje z ostalimi stanovalci
Sa 42	Zadoščajo	Zadoščajo	Finančne razmere
Sa 43	Imam 600€ oskrbnine, ostane mi 800€	Ostane 800€	Finančne razmere
Sa 44	In nekaj porazdelim med sinove in vnuke....	Porazdelitev dela ostalega denarja med družino	Finančne razmere
Sa 45	Ponavadi kupim Donat	Nakup Donata	Finančne razmere
Sa 46	Drugače pa šparam.	Varčevanje	Finančne razmere
Sa 47	Pričakoval nisem toliko kot sem dobil...In to v pozitivnem smislu...Vedel sem, da je tukaj vedno pomoč... In ko sem padel v domu so me takoj oskrbeli.....Vse to so mi povedali in se je uresničilo.	Takojšna pomoč	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Sa 48	Soba je vedno pospravljena in čista....Neverjetna skrb za čistočo je tukaj	Visoki standardi čistoče	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Sa 49	Nisem mogel več prenašati, da sinovi skrbijo zame in me pazijo, saj imajo svoja življenja.	Obremenitve sinov	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sa 50	Sam sem predlagal in smo skupaj to prediskutirali	Na lastno pobudo razgovor s sinovi	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Sa 51	Ja	Informiranje	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Sa 52	Predstavila nam je oblike oskrbe glede na to kaj potrebujemo in kaj spada pod posamezne oskrbe,	Predstavitve posameznih oskrb glede na potrebe	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Sa 53	Uvodni razgovor sem imel z nadzorno sestro in socialno delavko	Uvodni razgovor s socialno delavko in nadzorno sestro	Sprejem v dom
Sa 54	Pogovarjali smo se o oskrbi	Pogovor o oskrbi	Sprejem v dom
Sa 55	in o plačilu in načinu plačila oskrbe.	Pogovor o plačilu	Sprejem v dom
Sa 56	Potrdil sem tudi datum prihoda	Potrditev datuma prihoda	Sprejem v dom
Sa 57	in sem dobil seznam kaj potrebujem s sabo imeti. ..	Seznam potrebščin	Sprejem v dom
Sa 58	Socialna delavka mi je predstavila hišni red	Predstavitve hišnega reda	Sprejem v dom
Sa 59	in pokazala kako izgledajo sobe.	Ogled sobe	Sprejem v dom
Sa 60	Ja nič takega se ne spomin....Pa saj sem vse vedel kar moram vedeti.	Se ne spominja	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Sa 61	Ja notri smo prinesli prtljago in jo pospravili	Prinos prtljage	Prihod v dom
Sa 62	Ob prihodu nisem poznal nikogar	Ob prihodu nepoznani ljudje	Prihod v dom
Sa 63	Tekom dneva sem spoznaval ljudi in tudi ljudje so me prišli pogledati in pozdraviti.	Predstavitve zaposlenih in stanovalcev	Prihod v dom

Sa 64	Ja parkrat sem zamudil na kosilo, a sem ga vedno dobil.	Zamujanje na kosilo	Prilagajanje na življenje v domu
Sa 65	Nisem se težko prilagodil, saj sem imel vse napisano..... Kdaj so obroki, katere aktivnosti so....	Lažje prilagajanje preko informacij o hišnem redu	Prilagajanje na življenje v domu
Sa 66	Z njo sem uredil vse pri sprejemu in nisva imela nobenih posebnih pogovorov....Pa tudi rabil nisem	Ni potreboval	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Sa 67	Videl sem, da je zelo pozitivna in se zanima za ljudi.	Pozitivnost in zanimanje za ljudi	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Sa 68	Drugega kakršna navodila in pojasnila niso potrebovali.	Podajanje informacij in pojasnil	Podpora socialne delavke svojcem
Sa 69	Nobene nisem koristil.	Nobene ni koristil	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Sa 70	Ja pomembne so....Pomoč na domu je primer	Primer pomoči na domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sa 71	ki pomaga ljudem, ki ne morejo skrbeti sami zase...	Pomoč ljudem, ki ne morejo skrbeti zase	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sa 72	Jih negujejo,	Negovanje	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sa 73	malo pospravijo.	Pospravljanje	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sa 74	Ja, če ljudje nimajo svojcev ali pa so preobremenjeni, sigurno to pomaga in izboljša življenje, saj dobijo pomoč glede na to kaj rabijo.	Potrebna pomoč ljudem glede na njihove potrebe	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sa 75	Ja če ne drugega jih malo razbremenijo, ker vedo, da je za bližnjega poskrbljeno.	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.2 Tabela 2: Kodiranje intervjuja Sb

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Sb1	Pri hčerki doma v Predosljah.	Predoslje	Življenje pred prihodom v dom
Sb2	Kar veliko....Imela sem svojo sobo in dovolj prostora.	Dovolj prostora	Velikost stanovanja
Sb3	S hčerko in dvema vnukoma	Hčerka in vnuki	Sobivanje pred prihodom v dom
Sa4	Takrat sem hodila s hojco	Hoja s hojco	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb5	Zjutraj sem si skuhala kavo,	Kuhanje kave	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb6	Zajtrk je hčerka pripravila preden je šla v službo..	Pomoč hčere pri pripravi zajtrka	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb 7	Malico sem si sama pripravila...	Priprava malice	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb 8	Potem sem sedela in brala ,	Branje	Vsakdanje življenje v domačem okolju

Sb 9	gledala sem televizijo	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb 10	Veliko sem sedela, ker sem imela res udoben stol, ki je bil malo nižji....	Pogosto sedenje v udobnem stolu	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb 11	Kosilo sem si tudi skuhala ali pogrela, če je hčerka pozno delala.	Priprava kosila	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb 12	Večerjo pa sem si sama nekaj naredila	Priprava večerje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb 13	ali pa če je imela hčerka kaj pripravljeno.	Pomoč hčerke pri pripravi večerje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sb14	Ker nisem mogla več skrbeti zase	Nezmožnost skrbi zase	Odločitev za odhod v dom
Sb15	in je hčerko velikokrat skrbelo, ker sem dostikrat padla.	Zaskrbljenost hčere zaradi padcev	Odločitev za odhod v dom
Sb 16	Ja dolgočas mi je bilo, ker sem bila velikokrat sama	Osamljenost	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sb 17	Nič nisem mogla narediti, da bi vsaj posodo pomila	Nezmožnost za delo	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sb18	Pa tudi depresivna sem bila.	Depresija	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sb 19	In sem šla k zdravnici, ki je rekla da sama ne morem biti in me je poslala v Begunje, kjer so mi rekli, da moram iti v dom .	Priporočilo zdravnika	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sb 20	V redu...V družbo sem se kar vključila	Vključevanje v družbo	Običajni dan v domu
Sb 21	Na začetku nisem mogla priti v stik z ljudmi, sem bila zadržana , nisem mogla nič povedati	Na začetku težave pri vzpostavljanju stika z ljudmi	Običajni dan v domu
Sb 22	pa dobivam dobro oskrbo in tudi hrana je odlična	Dobra oskrba in hrana	Običajni dan v domu
Sb 23	Kako pa začnete dan? Zjutraj pridejo negovalke in me umijejo in oblečejo.	Pomoč negovalk pri umivanju in obl ačenju	Običajni dan v domu
Sb 24	Potem pride sestra in mi zamenja plenico	Pomoč medicinske sestre pri zamenjavi plenice	Običajni dan v domu
Sb 25	Potem pridejo javni delavci in me do konca oblečejo. Potem mi pomagajo na voziček, da se konca uredim...	Pomoč javnih delavcev pri oblačenju	Običajni dan v domu
Sb 26	Potem je zajtrk in kavica	Zajtrkovanje	Običajni dan v domu
Sb 27	Potem telovadba, ki je nisem spustila, ker mi veliko pomaga	Telovadba	Običajni dan v domu
Sb28	Ob 10h grem na pevske vaje	Udeleževanje pevskih vaj	Običajni dan v domu
Sb 29	Potem spijem kavico in se pogovarjam s stanovalci	Druženje s stanovalci	Običajni dan v domu
Sb30	Kasneje grem na sprehod z vozičkom, kolikor morem	Sprehod	Običajni dan v domu
Sb 31	Potem grem počivati za dve ure...Mi sestre pomagajo	Pomoč medicinske sestre pri pripravljanju za	Običajni dan v domu
Sb 32	Potem so kakšni obiski ali grem pa sama kakšno stanovalko obiskat	Prejeti obiski ali obiskovanje stanovalk	Običajni dan v domu
Sb 33	Spremenila sem se 100%..... Postala sem vesela, zgovorna-	Postala vesela in družabna	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma

Sb 34	Dejavnosti so mi vse všeč...Hodim na pevske vaje in sem v skupini Vesela dekleta.	Udeleževanje pevskih vaj in pevske skupine Vesela dekleta	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sb35	Kaj še? Nisem sama, dobro me oskrbijo in kopajo	Dobra oskrba in nega	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sb 36	Doma mi je hčerka pomagala a se ravno tako padla v kadi....Samo živčna sem bila ko sem videla koliko dela ima hčerka z mano.	Razbremenitev hčere	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sb 37	Nič ne pogrešam.....Rada sem tukaj	Ni pomanjkljivosti	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sb 38	hčerka	Hčerka	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sb 39	vnuki	Vnuki	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sb 40	In ponavadi smo v sobi in se pogovarjamo.	Pogovarjanje v sobi	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sb 41	Se družim kar velikoV enem tednu odkar sem bila stalno sprejeta se kar veliko družim	Pogosto druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Sb 42	Vsak dan se družimo...	Vsakodnevno druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Sb 43	kofetkamo in se pogovarjamo	Pitje kave in pogovarjanje	Druženje z ostalimi stanovalci
Sa 44	Ne, ne zadoščajo.	Ne zadošča	Finančne razmere
Sb 45	Hčerka mi pomaga	Pomoč hčerke pri plačevanju oskrbe	Finančne razmere
Sa 46	pa tudi kadar je treba kaj iz trgovine prinesiti	Po potrebi hčerka kupi živila	Finančne razmere
Sb 47	ali pa frizerja	Hčerka plača frizerja	Finančne razmere
Sb 48	in pedikuro mi hčerka plačuje.	Hčerka plača pedikuro	Finančne razmere
Sb 49	Pričakovala sem, da bom zadovoljna in sem bila.	Zadovoljstvo	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Sb 50	Želela sem svojo sobo in jo dobila	Svoja soba	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Sb 51	Nisem mogla več delati	Nezmožnost za delo	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sb 52	nisem bila več samostojna	Nesamostojnost	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sb 53	Nisem se mogla sama pobrati, ko sem padla in vedela sem, da ne morem biti sama.	Nemoč ob padcu	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sb 54	Zdravnica	Zdravnica	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Sb 55	Begunje sta pripomogla k odločitvi.	Psihiatrična bolnica Begunje	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom

Sb 56	Povedala mi je kaj je na voljo v določeni obliki oskrbe, ki je odvisna od tega kaj rabiš.	Predstavitev posameznih oskrb glede na potrebe	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Sb 57	V redu.... Socialna delavka mi je povedala ceno namestitve v različnih oblikah namestitve	Predstavitev cene bivanja v določenih sobah	Sprejem v dom
Sb 58	Pokazala mi je tudi sobo, v katero bom sprejeta	Ogled sobe	Sprejem v dom
Sb 59	Je bilo še kaj takega? Se ne spomnim	Več se ne spominja	Sprejem v dom
Sb 60	Vse je razložila...Kako potekajo dejavnosti, kaj se bom lahko udeleževala, če bom želela....	Predstavitev dejavnosti doma	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Sb 61	Še kaj? Se ne spomnim	Drugega se ne spominja	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Sb 62	Vem, da me je bila zelo vesela, ker sem prišla.	Vesetje socialne delavke ob prihodu v dom	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Sb 63	Delno....	Delno spominjanje	Prihod v dom
Sb 64	Na začetku sem bila res slabe volje, depresivna...	Na začetku slabovoljnost in depresija	Prihod v dom
Sb 65	Nekatere zaposlene in stanovalce sem poznala od prej ko sem hodila v dnevno varstvo in bila začasno tukaj.	Poznavanje zaposlenih in stanovalcev od prej	Prihod v dom
Sb 66	Ostale spoznavam postopoma.	Postopno spoznavanje ostalih v domu	Prihod v dom
Sb 67	V redu.... Ne spomnim se, da bi imela kaj težav...	Brez težav	Prilagajanje na življenje v domu
Sb 68	Sem taka, da se hitro privadim	Hitro prilagajanje	Prilagajanje na življenje v domu
Sb 69	Ni bilo potrebe po njeni pomoči	Ni bilo potrebe po podpori	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Sb 70	Kar nekajkrat je prišla in me spraševala po počutju	Zanimanje za počutje	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Sb 71	in pomagal mi je, da sem dobila svojo sobo, ki sem jo tako želela.	Dobila želeno svojo sobo	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Sb 72	Ne vem....	Ne ve	Podpora socialne delavke svojcem
Sb 73	Vem, da se je hčerka večkrat pogovarjala s socialno delavko.	Pogovor	Podpora socialne delavke svojcem
Sb 74	Nobene	Nobene ni koristil	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Sb 75	Ja veliko je takih, ki se bojijo iti v dom, niso obveščeni o domu.... Mislijo, da bodo imeli slabo oskrbo	Srah pred domom	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči

Sb 76	In prav je, da so oblike pomoči, ki pomagajo človeku v domačem okolju	Potrebna pomoč v domačem okolju	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sb 77	Kot je na primer pomoč na domu	Primer pomoči na domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sb 78	Mislim, da ga izboljšujejo....Če so ljudje sami in potrebujejo pomoč, je prav da jim nekdo pomaga	Pomoč ljudem, ki so sami in pomoči potrebni	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sb 79	Ne vem, da jim počisti stanovanje, če ne morejo sami	Pospravljanje stanovanja	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sb 80	Da jim nekdo skuha kosila	Priprava kosila	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sb 81	Jim pomaga pri kopanju in podobno....Seveda to izboljša kvaliteto življenja.	Pomoč pri negi	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sb 82	Ja, oni imajo svoje življenje in ne morejo skrbeti za sorodnika in če vedo, da jim nekdo pri tem pomaga jih sigurno razbremenijo,	Raz bremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sb 83	so malo olajšani.	Olajšanje	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.3 Tabela 3: Kodiranje intervjuja Sc

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Sc1	v bloku	Blok	Življenje pred prihodom v dom
Sc2	V Kranju	Kranj	Življenje pred prihodom v dom
Sc3	veliko	Veliko stanovanje	Velikost stanovanja
Sc4	okoli 60 m ²	Približno 60 m ²	Velikost stanovanja
Sc5	sama pa psa sem imela	Samostojno bivanje	Sobivanje pred prihodom v dom
Sc 6	Zjutraj sem najprej psa ven peljala	Psa peljala na sprehod	Vsakdanje življenje v domačem okolju

Sc 7	potem sem si zajtrk naredila	Priprava zajtrka	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sc 8	Kasneje sem malo pospravljala	Pospravljanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sc 9	v trgovina šla....	Obisk trgovine	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sc 10	Sama sem si skuhalo za jesti....	Priprava obrokov	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sc 11	Potem po kosilu, kava	Pitje kave	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sc12	malo sem časopis prebrala...	Branje časopisa	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sc 13	Potem sem malo počila..	Počitek	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sc 14	Potem je bila kmalu večerja in po večerji sem psa ven peljala.	Po večerji sprehod psa	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sc 15	Ker sem doma vedno težje delala stvari sama.	Vedno težje opravljanje dela	Odločitev za odhod v dom
Sc 16	Potem hči pa mož sta mi umrla, tako da sem vedela, da me to čaka.	Smrt moža in hčere	Odločitev za odhod v dom
Sc 17	Ja hodila sem vedno težje....Čisto sem ošvochnela...	Izgubljanje moči v nogah.	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sc 18	Ja zajtrk je ob 8. uri zjutraj in se je treba prej umiti pa obleči.....To vse sama naredim	Pred zajtrkom umovanje in oblačenje	Običajni dan v domu
Sc 19	Po zajtrku preberem časopis	Branje časopisa	Običajni dan v domu
Sc 20	grem za dobro uro in pol na sprehod	Sprehod	Običajni dan v domu
Sc 21	Obiskujem različne dejavnosti v domu	Obiskovanje različnih dejavnosti v domu	Običajni dan v domu
Sc 22	Obiskujem bralni krožek,	Udeleževanje bralnega krožka	Običajni dan v domu
Sc 23	Jogo	Udeleževanje joge	Običajni dan v domu
Sc 24	zgodovinski krožek	Udeleževanje zgodovinskega krožka	Običajni dan v domu

Sc 25	pevske vaje	Udeleževanje pevskih vaj	Običajni dan v domu
Sc 26	Pridem gledati tudi prireditve, ki so v domu....Vse obiskujem	Obiskovanje vseh prireditev v domu	Običajni dan v domu
Sc 27	Po kosilu kavica in počitek	Po kosilu kava in počitek	Običajni dan v domu
Sc 28	ali pa še kaj pospravim	Pospravljanje	Običajni dan v domu
Sc29	Po večerji pa gledam malo televizijo	Po večerji gledanje televizije	Običajni dan v domu
Sc30	Zelo težko rečem, kakšne so prednosti...Nisem se še tako privadila	Težje definiranje prednosti zaradi prilagajanja na dom	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sc 31	Sigurna pa je to prednost, da se človek počuti malo bolj varnega	Večji občutek varnosti	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sc 32	da je zanj poskrbljeno in ima streho nad glavo.	Oskrbovanje	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sc 33	Domače življenje je drugačno	Drugačnost domačega življenja	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sc 34	Tukaj je kot v hotelu, imaš določene ure....	Določen hišni red	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sc 35	Zelo malo imam obiskov...	Redki obiski	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sc 36	Nimam veliko sorodnikov....	Malo sorodnikov	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sc 37	Sin je v Ljubljani in redko pride....	Redko obiskovanje sina	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sc 38	Ko pa pride na obisk grem z njim ven na sprehod.	Sprehod s sinom	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sc 39	Priložnostno je vse..	Priložnostno druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Sc 40	Ko se srečamo v jedilnici ali pa na dejavnostih....	Druženje v jedilnici in na dejavnostih	Druženje z ostalimi stanovalci
Sc 41	ne čutim potrebe po stikih te pridejo sami od sebe	Spontani stiki	Druženje z ostalimi stanovalci
Sc 42	V glavnem pa se pogovarjamo... glavna tema je	Pogovarjanje o počutju in	Druženje z ostalimi stanovalci

	počutje in bolezen... Ko prideš v dom se tudi teme pogovora spremenijo, so drugačne.	bolezni	
Sc 43	Sama plačujem....	Zadoščajo	Finančne razmere
Sc 44	Nekaj mi ostane za preživetje...	Nekaj denarja ostane	Finančne razmere
Sc 45	Ponavadi kupim časopis in križanke...Te zelo rada rešujem.	Nakup časopisa in križank	Finančne razmere
Sc 46	Nisem imela pričakovanj....Nisem sploh razmišljala, kar bo pa bo.	Brez pričakovanj	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Sc 47	Nisem pa bila razočarana	Ni bilo razočaranja	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Sc 48	Izčrpanost in ošvohnelost	Izčrpanost in nemoč	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sc 49	Težko sem skrbela sama zase.	Otežena skrb zase	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sc 50	Nihče...Sama sem se odločila za to	Samostojna odločitev	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Sc 51	Ja...	Informiranost	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Sc 52	Predstavila mi je kaj nudijo..	Predstavitev dejavnosti doma	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Sc 53	Kakšne so vrste oskrbe glede na to kaj potrebuješ	Predstavitev posameznih oskrb glede na potrebe	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Sc 54	n koliko stanejo približno.	Cena posameznih oskrb	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Sc 55	Ja s sinom sem prišla na uvodni razgovor, kjer je bila zraven tudi socialna delavka, glavna sestra in nadzorna sestra	S sinom prišla na uvodni razgovor s socialno delavko, glavno ter nadzorno sestro	Sprejem v dom
Sc 56	Pogovarjali smo se o tem kaj bi rabila, kje bi rabila pomoč.	Pogovor o morebitni pomoči zaposlenih	Sprejem v dom
Sc 57	Malo smo o ceni spregovorili	Pogovor o ceni oskrbe	Sprejem v dom
Sc 58	Dogovorili smo se kdaj pridem	Dogovor o času prihoda v dom	Sprejem v dom
Sc 59	kaj naj imam s sabo	Seznam potrebščin	Sprejem v dom
Sc 60	razkazali so mi dom,	Ogled doma	Sprejem v dom
Sc 61	predstavili hišni red....	Predstavitev hišnega reda	Sprejem v dom
Sc 62	Nazadnje pa mi je socialna delavka pokazala sobo v kateri bom bivala in sem bila zadovoljna.	Ogled sobe	Sprejem v dom
Sc 63	Točno te informacije mi je posredovala tudi..... Dnevni red, pravila doma	Informacije o hišnem redu	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Sc 64	na koga se lahko obrnem, če kaj potrebujem.	Informacije o obračanju na določene osebe v primeru težav	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom

Sc 65	V redu..... Kogarkoli sem srečala sem mu povedala, da sem nova, vsakemu posebej sem se predstavila...	Predstavitve vsaki osebi posebej	Prihod v dom
Sc 66	Se še privajam....	Prilagajanje še v teku	Prilagajanje na življenje v domu
Sc 67	Pol leta je premalo, da odmisliš vse in se čisto privadiš na življenje v domu	Minilo premalo časa, da bi odmisli vse	Prilagajanje na življenje v domu
Sc 68	Ja s pogovorom mi je dajala motivacijo, me je motivirala...	Motiviranje preko pogovora	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Sc 69	Ja sin je bil zadovoljen z slišanim na uvodnem razgovoru, kar smo se zmenili in je bil pomirjen, da so stvari urejene.	Dobro sodelovanje s sinom pri uvodnem razgovoru	Podpora socialne delavke svojcem
Sc 70	Nobene nisem koristil.	Nobene ni koristil	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Sc 71	Ja zelo pomembne so...Število starostnikov narašča, življenjska doba se povečuje in ljudje nimajo denarja za v dom	Vse več starih ljudi, ki nimajo denarja za bivanje v domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sc 72	Pomoč na domu je primer, kako se lahko skrbi za stare ljudi doma.	Primer pomoči na domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sc 73	Ja seveda ga izboljšajo...Če je človek nemočen in nima nobenega da bi mu pomagal, je pomoč na domu potrebna	Primer pomoči na domu	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sc 74	da se poskrbi za človekovo higieno	Pomoč pri higieni	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sc 75	da mu pomagajo, da lahko funkcioniра, da ni lačen	Priprava obrokov	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sc 76	Ja tudi svojcem se to pozna.....Vsi imajo svoje družine in življenje in če vedo, da na njihove starše, sorodnike nekdo pazi oziroma jih pride pogledati, oskrbeti jih sigurno vsaj malo razbremenijo in pomiri.	Razbremenitev in pomiritev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.4 Tabela 4: Kodiranje intervjuja Sd

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Sd1	Z možem sva živela skupaj v stanovanju	Stanovanje	Življenje pred prihodom v dom
Sd2	v Kranju.	Kranj	Življenje pred prihodom v dom
Sd3	Veliko	Veliko stanovanje	Velikost stanovanja
Sd4	Vse skupaj okoli 75 kvadratnih metrov je bilo veliko stanovanje	Približno 75 m ²	Velikost stanovanja
Sd5	Z možem...Po smrti moža pred devetimi leti pa sama.	Samostojno bivanje po smrti moža	Sobivanje pred prihodom v dom

Sd 6	Zelo aktivna sem bila	Aktivno življenje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd7	Ponavadi sem vstala tam nekje od 6 do pol sedme ure zjutraj.	Vstajanje okoli pol sedme ure	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 8	Potem se zajtrkovala	Zajtrkovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 9	in vzela zdravila..Veste jaz imam veliko zdravil...Naj vas videz ne vara.	Jemanje zdravil	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 10	Potem sem šla v trgovino...Vedno težje sem hodila...Problem so bil stopnice	S težavo obisk trgovine	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 11	No, potem sem pa začela kuhati....Kuhala sem veliko, kot da bi bila zaposlena nekje	Pogosto kuhanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 12	Ko sem skuhala kosilo in pojedla sem pospravila vse	Pospravljanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 13	ter šla za dobre 15 minut počivati	Počitek	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 14	Potem sem šla malo v gozd, ki je čisto blizu, na sprehod...	Sprehod v bližnjem gozdu	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 15	Popoldan sem rada gobeline šivala,	Šivanje gobelinov	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd16	pa televizijo gledala..Ni mi bilo dolgčas.	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Sd 17	Ker nisem mogla skrbeti sama zase.	Nezmožnost skrbi zase	Odločitev za odhod v dom
Sd 18	Ramo sem imela hudo poškodovano	Huda poškodba rame	Odločitev za odhod v dom
Sd19	in tudi noge me niso držale.	Izgubljanje moči v nogah	Odločitev za odhod v dom
Sd 20	Potem sem pa imela operacijo rame in nisem bila zmožna delati, nisem mogla nič dvigniti niti posode nisem mogla pomiti..	Po operaciji rame nezmožna za delo	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sc 21	Bilo je pa tako, da sem januarja padla in dve uri in pol ležala na tleh preden sem se uspela pobrati....In takrat sem res videla, da nujno kmalu potrebujem sprejem.	Nemočnost v primeru padca	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Sd22	Zjutraj vstanem ob štirih zjutraj, da vzamem odvajalo, potem spet malo počijem in grem na stranišče	Zgodnje vstajanje zaradi odvajanja	Običajni dan v domu

Sd23	Potem tam okoli pete do pol šeste ure vzamem zdravilo še za ščitnico.	Jemanje zdravila za ščitnico	Običajni dan v domu
Sd 24	No potem imam mir do sedme ure. Takrat vstanem, posteljem posteljo, se uredim	Postiljanje postelje in urejanje	Običajni dan v domu
Sd 25	in grem ob osmih na zajtrk v jedilnico	Zajtrk v jedilnici	Običajni dan v domu
Sd 26	Od pol devetih do devetih imam telovadbo	Telovadba	Običajni dan v domu
Sd 27	Potem vzamem zdravila za pritisk in astmo	Jemanje zdravila za pritisk in astmo	Običajni dan v domu
Sd 28	Potem grem ob desetih na delavnico z križankami	Udeleževanje delavnice s križankami	Običajni dan v domu
Sd29	ali pa delamo vizitke	Ustvarjanje vizitk	Običajni dan v domu
Sd 30	Potem grem malo čez enajsto uro na telovadbo z biosinhronom	Telovadba z biosinhronom	Običajni dan v domu
Sd 31	Potem si privoščim kavo in preberem časopis	Kava in branje časopisa	Običajni dan v domu
Sd 32	No, potem je pa že kosilo....Po kosilu grem malo počivati, saj malo spim,	Po kosilu počitek	Običajni dan v domu
Sd 33	ker gledam do enajste ure zvečer televizijo, moram malo spremljati dogajanje pri nas-	Gledanje televizije pozno v noč	Običajni dan v domu
Sd 34	Potem večerja	Večerja	Običajni dan v domu
Sd 35	Preden grem spat se še stuširam....Ne morem zaspati, če ne grem pod tuš	Pred spanjem obvezno tuširanje	Običajni dan v domu
Sd 36	Ne veste, kakšno čudovito varnost čutim	Občutek varnosti	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sd 37	Enkrat sem prišla po deveti uri v dom....Obiski ali izhodi pa so do devete ure zvečer....In je bila taka panika, da sem se počutila nerodno a hkrati počaščeno, da jih tako skrbi zame.	Skrb zame	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sd 38	Nič ne pogrešam...Jaz nisem veliko okoli hodila... Sosedje sem imela res super in me še zdaj pridejo pogledati	Ni pomanjkljivosti	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Sd 39	Otroci,	Otroci	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sd 40	sosedje	Sosedje	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sd 41	prijatelji	Prijatelji	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sd 42	sodelavci me obiskujejo...	Sodelavci	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi

Sd 43	Jaz imam veliko obiskov	Pogosti obiski	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sd 44	včasih tudi po pet naenkrat in jih komaj spravim vse v sobo	Številčno obiskovanje	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sd 45	Ponavadi smo v sobi, kakšno kavico ali sok popijemo..	Druženje ob kavi ali soku	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sd 46	Če pride pa družina na obisk, pa gremo ven ali pa gremo k sinu domov..	Odhod k sinu domov	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Sd 47	Veliko.	Pogosto druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Sd 48	Mislim, vse pozdravim	Pozdravljanje stanovalcev	Druženje z ostalimi stanovalci
Sd 49	jim pomagam če so na vozičku	Pomoč stanovalcem, ki so na vozičku	Druženje z ostalimi stanovalci
Sd 50	Z vsemi stanovalci se pogovarjam	Pogovarjanje z vsemi stanovalci	Druženje z ostalimi stanovalci
Sd 51	Nekatere poznam že od prej in se malo več skupaj družimo, se pogovarjamo.	Pogovarjanje s od prej poznanimi stanovalci	Finančne razmere
Sd 52	Zadošča.	Zadošča	Finančne razmere
Sd 53	Malo mi ostane, če ne zapravljam preveč...	Malo denarja ostane.	Finančne razmere
Sd 54	Sem prodala stanovanje in sem izkupiček razdelila na tri dele....En del sem dala enemu sinu, drug del drugemu sinu...En del pa je ostal meni...Če kaj rabim si kupim.	Prodaja stanovanja in razdelitev dela denarja med sinova	Finančne razmere
Sd 55	Če kaj rabim si kupim. .Ponavadi je to kakšno sadje, pa še tega imam sedaj dovolj.	Nakup sadja	Finančne razmere
Sd 57	Več sem dobila kot sem pričakovala.....Tukaj so zelo prijazni ljudje, takoj sem se počutila domače	Prijaznost zaposlenih	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Sd 58	Drugače ne znam povedati....Počutila sem se dobrodošlo..	Občutek zaželenosti	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Sd 59	Ja, bolezen	Bolezen	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sd 60	invalidnost sta vstopili v moje življenje	Invalidnost	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Sd 61	Sama sem se odločila.	Samostojna odločitev	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Sd 62	Je....Dobila sem tudi pogodbo o tem kakšne so oskrbe in kaj spada pod kakšno	Pogodbe o opredelitvi oskrbe	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Sd 63	Edino za brisače, ker se sama vsak dan tuširam	Nesporazum glede števila	Informiranje socialne delavke

	ni bilo dovolj brisač...A smo rešili... Edino tukaj je bilo malo krize..	brisač	o vseh možnostih oskrbe
Sd 64	Mlajši sin me je pripeljal na uvodni pogovor s socialno delavko, glavno sestro in nadzorno sestro...	S sinom prišla na uvodni razgovor s socialno delavko, glavno ter nadzorno sestro.	Sprejem v dom
Sd 65	Spominjam se, da sem vstopila v pisarno socialne delavke, kjer je bil razgovor in rekla, da mi samo glava dela, ostalo nič....Vse je bilo res sproščeno, čudovito vzdušje..	Sproščeno vzdušje	Sprejem v dom
Sd 66	Pogovarjali smo se o tem kaj bi rabila ob prihodu v dom imeti s sabo,	Seznam potrebščin	Sprejem v dom
Sd 67	pri čem bi potrebovala pomoč	Pogovor o morebitni pomoči zaposlenih	Sprejem v dom
Sd 68	koliko bi to približno stalo in podobno...	Pogovor o ceni oskrbe	Sprejem v dom
Sd 69	Na koncu mi je pokazala sobo, v kateri bom bivala...	Ogled sobe	Sprejem v dom
Sd 70	Ja... Veliko sem že izvedela iz uvodnega pogovora. Malo mi je pokazala, kje je kaj...	Ogled doma	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Sd 71	Drugače pa nič takega oziroma se ne spomnim.	Drugega se ne spominja	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Sd 72	Dobro.....Vse sem s sabo prinesla...Svoj "kovtr", "povštr", odejo in sem si rekla, pa saj je kot doma	Prinesla svojo posteljnino	Prihod v dom
Sd 73	Mimogrede smo se tudi predstavili med seboj, tako s stanovalci kot zaposlenimi....Vse se je dogajalo spontano.	Spontano spoznavanje zaposlenih in stanovalcev	Prihod v dom
Sd 74	To ni bil noben problem....	Brez težav	Prilagajanje na življenje v domu
Sd 75	Sem si ustvarila domače okolje.	Ustvarila si domače okolje	Prilagajanje na življenje v domu
Sd 76	Ja....Sprejeta sem bila v sobo, ki ni imela tuša oziroma je bil tuš skupen, za vse stanovalce, ki nimajo tuša v sobi in sem želela sobo, ki imela tuš, saj se pred spanjem vedno stuširam...In takoj ko je bila na voljo taka soba, sem jo dobila...Pa še tako lepe oranžne pastelne barve je bila.....In to sem jo dobila zelo kmalu po sprejemu	Dobila zeleno sobo	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Sd 77	Ko je socialna delavka pokazala sinu sobo s tušem, ki jo bom dobila, mu je bila soba tako zelo všeč, ker so take tople barve notri in je rekel, no tukaj te bom pa lahko pustil... In sem vedela, da je pomirjen in zadovoljen s tem kako potekajo stvari.	Zagotavljanje zelene sobe	Podpora socialne delavke svojcem
Sd 78	Nobene druge nisem koristila	Nobene ni koristila	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Sd 79	Zelo so pomembne... Recimo v bivšem stanovanju sta živel zakonca, ki sta težko skrbela sama zase....In sta koristila pomoč na domu	Primer pomoči na domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sd 80	Prišle so oskrbovalke in jima pomagale, pri umivanju	Pomoč pri umivanju	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sd 81	Tudi pospravile so, če je bilo treba.....	Pospravljanje	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sd 82	so prinesle še kosilo, ki sta ga imela naročenega v domu..	Prinos kosila iz doma	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Sd 83	To jima je veliko pomenilo, da jima nekdo pomaga, da lahko živita doma.	Pomoč za življenje doma	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči

Sd 84	Predstavljajte si, da ste nemočni in ne morete nič sami narediti in tudi svojci nimajo časa zate..Sigurno ti izboljšajo življenje take oblike pomoči...S tem, da ti pomagajo pri kopanju, -	Pomoč pri kopanju	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sd 85	da ti pospravijo stanovanje, da ne živiš v svinjaku..	Pospravljanje stanovanje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sd 86	Najpomembnejše se mi pa zdi to, da te nekdo obišče, da nisi sam, da se nekdo druži s tabo..	Druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Sd 87	Ja, če imajo otroci radi starše za katere ne morejo skrbeti, ker imajo svoje obveznosti jih sigurno pomirja, če vedo, da bo njihovim staršem nekdo pomagal	Pomiritev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.5 Tabela 5: Kodiranje intervjuja Se

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Se1	V navadni hiši	Hiša	Življenje pred prihodom v dom
Se2	V Kranju.	Kranj	Življenje pred prihodom v dom
Se3	Je bila velika hiša	Velika hiša	Velikost stanovanja
Se4	in sem imel dovolj prostora.	Dovolj prostora	Velikost stanovanja
Se5	Z ženo.	Bivanje z ženo	Sobivanje pred prihodom v dom
Se 6	Zjutraj sem si zajtrk naredil.	Priprava zajtrka	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se7	Potem sem mucu nahranil	Nahranil mucu	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se 8	Potem sem delal okoli hiše...Če imaš hišo je vedno kaj za delati.	Delo okoli hiše	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se 9	Potem sem šel k sosedu na klepet	Klepet s sosedom	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se 10	Kosilo so mi pa vozili vsak drugi dan	Prinos kosila vsak drugi dan	Vsakdanje življenje v domačem okolju

Se 11	Druge dni sem si kosilo naredil sam	Ostale dni sam pripravil kosilo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se12	Po kosilu sem malo počil, ker me je hrbtenica bolela	Počitek zaradi bolečin v hrbtenici	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se 13	Potem sem malo televizijo pogledal	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se 14	Kmalu je bila večerja	Priprava večerje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se 15	po večerji sem spet malo televizijo gledal.	Po večerji gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Se 16	Najprej je šla žena v dom...Potem sem se pa odločil, da grem še jaz...	Po odhoda žene v dom	Odločitev za odhod v dom
Se 17	Prehudo dolgočasje je bilo.	Dolgočasje	Odločitev za odhod v dom
Se 18	Žena je zbolela in sem jo vedno težje oskrboval in za povrhu je bil še njen karakter grozen.... Potem je šla ona v dom in tako sem si rekel, da grem še jaz. -	Vedno težje oskrbovanje žene	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Se 19	Zjutraj se zbudim. Potem se umijem, oblečem, uredim	Vstajanje, umivanje in urejanje	Običajni dan v domu
Se 20	in grem v jedilnico na zajtrk	V jedilnico na zajtrk	Običajni dan v domu
Se 21	Potem ponavadi pride kolega, ki mi zelo pomaga	Obisk prijatelja	Običajni dan v domu
Se 22	in greva po opravkih.	Po opravkih s prijateljem	Običajni dan v domu
Se 23	Potem grem malo na sprehod do kosila...	Sprehod do kosila	Običajni dan v domu
Se 24	Po kosilu grem spet na sprehod dokler me ne začne boleti hrbtenica.	Po kosilu sprehod do pojava bolečin v hrbtenici	Običajni dan v domu
Se 25	Potem malo počijem...	Počitek	Običajni dan v domu
Se26	Po večerji grem pa do svojega kolega na koncu hodnika...On je iz istega kraja kot jaz in potem se malo pogovarjava o privatnih stvareh	Obisk poznanega stanovalca in pogovor o osebnih stvareh	Običajni dan v domu
Se 27	Ali obiskujete kakšno dejavnost v domu? Ne ne, to je za mlade.	Neudeleževanje domskih dejavnosti	Običajni dan v domu
Se 28	Dokler je človek doma je vedno delo	Doma je vedno delo	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Se29	Tukaj pa lahko počivam, se sproščam, za nič mi ni treba skrbeti...	Počitek in brezskrbnost	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma

Se30	Streho nad glavo imam, hrano..Tukaj imam vse.	Vse potrebno za življenje	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Se 31	Nič ne pogrešam.	Ni pomanjkljivosti	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Se 32	Kolega Robi	Prijatelj	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Se 33	Pogovarjava se,	Pogovarjanje	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Se 34	pa tudi stalno je kaj za urejati na pošti ali na občini in me on pelje.	Urejanje opravkov na pošti ali občini	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Se 35	Niti ne veliko	Občasni stiki	Druženje z ostalimi stanovalci
Se 36	S tem kolegom na koncu hodnika se dosti druživa , se pogovarjava razne privatne zadeve	Pogovarjanje s prijateljem na koncu hodnika	Druženje z ostalimi stanovalci
Se 37	Z ostalimi stanovalci, pa ko se vidimo se pozdravimo.	Pozdravljanje ostalih stanovalcev	Druženje z ostalimi stanovalci
Se 38	Zdaj še komaj gre	Komaj zadoščajo	Finančne razmere
Se 39	Malo denarja mi ostane	Malo denarja ostane	Finančne razmere
Se 40	in raje varčujem kot zapravljam.	Varčevanje	Finančne razmere
Se 41	Pričakoval sem, da bom imel mir in to se je uresničilo...Kaj to pomeni? Ja, da mi noben ne skače po živcih kot mi je žena.	Mirno okolje	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Se 42	Ja ženina bolezen	Ženina bolezen	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Se 43	pa zelo mi je bilo dolgčas	Dolgočasje	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Se 44	Sam sem se odločil.	Samostojna odločitev	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Se 45	Ja...Pojasnila je kakšne oblike oskrbe so in kaj kakšna nudi	Predstavitev posameznih oskrb	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Se 46	S socialno delavko in nadzorno sestro sem imel ta razgovor pred sprejemom v dom	Uvodni razgovor s socialno delavko in nadzorno sestro	Sprejem v dom
Se 47	Pogovarjali smo se o tem, kaj bi potreboval ,	Pogovor o morebitni pomoči zaposlenih	Sprejem v dom
Se 48	kako je glede striženja in britja v domu, kako to poteka...	Informacije glede striženja in britja	Sprejem v dom
Se 49	Potem so mi pokazali dom, kje je kaj	Ogled doma	Sprejem v dom

Se 50	in socialna delavka mi je pokazala sobo v kateri bom živel.	Ogled sobe	Sprejem v dom
Se 51	Ja...Veliko sem že vedelNe spomnim se točno...	Se ne spominja	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Se 52	Vem, da sem dobil hišni red z vsemi informaciji glede življenja v domu.	Informacije o hišnem redu	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Se 53	Ja ko sem po hodniku hodil proti sobi so se mi stanovalci predstavljali.	Stanovalci se sami predstavljali	Prihod v dom
Se 54	Vsi so vedeli , da sem nov in smo se pogovarjali....	Pogovarjanje s stanovalci	Prihod v dom
Se 55	Nekateri zaposleni so se prišli predstaviti in me pozdravili,	Nekateri zaposleni so se sami predstavili in pozdravili	Prihod v dom
Se 56	ostale pa sem spoznaval spotoma	Sprotno spoznavanje ostalih zaposlenih	Prihod v dom
Se 57	Ja na začetku mi je bilo malo dolgčas	Na začetku dolgčas	Prilagajanje na življenje v domu
Se 58	a sem se hitro privadil....Vse je urejeno tako kot treba.	Hitro prilagajanje	Prilagajanje na življenje v domu
Se 59	Prišla me je nekajkrat pogledati in me spraševala po počutju v domu...In sem ji povedal, da je v redu, da imam pomirjene živce.	Zanimanje za počutje	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Se 60	Moja hčerka ni imela stikov z njo...S hčerko nimam dobrega odnosa.	Ni bilo stika s hčerko	Podpora socialne delavke svojcem
Se 61	Nobene nisem koristil.	Nobene ni koristil	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Se 62	To je velika prednost za življenje doma...	Prednost za življenje doma	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Se 63	To, da ko si brez moči in sam, da ti nekdo pomaga, je neprecenljivo.	Neprecenljivost pomoči nemočnim in osamljenim ljudem	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Se 64	Tako kot primer pomoč na domu.	Primer pomoči na domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Se 65	Seveda izboljšajo....Ko ne moreš čisto nič je pomoč blagoslov...	Pomoč nemočnemu	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Se 66	Sigurno človek boljše živi, če mu nekdo pomaga, da se skopa,	Pomoč pri umivanju	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Se 67	mu skuha kosilo,	Priprava kosila	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Se 68	se družijo z njim, da ni sam. To veliko pomeni	Druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Se 69	Ja sigurno je breme manjše, če sorodniku nekdo	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja

	pomaga.		svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Se 70	Bolj mirni so sigurno.	Večja mirnost	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.6 Tabela 6: Kodiranje intervjuja Za

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Za1	V hiši...	Hiša	Življenje pred prihodom v dom
Za2	V Kranju.	Kranj	Življenje pred prihodom v dom
Za3	Kar veliko	Veliko stanovanje	Velikost stanovanja
Za4	S hčerko...Žena je umrla	Hčerka	Sobivanje pred prihodom v dom
Za5	Zjutraj sem najprej pozajtrkoval	Zajtrkovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za 6	in malo potelovadil...	Telovadba	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za7	Potem sem prebral časopis in	Branje časopisa	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za 8	počival, ker nisem mogel nič delati...	Počitek	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za 9	Kosilo pa so mi iz doma pripeljali..	Prinos kosila iz doma.	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za 10	Potem sem malo prebral	Branje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za 11	šel na sprehod, če je bilo lepo vreme..	Sprehod	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za12	Delati nisem mogel...Redil sem se....	Nezmožnost za delo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za 13	Večerjo pa sta mi pripravile ali hčerka, če je bila doma ali pa prijateljica.	Pomoč hčerke ali prijateljice pri večerji	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Za 14	Zaradi preprostega razloga...Nisem si mogel pripraviti za jesti ...Nisem bil samostojen...In zato sem se odločil, da grem začasno v dom in upam, da bom potem redno sprejet	Nesamostojnost	Odločitev za odhod v dom
	Nič posebnega.... Roke so mi ošvohnele...Vse	Oslablost rok	Okoliščine odločitve odhoda

Za 15	mi je padalo iz rok...Teško sem jedel		v dom
Za 16	V rehabilitacijskem centru Soča so mi povedali, da bolje z rokami ne bo in tako mi drugega ni preostalo kot iti v dom	Priporočilo zdravnikov	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Za 17	Zjutraj sem vstal in se uredil.	Vstajanje in urejanje	Običajni dan v domu
Za 18	Potem je prišla sestra mi zmerila sladkor in dala inzulin. .	Medicinska sestra zmerila sladkor in dala inzulin	Običajni dan v domu
Za 19	No potem je bil pa zajtrk. Po zajtrku sem spil kavico.	Zajtrkovanje	Običajni dan v domu
Za 20	No potem sem šel na prvo telovadbo, ki je potekala v dnevnem centru...	Telovadba v dnevnem centru	Običajni dan v domu
Za 21	Potem sem šel v delovno terapijo delati vaje za prste...Tam imajo prav pripomočke za to.	Vaje za prste v delovni terapiji	Običajni dan v domu
Za 22	Potem sem šel telovadit z biosinhronom ...	Telovadba z biosinhronom	Običajni dan v domu
Za 23	No potem sem šel pa v sobo, da je sestra pomerila sladkor in dala inzulin	Medicinska sestra zmerila sladkor in dala inzulin	Običajni dan v domu
Za 24	Potem kosilo.....Po kosilu sem ponavadi dobil obiske...	Po kosilu dobim obiske	Običajni dan v domu
Za 25	Po obisku pa sem šel na sprehod in na klepet k enemu stanovalcu....-	Obiskal stanovalca	Običajni dan v domu
Za26	Potem sem šel na skupino Žoga bend...Kakšna skupina je to? S kuhalnico tolčemo vsak po svoji žogi po ritmu glasbe, ki je v ozadju.	Sodelovanje v glasbeni skupini	Običajni dan v domu
Za 27	No potem sem bil pa prosto po prešernuIn sem šel na sprehod okoli doma..	Sprehod	Običajni dan v domu
Za 28	No potem pa noge niso več držale in sem šel počivati..	Počitek zaradi oslabelosti	Običajni dan v domu
Za29	Pred večerjo je prišla spet sestra in mi pomerila sladkor in dala inzulin	Medicinska sestra zmerila sladkor in dala inzulin	Običajni dan v domu
Za30	Po večerji do ene devetih ponavadi gledam televizijo..	Gledanje televizije	Običajni dan v domu
Za 31	Potem pa grem počivati, da lahko zjutraj vstanem	Spanje	Običajni dan v domu
Za 32	Prednosti so, da ko ne morem nič počivam.	Počivanje	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Za 33	V sobi veliko telovadim, imam kar nekaj pripomočkov...Doma sem jih tudi imel, a sem se šele tukaj pripravil do tega, da telovadim...Tukaj imam organizirano telovadbo, ki je doma nisem imel.	Organizirana telovadba	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Za 34	Doma sem bil večinoma sam, tukaj imam pa vedno družbo	Družba	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Za 35	Nič v bistvu....Grem kamor hočem, dobim vse kar rabim....Nič takega ne pogrešam	Ni pomanjkljivosti	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
	Hčerki	Hčerki	Obiskovalci in preživljanje

Za 36			časa z njimi
Za 37	Vnuki	Vnuki	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Za 38	pa prijateljica, ki pride vsak dan.	Prijateljica	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Za 39	Če je lep vreme gremo ven,	Sprehod ob lepem vremenu	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Za 40	če ne pa v sobi vsakdanje stvari predebatiramo, kaj se doma dogaja, da sem na tekočem.	V sobi pogovor o vsakdanjih stvareh	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Za 41	Veliko se družimo...	Pogosto druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Za 42	Ko telovadimo se družimo..	Druženje pri telovadbi	Druženje z ostalimi stanovalci
Za 43	Ko se srečamo se pogovarjamo, hecamo....Pestro je.	Pogovarjanje in hecanje	Druženje z ostalimi stanovalci
Za 44	Ne zadošča.	Ne zadošča	Finančne razmere
Za 45	Zaenkrat mi ena hčerka pomaga....Smo se tako zmenili...	Pomoč hčerke pri plačilu oskrbnine	Finančne razmere
Za 46	Nič drugega mi hčerka ne krije.	Pomoč hčerke samo pri plačilu oskrbnine	Finančne razmere
Za 47	Nisem pričakoval, da bo tako dobro...Mislim sem, da je prihod v dom odvečna zadeva...Sedaj pa ko sem v domu vidim, da je vse organizirano...Kaj vse pa je organizirano? Ja, prireditve, koncerti.-	Organiziranost dejavnosti v domu	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Za 48	Na pogovor lahko grem k komor koli , k socialni delavki, k direktorici, samo prej se najavim...Ni problema.	Kadarkoli pogovor z socialno delavko ali direktorico	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Za 49	Vsi so zelo komunikativni...Je občutek domačnosti...Vsi so prijazni do nas, ki tukaj živimo	Prijaznost zaposlenih in občutek domačnosti	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Za 50	Kap in posledično nesposobnost za delo	Nezmožnost za delo zaradi kapi	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Za 51	Nobeden...Sam sem se odločil.	Samostojna odločitev	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Za 52	Je ja....Ne spomnim se točno	Ne spominja se točno	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Za 53	Samo vem, da mi je predstavila kako so razporejene te oskrbe.	Informacije o razporeditvi posameznih oskrb	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Za 54	Ja s hčerko sem prišel na ta uvodni sestanek...Poleg socialne delavke so bile tam še glavna sestra in nadzorna sestra..	Uvodni razgovor s socialno delavko, glavno ter nadzorno sestro	Sprejem v dom
Za 55	O čem ste se pogovarjali? O moji bolezni ,sladkorni, o tem ali bom sam jemal tablete...V tem smislu, kaj lahko sam in kje mi bodo pomagali.	Pogovor o morebitni pomoči zaposlenih	Sprejem v dom
Za 56	Pa še to, da bom tukaj tri mesece in bomo potem videli kako naprej.	Dogovor o času bivanja v domu	Sprejem v dom
Za 57	Potem mi je socialna delavka pokazala kako izgledajo sobe v domu.	Ogled sobe	Sprejem v dom
Za 58	Ja pokazala mi je sobo v kateri bom	Ogled sobi	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Za 59	in povedala, da je zraven tudi dnevni center in mi ga razkazala..	Ogled bližnjega dnevnega centra	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Za 60	Povedala mi je kje je jedilnica oziroma kje je kaj v domu.	Ogled jedilnice	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom

Za 61	Ja komunikacija.....Dobro so me sprejeli.	Dober sprejem	Prihod v dom
Za 62	Po čem to sklepate? Ja te ženice, ki živijo tukaj so se takoj prišle predstaviti...So vedele, da sem nov....In smo se takoj začeli pogovarjati...	Stanovalko so se prišle predstaviti	Prihod v dom
Za 63	Pa tudi vse osebe je v redu...Ene so bolj pozitivne druge manj...A komunikacija je z vsemi dobra.	Dobra komunikacija z zaposlenimi	Prihod v dom
Za 64	Res moram pohvaliti čistilko Mojco, vodjo dnevnega centra Marto, strežnico Greto....Vidi se, da to z veseljem delajo in so tukaj z dušo in srcem za ljudi.	Vesetje zaposlenih do dela z ljudmi	Prihod v dom
Za 65	Preden sem šel v dom sem vedel, da se bom mogel privaditi na tempo doma...Saj tak tempo sem imel tudi doma	Podoben ritem kot življenje doma	Prilagajanje na življenje v domu
Za 66	Edino zajtrk je bil problem, ker sem doma spal do pol desetih, tukaj pa je zajtrk ob osmih. En mesec sem se na to privajal, da sem se zbudil pravi čas..	Težave pri privajanju na zgodnji zajtrk	Prilagajanje na življenje v domu
Za 67	In te zaposlene v dnevnem varstvu so tako glasne, da so one moja budilka....In ko jih slišim vem, da je čas, da vstanem....In to je pozitivno.	Pomoč zaposlenih pri pravočasnem vstajanju	Prilagajanje na življenje v domu
Za 68	Nobene podpore nisem rabil...To sem se sam odločil in nima mi kaj pomagati...	Ni potrebe po pomoči	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Za 69	Niso potrebovali nobene pomoči.	Ni potrebe po pomoči	Podpora socialne delavke svojim
Za 70	Ja, kosilo so mi je dom prinašal.	Razvoz kosila na dom	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Za 71	Ja, ker si nisem mogel več sam kuhati. Roke mi niso več služile.	Nezmožnost kuhanja zaradi oslabilih rok	Odločitev za določeno dejavnost
Za 72	Slišal sem za to od dveh sosedov, ki sta tudi od doma prejemale kosilo na dom.	Uporabnika te dejavnosti	Priporočilo te dejavnosti
Za 73	To, da mi ni bilo treba skrbeti..	Brezskrbnost	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Za 74	Sem bil zadovoljen, ker so imeli dietno hrano...Ni bila mastna, popoprana in soljena hrana...Dobra zadeva.	Prilagojena dietna prehrana	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Za 75	Ja prednost je sigurno ta, da mi ni treba hrano pripravljati..	Pripravljena hrana	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Za 76	Pripeljejo mi jo na dom	Dostava na dom	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Za 77	pa tudi imajo diete, tako, da se za vsakogar kaj najde...	Dietna prehrana	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Za 78	Pomanjkljivosti ne vidim.	Ni pomanjkljivosti	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Za 79	Ja za kosilo sem bil preskrbljen, sit	Preskrbljenost in sitost	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Za 80	Nobene ne pogrešam.	Ni potrebe	Potrebe po še kakšni dejavnosti
Za 81	To je zelo pozitivno...Če si bolan, nemočen tako kot sem bil od začetka jaz, je pomoč na domu super.	Pomoč osamljenim in nemočnim ljudem	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Za 82	Da ti pomagajo, pospravijo za tabo...To je pozitivno	Pomoč pri pospravljanju	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Za 83	Kot jaz stvari vidim, se sigurno življenje ljudi izboljša za 80%	Občutno izboljšanje kvalitete življenja	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami

			pomoči
Za 84	ker veš, da če ne moreš jesti, se obleči, umiti, ti bo nekdo pomagal.	Pomoč pri življenjskih opravilih	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Za 85	Absolutno se to pozna tudi na svojcih....Svojci imajo več časa za svoje dejavnosti.	Svojci več časa za svoje dejavnosti	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Za 86	Ko sem bil poškodovan in mi je prijateljica pomagala, ko je bila hčerka v službi je to hčerko zelo razbremenilo.	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.7 Tabela 7: Kodiranje intervjuja Zb

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Zb1	Živela sem v stanovanju	Stanovanje	Življenje pred prihodom v dom
Zb2	v Kranju	Kranj	Življenje pred prihodom v dom
Zb3	Veliko....Imam dvosobno stanovanje z veliko predsobo in balkonom.	Veliko stanovanje	Velikost stanovanja
Zb4	Sama.	samostojno življenje	Sobivanje pred prihodom v dom
Zb5	Zjutraj je prišla negovalka in me uredila...	Zjutraj pomoč negovalke pri urejanju	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zb 6	Zajtrk sem si sama naredila....	Zajtrkovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zb7	In potem sem počivala na kavču....Če je kdo prišel sem pa vstala...	Počitek do prihoda obiskov	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zb 8	Kosilo so mi dostavljali...	Dostava kosila	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zb 9	Po kosilu sem počivala, ker nisem mogla delati zaradi poškodovanih obeh rok..	Počitek zaradi nezmožnosti za delo.	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zb 10	Po večerji pa tudi počivala in gledala televizijo.	Po večerji počitek in gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zb 11	Bolnica Jesenice je rekla, da ne morem biti sama in da moram iti v dom.	Priporočilo bolnice Jesenice	Odločitev za odhod v dom
Zb12	Nkega dne sem padla in so me operirali...Nekaj časa sem bila tam.	Padec in posledično operacija	Okoliščine odločitve odhoda v dom
	Hčerka pa živi v domu v Kamniku...	Bivanje hčerke v domu	Okoliščine odločitve odhoda

Zb 13			v dom
Zb 14	Zjutraj se zbudim....Potem pridejo negovalke in me oblečejo...	Pomoč negovalk pri oblačenju	Običajni dan v domu
Zb 15	Potem grem na zajtrk...	Zajtrkovanje	Običajni dan v domu
Zb 16	Po zajtrku pa ponavadi počivam	Po zajtrku počitek	Običajni dan v domu
Zb 17	pa grem v čajno kuhinjo v dnevnem varstvu da kaj zapojemo ali pa pomagam zlagati plenice kolikor lahko..	Petje ali zlaganje plen v dnevnem varstvu	Običajni dan v domu
Zb 18	Po kosilu spet grem počivati....	Po kosilu počitek	Običajni dan v domu
Zb 19	Po večerji pa me negovalke pridejo obleči v pižamo.	Pomoč negovalk pri pripravljanju za spanje	Običajni dan v domu
Zb 20	Ali obiskujete še kakšne dejavnosti v domu? Včasih obiskujem pevske vaje .	Obiskovanje pevskih vaj	Običajni dan v domu
Zb 21	To, da imam tukaj čisto vse kar doma nimam...Zjutraj mi pomagajo, zvečer mi pomagajo...	Pomoč čez cel dan.	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Zb 22	Imam oskrbo imam družbo. Tega doma nisem imela.	Oskrba in družba	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Zb 23	Nič posebnega...Ne vem kaj bi povedala	Nič posebnega	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Zb 24	Boj domače je sigurno doma, kot v domu.....Doma je doma	Doma bolj domače	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Zb 25	Kolegica..	Prijateljica	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Zb26	Ko pride sva ponavadi v sobi in malo klepetava	Pogovarjanje v sobi	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Zb 27	ali pa me pelje v trgovino po Donat ali karkoli, če rabim.	Odhod v trgovino po potrebi	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Zb 28	Zelo veliko.	Pogosto druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Zb29	Pogovarjamo se vse sorte...	Pogovarjanje o različnih stvareh	Druženje z ostalimi stanovalci
Zb30	Danes smo peli...	Petje	Druženje z ostalimi stanovalci
Zb 31	Včasih se malo jezimo, če je kdo od stanovalcev siten in venomer dela bedarije.	Jeza zaradi nejevoljnih stanovalcev	Druženje z ostalimi stanovalci
Zb 32	Zdaj še zadoščajo...	Za zdaj zadoščajo	Finančne razmere

Zb 33	Malo mi ostane...	Malo denarja ostane	Finančne razmere
Zb 34	Če ne bi imela prihrankov ne bi zadoščalo....	Brez prihrankov ne bi zadoščalo	Finančne razmere
Zb 35	Drugače pa si kupim kakšno sadje ali kakšno malenkost.	Nakup sadja ali kakšne malenkosti	Finančne razmere
Zb 36	Nič nisem pričakovala....	Brez pričakovanj	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Zb 37	Mislila sem si, da grem iz Jesenic v nekakšen zapor...Ali je bilo res tako? ne.	Sprva pričakovanje zapora	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Zb 38	Ko sem prišla sem videla, da je vse v redu, da grem lahko kamor hočem...Sestre so v redu...Vse je v redu...Sem zadovoljna.	Svoboda	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Zb 39	Poškodba rok in nisem mogla več skrbeti sama zase.	Nezmožnost skrbi zase zaradi poškodbe rok	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Zb 40	Bolnica Jesenice.	Bolnišnica Jesenice	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Zb 41	Ja..Povedala mi je, da so različne oskrbe glede na kaj človek rabi in tudi cena je od tega odvisna	Informiranje o vrstah oskrbe in ceni	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Zb 42	Živčna sem bila...Pripeljali so me direktno iz Jesenic in nisem vedela, kaj in kako se bo zgodilo.	Prihod direktno iz Jesenic	Sprejem v dom
Zb 43	Pričakala me je socialna delavka me pospremila do sobe, kjer sva se lepo pogovorile.	Socialna delavka pospremila do sobe	Sprejem v dom
Zb 44	Potem je poklicala nadzorno sestro, ki je prišla in sva se pogovorile o mojem zdravstvenem stanju, kaj potrebujem in podobno.	Pogovor z nadzorno sestro o zdravstvenem stanju in potrebah	Sprejem v dom
Zb 45	Potem uvodnega razgovora in ogleda sobe niste imela? Ne, samo prišla sem.- prihod v dom brez uvodnega razgovora	Prihod v dom brez uvodnega razgovora	Sprejem v dom
Zb 46	Povedala mi je, da je soba zraven dnevnega varstva, kjer se lahko družim s stanovalci, gledam televizijo.	Ogled in informacije o dnevnem varstvu	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Zb 47	Dala mi je tudi informacije o hišnem redu, da sem lahko malo videla, kakšen je dom	Informacije o hišnem redu	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Zb 48	Ja, takrat sem bila bolj omotična..	Omotičnost ob prihodu	Prihod v dom
Zb 49	Socialno delavko sem prvo spoznala, me je pričakala na vhodu doma in me pospremila v sobo	Spoznanje socialne delavke na vhodu v dom	Prihod v dom
Zb 50	Potem je prišla nadzorna sestra in sva se pogovorile...	Pogovor z nadzorno sestro	Prihod v dom
Zb 51	Stanovalce sem spoznavala spotoma ob priliki. Sem se usedla zraven in pogovor je stekel.	Priložnostni pogovori s stanovalci	Prihod v dom
Zb 52	Hitro sem se privadila	Hitro prilagajanje	Prilagajanje na življenje v domu
Zb 53	Ko sem bila v bolnici sem si rekla saj to je isto kot dom	Enačenje bolnišnice in doma	Prilagajanje na življenje v domu
Zb 54	Upoštevala sem red in vprašala prej preden sem sama nekaj naredila	Upoštevanje hišnega reda	Prilagajanje na življenje v domu

Zb 55	V redu...Pogovarjali sva se lepo... Malo me je pomirila, ko sem bila vsa živčna	Pogovor	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Zb 56	Ja hčerka je v domu v Kamniku in ni imela stikov z domom.	Ni stikov hčere z domom	Podpora socialne delavke svojcem
Zb 57	Koristila sem pomoč na domu vsak dan.	Pomoč na domu	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Zb 58	Ker sama nisem mogla čisto nič.	Nesamostojnost	Odločitev za določeno dejavnost
Zb 59	Moja zdravnica.	Zdravnica	Priporočilo te dejavnosti
Zb 60	Ja dobila sem pomoč, ki sem jo potrebovala....So oskrbovalke marsikaj naredile	Potrebna pomoč	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Zb 61	Mi pometle stanovanj, likale	Pospravljanje in likanje	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Zb 62	previle roke...Brez njih tega vsega ne bi zmogla.	Previjanje poškodovanih rok	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Zb 63	Prednosti so, da so vse oskrbovalke pridne, prijazne...	Pridnost in prijaznost oskrbovalk	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Zb 64	In pridejo na dom....Marsikaj so postorile, kar sama nisem zmogla	Pomoč v domačem okolju	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Zb 65	Pomanjkljivosti ne vidim, razen mogoče, da so premalo časa na dan bile z mano...Ponavadi so bile kakšno uro več ne.	Prekratko oskrbovanje	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Zb 66	Ja imela sem čisto stanovanje	Čistejše stanovanje	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Zb 67	pomagale so mi pri umivanju, kopanju	Pomoči pri osebni higieni	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Zb 68	Tudi previle so mi roke, ko sem prosila....Če sem jih kaj prosila so mi vedno pomagale.	Previjanje roke	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Zb 69	Nobene druge dejavnosti ne pogrešam.	Ni potrebe	Potrebe po še kakšni dejavnosti
Zb 70	To je zelo pozitivno...Če si bolan, nemočen tako kot sem bil od začetka jaz, je pomoč na domu super.	Pomoč osamljenim in nemočnim ljudem	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Zb 71	pa te uredi, ti pomaga kar rabiš..To je veliko	Pomoč pri urejanju	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Zb 72	Da mi ni bilo treba delati stvari, ki jih tako ali tako ne bi mogla narediti...Brez njihove pomoči si ne znam predstavljati življenja takrat.	Pomoč pri vsakdanjih opravilih	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Zb 73	S hčerko nisve imele stikov, tako da ne vem.	Pomanjkanje stikov s hčerko	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Zb 74	Zdravnica je poklicala vodjo pomoči na domu in se dogovorila za pomoč...- dogovarjanje zdravnice za pomoč na domu	Dogovarjanje zdravnice za pomoč na domu	Načrtovanje pomoči
Zb 75	V načrtovanje so bili vključeni socialna delavka, zdravnica in jaz..	socialna delavka , zdravnica in uporabnik	Načrtovanje pomoči

Zb 76	Je bilo pa tako, da je socialna delavka prišla k meni domov in sva se pogovorile, kakšno pomoč bi potrebovala od oskrbovalke in kdaj in kolikokrat.	Razgovor o obliki, trajanju in pogostosti pomoči na domu	Načrtovanje pomoči
Zb 77	Ja, socialna delavka	Socialna delavka	Informiranost o pomoči
Zb 78	mi je povedala, kje vse mi oskrbovalke lahko pomagajo	Informacije o oblikah pomoči na domu	Informiranost o pomoči
Zb 79	Ja po mojem dober....	Dober odnos	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do teh oblik pomoči
Zb 80	Mislím, da starejši ljudje želijo biti čim dlje doma in jim je odhod v dom izhod v sili...Pa tudi denarja nimajo za v dom...	Pomanjkanje denarja in želje za dom	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do teh oblik pomoči
Zb 81	Mislím da družba potrebuje take pomoči.	Potreba po pomoči doma	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do teh oblik pomoči
Zb 82	Pa tudi socialni delavci se trudijo, da pomagajo ljudem v stiski, saj to je bistvo njihovega dela.	Trud socialnih delavcev za pomoč ljudem v stiski	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do teh oblik pomoči

9.3.8 Tabela 8: Kodiranje intervjuja Zc

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Zc 1	V hiši	Hiša	Življenje pred prihodom v dom
Zc 2	V Struževem	Struževo	Življenje pred prihodom v dom
Zc 3	Za naju z možem dovolj veliko...Imela sva dvosobno stanovanje	Dovolj veliko	Velikost stanovanja
Zc 4	Z možem.	Mož	Sobivanje pred prihodom v dom
Zc 5	Zjutraj sva z možem skupaj zajtrkovala...	Zajtrkovanje z možem	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zc 6	Potem sem pospravljala	Pospravljanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zc 7	in skrbela za moža, ker je bil bolan.	Skrb za bolnega moža	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zc 8	Kosilo sva naročila na dom...So nama ga pripeljali iz doma..	Dostava kosila na dom	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zc 9	Po kosilu sem malo počila	Počitek	Vsakdanje življenje v domačem okolju

Zc 10	potem do večerje skrbela za moža.	Skrb za bolnega moža	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zc 11	Po večerji sem malo pogledala televizijo in šla spat.	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zc 12	Ker nisem mogla skrbeti sama zase.	Nezmožnost skrbi zase	Odločitev za odhod v dom
Zc 13	Mož je bil bolan in ker sem skrbela zanj sem tudi jaz počasi opešala...Nobene moči nisem imela.	Oslabelost zaradi skrbi za moža	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Zc 14	Zjutraj sem vstala se oblekla in šla na zajtrk..	Zajtrkovanje	Običajni dan v domu
Zc 15	Vzela zdravila, terapijo , kar so določili.	Jemanje zdravil .	Običajni dan v domu
Zc 16	Potem sem šla na telovadbo, pevske vaje	Telovadba in pevske vaje	Običajni dan v domu
Zc 17	pomagala ravnati plenice v dnevnem varstvu.	Ravnanje plenic v dnevnem varstvu	Običajni dan v domu
Zc 18	Po kosilu sem šla na sprehod za kakšno uro	sprehod..	Običajni dan v domu
Zc 19	Potem sem malo počivala.	Počitek	Običajni dan v domu
Zc 20	No potem sem se pa sprehajala malo po domu sem ter tja.	Sprehod po domu	Običajni dan v domu
Zc 21	Potem je bila večerja..	Večerja	Običajni dan v domu
Zc 22	Vzela sem zdravila in malo poležavala..	Jemanje zdravil	Običajni dan v domu
Zc 23	Potem pa tudi malo klepetala s stanovalci.	Klepet s stanovalci	Običajni dan v dom u
Zc 24	Prednost je ta, da sem bila postrežena in oskrbovana	Postrežba in oskrba	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Zc 25	Nič ne pogrešam...Doma nisem mogla biti več sama.		Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Zc26	Sinova..	Sinova	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Zc 27	Ponavadi smo v sobi in malo klepetamo.	Pogovarjanje v sobi	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Zc 28	Dosti se družimo...	Pogosto druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Zc29	Spotoma, ko se vidimo se pozdravimo, kakšno	Pogovarjanje ob srečanju	Druženje z ostalimi stanovalci

	rečemo...-		
Zc 30	Z eno stanovalko se malo bolj družim...Je iz istega kraja kot jaz...In greve na sprehod in malo klepetava	Pogostejše sprehajanje in pogovarjanje z določeno stanovalko	Druženje z ostalimi stanovalci
Zc 31	Zdaj še..	Zadoščajo	Finančne razmere
Zc 32	Nekaj malega mi ostane...	Malo denarja ostane	Finančne razmere
Zc 33	Ponavadi si kupim kakšen jogurt ali kakšno drobnarijo.	Jogurt ali kakšna malenkost	Finančne razmere
Zc 34	Ja uresničilo se je to, da sem preskrbljena, da sem pod streho in varna.	Preskrbljenost in varnost	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Zc 35	Ja stara sva bila z možem	starost	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Zc 36	in je bilo težko skrbeti zanj in zase..	Otežena skrb za moža in zase	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Zc 37	Pa tudi mož je umrl in sem ostala sama.	Osamljenost po smrt moža	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Zc 38	Sama sem se odločila za to. .	Samostojna odločitev	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Zc 39	Ja...Povedala mi je kakšne so oskrbe in v kateri bom jaz glede na to kaj rabim.	Informiranje o oskrbi glede na potrebe	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Zc 40	Na ta uvodni razgovor sem prišla s sinom...Zraven so bile še socialna delavka, nadzorna sestra in glavna sestra...	Uvodni razgovor s socialno delavko, glavno ter nadzorno sestro	Sprejem v dom
Zc 41	Ja pogovarjali smo se o tem kaj rabim prinesiti s seboj ko bom prišla v dom,	Seznam potrebščin	Sprejem v dom
Zc 42	pa o mojem stanju, kaj bi rabila od osebja in podobno..	Pogovor o zdravstvenem stanju in pomoči	Sprejem v dom
Zc 43	Potem smo šli pa pogledati kako izgledajo sobe na tem oddelku začasnega bivanja.	Ogled sobe	Sprejem v dom
Zc 44	Razkazala mi je ta oddelek začasnega bivanja	Ogled prostorov začasnega varstva	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Zc 45	dala informacije o hišnem redu, da sem bila na tekočem z vsem	Informacije o hišnem redu	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Zc 46	Ja šokirana sem bila, ker mi je nedavno pred prihodom v dom umrl mož in jaz sem šla v dom. Imela sem občutek, da sem zavržena..	Ob prihodu šok in občutek zavrženosti	Prihod v dom
Zc 47	Potem sem se sčasoma počutila varno, da imam streho nad glavo...	Sčasoma občutek varnosti	Prihod v dom
Zc 48	Kakšnih posebnih predstavljaj zaposlenih ali stanovalcev ni bilo...	Ni bilo posebnih predstavljaj zaposlenih in stanovalcev	Prihod v dom
Zc 49	Mimogrede sem slišala, kako je stanovalcem ime in jih tako spoznala...Vse je bilo bolj ob priliki.	Priložnostno spoznavanje stanovalcev	Prihod v dom
Zc 50	Potrpela sem...Sprejela sem, da sem tukaj, da nimam kje biti, da ni drugega izhoda	Prilagajanje z občutkom brezizhodnosti	Prilagajanje na življenje v domu
Zc 51	Nič posebnega nisem želela niti zahtevala, ker sem bila takrat depresivna..	Ni bilo želje po pomoči	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Zc 52	Pomagala mi je tako, da sem dobila svojo sobo, ki sem jo tako želela.	Zagotavljanje zelene sobe	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu

Zc 53	To ne vem...Vem pa, da sta se s socialno delavko pogovorila in da sta vse uredila, kar se tiče mojega bivanja tukaj.	Pogovor	Podpora socialne delavke svojcem
Zc 54	Imela sem razvoz kosil.	Razvoz kosila na dom	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Zc 55	Nisem bila več sposobna kuhati in pomivati.	Nezmožnost kuhanja in pomivanja	Odločitev za določeno dejavnost
Zc 56	Prijatelji, ki so tudi naročali kosilo.	Uporabniki te dejavnosti	Priporočilo te dejavnosti
Zc 57	Lažje mi je bilo...Odleglo mi je, da se mi ni bilo več treba tako truditi.	Razbremenitev	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Zc 58	Prednost je bila sigurno ta, da mi ni bilo treba več kuhati...	Razbremenitev	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Zc 59	Pomanjkljivosti ne vidim.	Ni pomanjkljivosti	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Zc 60	Ja to, da sem bila za kosilo preskrbljena, da sem imela topel obrok	Preskrbljenost in topel obrok	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Zc 61	Nobene.	Ni potrebe	Potrebe po še kakšni dejavnosti
Zc 62	Zato, ker če človek ne more sam zase skrbeti potrebuje nekoga, da mu pomaga..	Pomoč nemočnemu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Zc 63	Slišala sem, da pomoč na domu pomaga pri čiščenju stanovanja,	Pomoč pri pospravljanju	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Zc 64	pri umivanju in podobno..	Pomoč pri umivanju	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Zc 65	Pa tudi to je pomembno, da človek ni vedno sam.	Druženje	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Zc 66	Ja poskrbijo za čistočo, da nisi umazan..	Skrb za higieno	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Zc 67	Malo pospravijo, da ne živiš v svinjaku in podobno	Čistejše stanovanje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Zc 68	Seveda odleže svojcem, če so starši oskrbovani.	Olajšanje	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Zc 69	Malo bolj mirni so, če vejo, da bo oskrbovalka pomagala svojcu	Veča mirnost	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.9 Tabela 9: Kodiranje intervjuja Zd

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Zd 1	V stanovanju	Stanovanje	Življenje pred prihodom v dom
Zd 2	v Kranju	Kranj	Življenje pred prihodom v dom
Zd 3	Enosobno stanovanje sem imela....Zame je bilo dovolj prostora.	Dovolj prostora	Velikost stanovanja
Zd 4	Sama.	Samostojno življenje	Sobivanje pred prihodom v dom

Zd 5	Zjutraj sem se uredila in zajtrkovala.	Urejanje in zajtrkovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zd 6	Potem sem šla v dnevno varstvo in sem bila tam do kakšne štirih popoldne.	Odhod v dnevno varstvo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zd 7	Potem sem šla domov	Odhod domov	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zd 8	in sem gledala televizijo	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zd 9	brala do večerje.. Jaz sem rada veliko brala.	Branje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zd 10	Okoli pol enajstih zvečer grem spat, ker so zadnja poročila ob desetih zvečer....Če me pa na televiziji kaj pritegne sem pa tudi dlje pokonci.	Zvečer gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Zd 11	Ker ne morem več biti sama..Saj enkrat moram iti v dom....In ker sem še dokaj pri sebi sem se odločila, da grem zdaj.	Nezmožnost samostojnega bivanja	Odločitev za odhod v dom
Zd12	Leta so bila tisti razlog in sem spoznala, da sama ne morem več biti.	Starost	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Zd 13	Saj imam sestro, a sem se odločila, da ne bom nikogar obremenjevala.	Noče obremenjevati sestre	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Zd 14	Zjutraj zajtrk	Zajtrkovanje	Običajni dan v domu
Zd 15	potem sem pa večino časa v dnevnem varstvu...	Večino časa v dnevnem varstvu	Običajni dan v domu
Zd 16	Po zajtrku je telovadba	Telovadba	Običajni dan v domu
Zd 17	in se pogovarjam z ostalimi stanovalci do kosila..	Druženje s stanovalci	Običajni dan v domu
Zd 18	Potem grem spet v dnevno varstvo...V dnevnem varstvu pleničke zlagamo....Delamo kar je....Človek ne jezi se igramo...	Zlaganje plen in družabne igre	Običajni dan v domu
Zd 19	Potem pa pride tudi javni delavec in se z nami pogovarja in družijo vse do štirih...	Druženje s stanovalci in javnim delavcem	Običajni dan v domu
Zd 20	No potem grem pa v sobo...Malo televizijo pogledam potem je pa že večerja .	Gledanje televizije	Običajni dan v domu
Zd 21	Po večerji grem v čajno kuhinjo tukaj v dnevnem varstvu in gledam še malo televizijo...Če pa kdo pride zraven se pa pogovarjam....	Po večerji gledanje televizije in druženje s stanovalci	Običajni dan v domu
Zd 22	Jaz sem z vsem zadovoljna....Kaj pa vidite kot prednost ? Neko varnost mi daje dom	Občutek varnosti	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Zd 23	Nič ne pogrešam.	Ni pomanjkljivosti	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
	Sestra pride...	Sestra	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi

Zd 24			
Zd 25	Ponavadi grem k njej domov in se malo pogovarjamo	Druženje pri sestri doma.	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Zd 26	Tukaj se ne družim veliko	Občasno druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Zd 27	Odvisno...Enkrat sem rada sama in enkrat se rada družim...Odvisno od dneva, kako se počutim.	Druženje odvisno od razpoloženja	Druženje z ostalimi stanovalci
Zd 28	To mi nečakinja ureja...	Nečakinja ureja finance	Finančne razmere
Zd 29	Ne vem koliko mi ostane...	Nevednost o ostalem denarju	Finančne razmere
Zd 30	Če kaj potrebujem mi ona prinese...Ali pa če grem k frizerju, pedikerju me zapišejo in potem konec meseca to prištejejo k oskrbnini in to nečakinja poravnava.	Nečakinja plača frizerske in pedikerske storitve	Finančne razmere
Zd 31	Nisem nič pričakovala..	Brez pričakovanj	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Zd 32	Vedela sem že iz dnevnega varstva kako je..Nisem bila presenečena..	Poznavanje življenja v domu preko dnevnega varstva	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Zd 33	Zadovoljna sem bila z obroki pa da je vedno nekdo zraven, če kaj potrebuješ.	Zadovoljstvo z obroki in pomočjo	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Zd 34	Ja vedela sem, da sama ne morem biti...	zavedanje o nezmožnosti samostojnega življenja	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Zd 35	Stara sem že..	Starost	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Zd 36	In ker je bila prilika sem se odločila.	Ponujena možnost sprejema v dom	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Zd 37	Sama sem se odločila. .	Samostojna odločitev	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Zd 38	Je, samo veliko sem že sama vedela iz dnevnega varstva, kakšne so oskrbe...	Poznavanje oskrb iz dnevnega varstva	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Zd 39	Več se pa ne spomnim...Kar pozabljiva sem postala.	Pozabljivost	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Zd 40	Sestra me je pripeljala k socialni delavki na razgovor...Zraven sta bile še dve sestri...Mislim, da ena glavna in ena nadzorna sestra	uvodni razgovor s socialno delavko, glavno ter nadzorno sestro	Sprejem v dom
Zd 41	Malo smo se pogovarjali o tem kako se počutim, kaj rabim...	Pogovor o počutju in pomoči	Sprejem v dom
Zd 42	No potem mi je pa socialna delavka pokazala sobo...	Ogled sobe	Sprejem v dom
Zd 43	Več pa ne vem povedati.	Več se ne spominja	Sprejem v dom
Zd 44	Ja pokazala mi je kje je kaj v domu...Večino sem pa že vedela saj sem bila v dnevnem varstvu.	Ogled prostorov doma	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Zd 45	Ja saj sem že skoraj vse od prej poznala, iz dnevnega varstva...	Poznavanje ljudi iz dnevnega varstva	Prihod v dom
Zd 46	Hitro sem navezala stik...Pri zajtrku se usedeš zraven stanovalcev in hitro najdeš stik, če nisi zadržan.	Hitro spoznavanje stanovalcev	Prihod v dom
	Ja prej sem sama živela in se hitro navadam na	Hitro prilagajanje	Prilagajanje na življenje v

Zd 47	stvari..		domu
Zd 48	Vedela sem kdaj je kaj...Kdaj je zajtrk, kosilo in večerja in s tem nisem imela nobenih problemov.	Poznavanje hišnega reda	Prilagajanje na življenje v domu
Zd 49	Ajoj, se ne spominjam...Lahko, da mi je kaj pomagala, samo jaz se ne spomnim.	Se ne spominja	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Zd 50	Ja, vem da se je sestra pogovorila z njo...Več pa ne vem.	Pogovor	Podpora socialne delavke svojcem
Zd 51	Nobene	Nobene ni koristila	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Zd 52	Ja da človek ni sam, da mu nekdo pomaga..	Druženje in pomoč	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Zd 53	Vem samo za pomoč na domu, da tako pomaga na domu.	Primer pomoči na domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Zd 54	Ja, da če ne moreš nič, ti nekdo pomaga pri vsem..	Pomoč nemočnemu	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Zd 55	Pa da človek ni sam..To je pomembno.	Druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Zd 56	Moja sestra je v službi in če jaz ne bi mogla nič, se ne obleči, bi bilo moji sestri sigurno lažje, če bi vedela, da je nekdo z mano..Me prišel pogledati in pomagati.	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Zd 57	Sigurna bi bila pomirjena in lažje delala.	Pomirjenost	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.10 Tabela 10: Kodiranje intervjuja Ze

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Ze1	V svojem stanovanju	Stanovanje	Življenje pred prihodom v dom
Ze2	v Kranju	Kranj	Življenje pred prihodom v dom
Ze3	Ja dosti veliko....Enosobno stanovanje sem imela.	Dovolj veliko	Velikost stanovanja
Ze4	Sama	samostojno življenje	Sobivanje pred prihodom v dom
Ze5	Vstala sem enkrat od sedme do osme ure zjutraj..	Vstajanje med sedmo in osmo uro	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Ze 6	Potem sem si zajtrk naredila	Priprava zajtrka	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Ze7	Po zajtrku sem malo pospravljala	Pospravljanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
	šla v mesto po nakupih..	Nakupovanje	Vsakdanje življenje v

Ze 8			domačem okolju
Ze 9	Potem je bilo kosilo.	Kosilo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Ze 10	Po kosilu sem šla malo na sprehod....	Sprehod	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Ze 11	Po sprehodu sem gledala televizijo, poslušala radio...	Gledanje televizije in poslušanje radia	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Ze12	Kasneje sem šla k znancem na obisk vse do večerje.	Obiskala znance	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Ze 13	Večerje sem si sama pripravila...	Pripravila večerjo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Ze 14	Po večerji sem bila doma in gledala televizijo vse dokler nisem šla spat.	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Ze 15	Ker sem že precej stara	Starost	Odločitev za odhod v dom
Ze 16	in sama ne morem biti.	nezmožnost samostojnega življenja	Odločitev za odhod v dom
Ze 17	Ja prošnjo sem vložila že kar nekaj časa nazaj...In ko je bil prostor zame v domu sem zavrnila, ker sem se še dobro počutila...Potem sem pa padla	Padec	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Ze 18	in so me odpeljali v bolnišnico Jesenice, kjer so mi rekli, da sama ne morem biti	Priporočilo zdravnikov	Okoliščine odločitve odhoda v dom
Ze 19	Zjutraj se zbudim...Potem mi negovalci prinesejo zajtrk ob osmih...	Negovalci prinesejo zajtrk	Običajni dan v domu
Ze 20	potem me negovalke umijejo in uredijo.	pomoč negovalk pri umivanju in urejanju	Običajni dan v domu
Ze 21	Po zajtrku malo berem in spijem kavo....	Branje	Običajni dan v domu
Ze 22	Včasih grem tudi na telovadbo v dnevno varstvo...	telovadba v dnevnem varstvu	Običajni dan v domu
Ze 23	Potem gledam televizijo....	Gledanje televizije	Običajni dan v domu
Ze 24	Pa tudi kdo pride na obisk...	Obiskovalci	Običajni dan v domu
Ze 25	Potem mi negovalke prinesejo kosilo .	Negovalke prinesejo kosilo	Običajni dan v domu
	Po kosilu ponavadi malo zadremam...	Počitek	Običajni dan v domu

Ze 26			
Ze 27	Včasih pridejo otroci iz vrtca nastopati in jih grem rada pogledati..	Pogleda nastope otrok iz vrtca	Običajni dan v domu
Ze 28	Pa tudi na kakšno prireditev, ko pride kdo peti...	Udeleževanje glasbenih prireditev	Običajni dan v domu
Ze 29	Potem grem na sprehod...	Sprehod	Običajni dan v domu
Ze 30	Po sprehodu me pa ponavadi pride iskati fizioterapevt in grem v telovadnico malo potelovaditi.	Po sprehodu telovadba	Običajni dan v domu
Ze 31	No potem je kmalu tudi večerja..	Večerja	Običajni dan v domu
Ze 32	Po večerji pridejo negovalke me umijejo in uredijo za spanje....	Pomoč negovalk pri umivanju in pripravljanju za spanje	Običajni dan v domu
Ze 33	Zaspim ponavadi okoli devete ali desete ure zvečer.	Spanje	Običajni dan v domu
Ze 34	Ja imaš pomoč..- pomoč. Ze 35- Pa delati ti ni treba, kuhati ne, čistiti ne, prati ne....Nič ti ni treba.	Brezskrbnost	Prednosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Ze 35	Nič ne pogrešam.	Ni pomanjkljivosti	Pomanjkljivosti bivanja v domu v primerjavi z življenjem doma
Ze 36	Sorodniki,	Sorodniki	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Ze 37	znanci,	Znanci	Obiskovalci in preživljanje časa z njimi
Ze 38	prijatelji...	Prijatelji	Druženje z ostalimi stanovalci
Ze 39	Ja zdaj smo v sobi, ker je bilo zunaj premrzlo...Pa saj sem tukaj šele dva meseca.	Druženje v sobi	Druženje z ostalimi stanovalci
Ze 40	Ne družim se veliko....Raje berem....	Redko druženje	Druženje z ostalimi stanovalci
Ze 41	No, družim se primer, ko jemo v jedilnici, se malo pogovarjamo.	Pogovarjanje ob obrokih v jedilnici	Druženje z ostalimi stanovalci
Ze 42	Ja, ker imam prihranke, drugače ne bi zadoščalo..	Zadoščanje zaradi prihrankov	Finančne razmere
Ze 43	Nekaj denarja mi ostane...	Ostane nekaj denarja	Finančne razmere
Ze 44	Nisem si pa še nič takega kupila, ker za zdaj nič ne rabim	Ničesar ne potrebujem	Finančne razmere
Ze 45	Tekom življenja sem videla kako je v domu....Da bom imela hrano, da mi bo nekdo pomagal, da bo nekdo skrbel zame, da mi ne bo treba delati in tako je.	Poznavanje življenja v domu	Uresničenje pričakovanj o življenju v domu
Ze 46	Ja, ko sem padla sem vedela, da bom mogla v dom	Padec	Dogodki, ki so botrovali odhodu v dom
Ze 47	Sama sem se odločila.	Samostojna odločitev	Pomoč pri odločitvi za odhod v dom
Ze 48	Ja...Ja povedala mi je kakšno oskrbo bom imela, glede na to kaj potrebujem in pojasnila	Obrazložitev oskrbe glede na potrebe	Informiranje socialne delavke o vseh možnostih oskrbe
Ze 49	Ja iz bolnišnice Jesenice so me pripeljali naravnost v dom	Neposreden prihod iz bolnišnice	Sprejem v dom
	Za kakšne posebne razgovore ni bilo časa.	Uvodnega razgovora ni bilo	Sprejem v dom

Ze 50			
Ze 51	Pospremila me je v sobo	Pospremila v sobo	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Ze 52	Več se pa ne spominjam, ker sem bila takrat zelo utrujena in sem želela samo počivati.	Več se ne spominja	Informacije socialne delavke ob prihodu v dom
Ze 53	Socialna delavka me je pospremila v sobo...	Socialna delavka pospremila v sobo	Prihod v dom
Ze 54	Prišla sem pa enkrat dopoldne...Potem je prišla sestra in sva se pogovarjali o tem kaj rabim...	Pogovor o pomoči z medicinsko sestro	Prihod v dom
Ze 55	Potem je bilo kosilo...Ta dan nisem nobenega stanovalca spoznala, ker sem želela samo počivati, ker sem ravno iz bolnišnice prišla in sem bila zelo utrujena.	Počitek zaradi utrujenosti	Prihod v dom
Ze 56	Kar v redu..Enostavno brez problemov...	Brez težav	Prilagajanje na življenje v domu
Ze 57	Ustrezalo mi je, da sem vedela, kakšen sistem imajo...Sem zadovoljna.	Zadovoljstvo s hišnim redom	Prilagajanje na življenje v domu
Ze 58	Malo sva se pogovarjali...Sem bila vesela, da me je nekdo prišel pogledati...Vesela sem, če kdo pride..Socialna delavka me je vprašala, če kaj potrebujem, kako se počutim..Take stvari.	Pogovor o počutju	Podpora socialne delavke pri prilagajanju na življenje v domu
Ze 59	Ne da bi vedela...Lahko da so dobili kakšno podporo.	Ne ve	Podpora socialne delavke svojcem
Ze 60	Nobene...Ker sem bila do padca v redu nisem nobene potrebovala.	Ni bilo potrebe	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Ze 61	Zelo so pomembne...Poznam samo pomoč na domu.	Primer pomoči na domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Ze 62	In če v domu ne bi imeli prostora zame, bi bile take oblike pomoči nujne...To bi bila edina pomoč.	Potrebna pomoč v primeru zasedenosti domov	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Ze 63	Seveda bi lažje živeli, bolj dostojno...Sama si ne predstavljam življenja, če ne bi šla v dom in da ne bi bilo takih pomoči...Ne vem če bi temu lahko rekla potem življenje...Ker po padcu nisem mogla narediti nič...In brez pomoči bi počasi hiral in to sama.	Dostojnejše življenje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Ze 64	Ja bolj bi bili mirni...Ne bi vedno študirali kako je, ali je še živ...Ne bi jih bilo toliko strah....	Večja mirnost	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Ze 65	Stres bi bil manjši sigurno.	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.11 Tabela 11: Kodiranje intervjuja Da

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Da 1	V bloku	Blok	Stanovanjske razmere
Da 2	V Kranju.	Kranj	Stanovanjske razmere
Da 3	Za mene dovolj veliko.	Dovolj veliko	Velikost stanovanja
Da 4	Sama.	Samostojno življenje	Skupno življenje
Da 5	Jaz vsak drugi dan hodim v dnevno varstvo.	Obiskovanje dnevnega varstva vsak drug dan	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Da 6	Ko pa sem doma zjutraj okoli 7. ure vstanem, si naredim zajtrk	Priprava zajtrka	Vsakdanje življenje v

			domačem okolju
Da 7	Potem spijem kavo in gledam televizijo	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Da 8	Potem mi hčerka prinese ali pa skuha kosilo.	Hčerka pripravi kosilo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Da 9	Potem bolj kot ne cel dan ležim in ne grem nič ven.	Počivanje čez dan	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Da 10	Večerjo si sama pripravim.	Priprava večerje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Da 11	Potem spet gledam televizijo in okoli devetih zaspim.	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Da 12	Ne.	Ne zadošča	Finančne razmere
Da 13	Hčerka...	Pomoč hčerke	Finančne razmere
Da 14	prinese mi kakšno sadje ali pa kakšno malenkost, ki jo potrebujem.	Nakup sadja ali druge malenkosti	Finančne razmere
Da 15	Nobene.	Nobene ni koristil	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokoencev
Da 16	Ja, če gledam pomoč na domu je to zelo pomembna oblika pomoči, da imaš nekoga ki ti pride pomagati in ti delati družbo.	Pomoč in druženje	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Da 17	Tudi zato na primer hodim v dnevno varstvo, da imam družbe in se vedno nekaj dogaja.	Pomembnost druženja	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Da 18	Ja pomagajo ti, da lahko funkcioniraš...Pomoč na domu ti pomaga pri umivanju, če se ne moreš sam, pa ti pospravi malo, če je treba	Pomoč pri umivanju in pospravljanju	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Da 19	Pa dela ti družbo, to meni veliko pomeni.	Druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Da 20	Da hčerko sigurno malo razbremenim, ker ve da sem tekom dneva na varnem, da imam družbo.	Razbremenitev hčere	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.12 Tabela 12: Kodiranje intervjuja Db

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Db1	V bloku	Blok	Stanovanjske razmere
Db2	V Kranju.	Kranj	Stanovanjske razmere
Db3	Dovolj veliko...	Dovolj veliko	Velikost stanovanja
Db4	Okoli 56 m ²	56 m ²	Velikost stanovanja
Db5	Sama.	Samostojno življenje	Skupno življenje
Db 6	Zjutraj vstanem okoli sedme ure....	Vstajanje okoli sedme ure	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Db7	Najprej se stuširam,	Tuširanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju

Db 8	potem zajtrkujem in spijem kavo.	Zajtrkovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Db 9	Potem grem na sprehod, če je lepo vreme, drugače sem pa doma.	Sprehod ob lepem vremenu	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Db 10	Ko sem doma si obroke sama pripravljam...	Pripravljanje obrokov	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Db 11	Popoldne pospravljam,	Pospravljanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Db12	pa veliko kuham...	Pogosto kuhanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Db 13	Po večerji gledam televizijo.	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Db 14	Ja...Nekaj malega mi ostane	Malo denarja ostane	Finančne razmere
Db 15	si kakšno malenkost, kakšno sadje ali kaj takega.	Nakup sadja ali druge malenkosti	Finančne razmere
Db 16	Nobene..Samo dnevno varstvo.	Nobene ni koristila	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Db 17	Če bi imela zlomljeno roko ali kaj takega bi mi veliko pomenilo, če bi mi veliko pomenilo, če bi mi prišel kdo pomagati...	Pomoč nemočnemu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Db 18	na domu pride k tebi domov in ti pomaga, če potrebuješ pomoč...	Potrebna pomoč na domu	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Db 19	Ne vem, na primer pri umivanju, če si poškodovan in se ne moreš sam..	Pomoč pri umivanju	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Db 20	tudi če si sam in nimaš nobenega ti dela družbo in nisi tako osamljen.	Druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Db 21	Ja verjetno jim je lažje če vedo, da imajo svojci pomoč, ki jo potrebujejo, da jih nekdo pride pogledati.	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.13 Tabela 13: Kodiranje intervjuja Dc

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Dc 1	V Stražišču,	Stražišče	Stanovanjske razmere
Dc 2	v vrstni hiši.	Vrstna hiša	Stanovanjske razmere
Dc 3	Imam štirisobno stanovanje....Dovolj prostora imam.	Dovolj prostora	Velikost stanovanja
Dc 4	S hčerjo in zetom.	Hčerka in zet	Skupno življenje
Dc 5	Zjutraj najprej pozajtrkujem	Zajtrkovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dc 6	potem pa grem k sosedi na klepet	Obisk sosede	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dc 7	V Crngrobu ima vnuk gostilno pa mu grem malo pomagati....Kosilo pojem v gostilni. Če ima vnuk	Čez dan pomoč vnuku v gostilni	Vsakdanje življenje v

	čas me pelje vmes domov če ne sem pa tam do večera in tudi večerjo potem pojem v gostilni.		domačem okolju
Dc 8	Drugače pa s hčerjo večerjava	Večerjanje s hčerko	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dc 9	Potem pa malo lenarim in gledam televizijo.	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dc 10	Ne	Ne zadošča	Finančne razmere
Dc 11	Ja hčerka mi ureja finance...	Pomoč hčerke	Finančne razmere
Dc12	Če je treba mi plača frizerja ali kakšne druge drobnarije.	Pomoč pri plačilu frizerja	Finančne razmere
Dc 13	Nič...Samo dnevno varstvo.	Nobene ni koristila	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Dc 14	Ja ker nudijo pomoč človeku na domu...	Pomoč v domačem okolju	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Dc 15	Mu pomagajo če sam ne more pa če nima nobenega. In človek potem ni tako sam.	Pomoč nemočnemu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Dc 16	se drugače počuti če ve, da je umit, oblečen, da je preskrbljen in da ni sam.	Boljše počutje zaradi pomoči	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Dc 17	Ja boljše se počutijo, ko vedo da ima pomoč, da ni sam.	Boljše počutje	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.14 Tabela 14: Kodiranje intervjuja Dd

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Dd1	Blizu doma,	Blizu doma	Stanovanjske razmere
Dd2	v hiši.	Hiša	Stanovanjske razmere
Dd3	Dovolj veliko za naju z možem	Dovolj prostora	Velikost stanovanja
Dd4	Z možem	Mož	Skupno življenje
Dd5	Zjutraj se zbudim med sedmo in osmo uro.	Vstajanje med sedmo in osmo uro	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dd 6	Mož mi pripravi zajtrk.	Mož pripravi zajtrk	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dd7	Po zajtrku malo časopis preberem.	Branje časopisa	Vsakdanje življenje v domačem okolju

Dd 8	Do kosila gledam televizijo...	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dd 9	Kosilo mi skuha mož...	Mož pripravi kosilo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dd 10	Potem greva na sprehod.	sprehod	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dd 11	Po kosilu ne delam nič posebnega, ker me noge ne držijo. Bolj počivam...	Počivanje zaradi utrujenosti	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dd12	Mož mi pripravi večerjo in potem grem počasi spat. .	Mož pripravi večerjo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Dd 13	Ja lahko sama plačujem	Zadoščajo	Finančne razmere
Dd 14	Ostane mi nekaj malega..	Ostane malo denarja	Finančne razmere
Dd 15	Ta denar porabim za kakšno obleko ali kaj podobnega.	Nakup obleke	Finančne razmere
Dd 16	Kosilo imam enkrat na teden.	dostava kosila na dom	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Dd 17	Zato, da malo razbremenim moža. Da mu ni treba vsak dan kuhati kosila.	Razbremenitev moža	Odločitev za določeno dejavnost
Dd 18	Hčerka.	Hčerka	Priporočilo te dejavnosti
Dd19	Nič posebnega...	Nič posebnega	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Dd 20	Samo to, da je mož malo razbremenjen.	Razbremenitev moža	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Dc 21	Ja dobro je to, da ti pripravljeno hrano prinesejo na dom .	Dostava hrane na dom	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Dd22	Hrana je dobra	Dobra hrana	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Dd23	ne vidim nekih slabosti.	Ni pomanjkljivosti	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Dd 24	Ja preskrbljena sem bila za kosilo	Preskrbljenost za kosilo	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Dd 25	in tudi mož je bil malo razbremenjen	Razbremenitev moža	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Dd 26	Nobene.	Ni potrebe	Potrebe po še kakšni dejavnosti
Dd 27	Če je človek bolan in sam rabi pomoč . Prav je,da obstajajo službe kot pomoč na domu , ki mu pomagajo. Če ne bi imel pomoči bi hiral.	Pomoč nemočnemu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Dd 28	Ja veliko...Če ne bi imela moža, ki bi zame skrbel , bi mi veliko pomenilo, da bi nekdo prišel pomagati, da ne bi bila sama..	Potrebna pomoč in druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Dd29	Verjetno bi jih malo razbremenilo, ker bi vedeli, da mi nekdo pomaga in da nisem sama. –	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.15 Tabela 15: Kodiranje intervjuja De

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
De1	V hiši,	Hiša	Stanovanjske razmere
De2	v Britofu.	Britof	Stanovanjske razmere
De3	Veliko...Imam dovolj prostora.	Dovolj prostora	Velikost stanovanja
De4	Z možem v pritličju. Zgoraj živi sin.	Mož in sin	Skupno življenje
De5	Zjutraj najprej pripravim zajtrk, da z možem zajtrkujeva	Zajtrkovanje z možem	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De 6	Potem skupaj z možem malo pospravljava...	Pospravljanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De7	Potem gre mož v trgovino in prinese vse potrebno,	Mož nakupi živila za pripravo kosila	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De 8	da skuham kosilo.	Priprava kosila	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De 9	Po kosilu ponavadi počivam....	Počitek	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De 10	Vsake štiri ure moram vzeti zdravila za Parkinsonovo bolezen...	Jemanje zdravil za Parkinsonovo bolezen	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De 11	Potem poskušam spet malo hoditi, če ne morem počivam	Sprehod	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De12	Veliko berem, ker delati ne morem kaj veliko ...	Pogosto branje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De 13	Po večerji gledam televizijo in včasih kar pred njo zaspim...	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De 14	Mož mi res veliko pomaga.	Velika pomoč moža	Vsakdanje življenje v domačem okolju
De 15	Sama si plačujem..	Zadoščajo	Finančne razmere
De 16	Ostane mi kar nekaj denarja...	Ostane nekaj denarja	Finančne razmere
De 17	Jaz niti ne rabim ne vem kaj, če si kakšno obleko kdaj kupim,	Nakup obleke po potrebi	Finančne razmere

De 18	drugače pa varčujem.	Varčevanje	Finančne razmere
De 19	Nobene.	Nobene ni koristila	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
De 20	Zdi se mi pomembno, da te službe kot je pomoč na domu obstajajo, pa čeprav pridejo oskrbovalke za kakšno uro. Človeku, ki je sam to veliko pomeni.	Pomembnost pomoč na domu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
De 21	Človeku, ki je sam in nemočen veliko pomeni, da mu nekdo pride pomagati, ga umiti,	Pomoč nemočnemu pri umivanju	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
De 22	mu delati družbo, da ni osamljen.	Druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
De 23	Ja bolj so razbremenjeni in pomirjeni, če vedo, da bližnjemu nekdo pomaga	Razbremenjenosti in pomirjenost	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči

9.3.16 Tabela 16: Kodiranje intervjuja Pa

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Pa 1	V hiši	Hiša	Stanovanjske razmere
Pa 2	V Kranju.	Kranj	Stanovanjske razmere
Pa 3	Kar veliko....Jaz imam dovolj prostora	Dovolj prostora	Velikost stanovanja
Pa 4	Zgoraj živi sin z družino v pritličju sem pa jaz.	Sin in družina	Skupno življenje
Pa 5	Okoli 7. ure vstanem	Vstajanje ob sedmi uri	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 6	Potem malo potelovadim	Telovadba	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 7	in si pripravim zajtrk.	Zajtrkovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 8	Potem malo časopis prelistam...Pa tudi sem ter tja kakšno knjigo preberem	Branje časopisa in knjige	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 9	Dopoldne sem večino časa v kuhinji in si tudi kakšno sadje kdaj zmiksam.	Priprava sadnih napitkov	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 10	Ob sobotah in nedeljah jem z sinom in snaho.. Snaha skuha kosilo...	Ob vikendih kosilo z sinom in snaho	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 11	Po kosilu me malo zmanjka in moram iti malo počivat.	Počitek	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 12	Potem malo televizijo gledam	Gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju

Pa 13	in rešim kakšno križanko	Reševanje križank	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 14	Večerjo si sam pripravim,	Priprava večerje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 15	jem tudi zgoraj pri sinu, ker imamo res dobre odnose.	Občasno večerjanje s sinom in družino	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 16	Ob pol enajste ure grem spat, po Odmevih...Pogledam kakšno pogovorno oddajo ali kakšen dober film....	Pred spanjem gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 17	Ob sobotah pa tudi stanovanje pospravim, mi ponavadi vnuk pomaga pri tem.	Pomoč vnuka pri pospravljanju	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pa 18	Denarja imam dosti....	Zadoščajo	Finančne razmere
Pa 19	Ostane mi kar nekaj....	Ostane kar nekaj denarja	Finančne razmere
Pa 20	Vnuku dam nekaj denarja	Del denarja vnuku	Finančne razmere
Pa 21	Ker nič takega ne rabim, dajem ostali denar na stran	Varčevanje	Finančne razmere
Pa 22	Poleg pomoči na domu koristim še razvoz kosila, ki mi ga prinesejo oskrbovalke iz doma.	Razvoz kosila na dom	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojujencev
Pa 23	Ker nobenega od domačih ni bilo doma	Samota	Odločitev za določeno dejavnost
Pa 24	iz bolnice prišel sem imel doma negovalno posteljo in sem bil res nebogljen.	Nemočnost	Odločitev za določeno dejavnost
Pa 25	Snaha se je pozanimala v domu in mi predlagala tako pomoč na domu kot razvoz kosila.	Snaha	Priporočilo te dejavnosti
Pa 26	Prej mi je žena kuhala in ko je pred štirimi leti umrla zaradi raka na jajčnikih je bil to velik udarec in sprememba zame. In z razvozom kosila sem bil preskrbljen in mi se ni bilo treba matirati s kuhanjem	Preskrbljenost	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Pa 27	Opazil sem samo prednosti...	Samo prednosti	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pa 28	Zdravnik mi je rekel, da moram paziti na prehrano in sem zato potreboval želodčno dieto, kar je dom nudil	Dietna prehrana	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pa 29	Ko oskrbovalke prinesle kosilo, so mi ga tudi pogrele, a jaz to pogrevanje hrane ne vidim kot neko pomanjkljivost.	Oskrbovalke prinesle in postregle kosilo	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pa 30	Ja rekel bi, da neka potreba po toplem obroku, prehrani	Topel obrok	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Pa 31	Nobene.	Ni potrebe	Potrebe po še kakšni dejavnosti
Pa 32	Pomoč na domu se mi zdi pomembna, ker pomaga človeku obdržati stik s svetom, saj se z oskrbovalkami marsikdaj pogovarjam o osebnih stvareh, o dogajanjem po svetu, poleg tega, da me nahranijo.	Druženje	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pa 33	Čeprav jaz pomoči oskrbovalk trenutno ne potrebujem veliko, ker sem si toliko opomogel si pri hoji s palico pomagam in mi tako pomagajo pri kosilu	Pomoč pri kosilu	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pa 34	tudi pri pospravljanju stanovanja, je pomen pomoči na domu za življenje ljudi res velik.	Pospravljanje stanovanja	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pa 35	Če pomoč na domu ne bi obstajala oziroma bila	Brez pomoči nujen odhod v	Pomembnost izven

	možna bi to pomenilo, da bi moral v dom.	dom	institucionalnih oblik pomoči
Pa 36	Ko sem bil bolan in neboljen so mi oskrbovalke zelo pomagale, saj se sam ne bi mogel umiti. Umivale so me kar v postelji, kar tudi zahteva določeno znanje, ki ga moji domači niso imeli. - boljša osebna higiena	Boljša osebna higiena	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pa 37	tudi imeli so svoje obveznosti in mi niso mogli vedno pomagati	Dodatna pomoč	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pa 38	Pa pospravile so mi stanovanje	Čistejše stanovanje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pa 39	Ja to je za svojce sigurno velika razbremenitev....Saj ne bi mogli zame skrbeti...Nimajo ne znanja ne časa.	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pa 40	In ko vedo, da nekdo skrbi zame so sigurno bolj mirni in jih ne skrbi toliko kaj se z mano dogaja	Večja mirnost	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pa 41	Jaz sem bil takrat v bolnici in je snaha se vse dogovarjala z domom. Kolikor vem je šla na pogovor k vodji službe pomoči na domu in sta se pogovarjali o tem kakšno pomoč rabim, kdaj ter kolikokrat naj pridejo oskrbovalke na dom.	Dogovor o obliki pomoči, času in trajanju pomoči	Načrtovanje pomoči
Pa 42	Tako, da sta pomoč načrtovali vodja pomoči na domu ter snaha	Snaha in vodja pomoči na domu	Načrtovanje pomoči
Pa 43	Poznal sem ljudi v sosednji ulici, ki so koristili pomoč na domu...	Uporabniki pomoči na domu v bližini .	Informiranost o pomoči
Pa 44	Z ženo sva na obisk k znanki, ki je imela demenco in je bila oskrbovalka takrat tam in sva videla kako to poteka...Videla sva, da pridejo na domu človeka, da mu pomagajo pri umivanju, pri pospravljanju in se družijo z njim.	Prepričanje o pomoči pri pospravljanju , umivanju in druženju na lastne oči	Informiranost o pomoči
Pa 45	Ne vem, nimam veliko stika z lokalno skupnostjo ampak upam, da je odnos do teh pomoči dober, da se zavedajo, da je ta oblika pomoči pomembna, ker pomaga človeku v stiski, da živi doma.	Zavedanje pomembnosti pomoči ljudem v stiski	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči

9.3.17 Tabela 17: Kodiranje intervjuja Pb

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Pb1	V stanovanju	stanovanje	Stanovanjske razmere
Pb2	V Kranju.	Kranj	Stanovanjske razmere
Pb3	mene je dovolj veliko...Mogoče celo malo preveliko.	Preveč prostora	Velikost stanovanja
Pb4	Sama.	Samostojno bivanje	Skupno življenje
Pb5	Ob 6.30 pride oskrbovalka in me uredi.	Ob 6.30 prihod oskrbovalke	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb 6	Me umije in pripravi zajtrk oziroma naredi jutranje delo....	Pomoč pri umivanju in pripravi zajtrka	Vsakdanje življenje v

			domačem okolju
Pb7	Pri meni je približno eno uro.	Eno urna pomoč	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb 8	Potem malo berem, križanke rešujem .	Branje in reševanje križank	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb 9	Vsak drug dan tudi kuham	Kuhanje vsak drug dan	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb 10	Trikrat na teden mi oskrbovalka opoldne prinese in pripravi kosilo.	Oskrbovalka prinese in postreže kosilo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb 11	Petkrat na teden za osem ur pride tudi asistentka iz Zveze paraplegikov.	Dalj trajajoča pomoč asistentke	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb12	Ona mi opravi generalno čiščenje, gre v trgovino, me pelje k zdravniku, v glavnem je moja podaljšana roka.	Pomoč asistentke pri čiščenju, nakupu živil in spremljanju k zdravniku	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb 13	Ob sobotah in nedeljah, ko sem sama pride oskrbovalka zvečer narediti nego, tisto najnujnejše, saj je pri meni samo pol ure.	Ob vikendih pol urna večerna pomoč oskrbovalke pri negi	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb 14	Okoli devete zvečer asistentka zaključi in potem gledam televizijo, kakšne filme, oddaje.	Po odhodu asistentke gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pb 15	Zaenkrat še...Imam še prihrankov nekaj. .	Zaenkrat zadoščajo	Finančne razmere
Pb 16	Del stroškov asistentke je krila Zveza, ostalo sem jaz...In zaenkrat gre...	Del stroškov krije Zveza	Finančne razmere
Pb 17	Če pa bi asistentka zbolela, bi morala imeti pomoč na domu trikrat na dan in izdatek bi se občutno povečal	V primeru bolezni asistentke povečanje stroškov pomoči	Finančne razmere
Pb 18	V glavnem varčevati moram, če ne se odpovem raje obleki ali kaj podobnemu...	Varčevanje	Finančne razmere
Pb 19	Jaz hodim še v toplice kar za nekaj časa, ker mi to res ogromno pomaga.	Udeleževanje terapije v toplicah	Finančne razmere
Pb 20	Kosila, trikrat na teden.	Razvoz kosila na dom	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokoencev
Pb 21	Od začetka sem bila slaba in nisem mogla kuhati	Nezmožnost kuhanja	Odločitev za določeno dejavnost
Pb 22	Vodja pomoči na domu	Vodja pomoči na domu.	Priporočilo te dejavnosti
Pb 23	Ja, postrežena sem bila....Jaz imam tetraparezo, to je zlom drugega vretenca...To se mi je zgodilo, ko sem bila noseča. Bila sem praktično nepokretna, sedaj sem malo napredovala, a se vsak dan trudim, da bi bil ta napredek večji.	Postreženost	Spremembe po uvedbi dejavnosti
Pb 24	Hrana je zelo dobra,	Dobra hrana	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pb 25	upoštevajo normative za javno prehrano ali kako se temu reče.	Upoštevanje prehranskih normativov	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pb26	Tudi oskrbovalka mi prinese kosilo in lepo postreže.	Oskrbovalke prinesle in postregle kosilo	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pb 27	Edino kar je problem je to, da so prevelike porcije saj sem iz tiste generacije, ki vse poje kar ima na krožniku.	Prevelike porcije	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti

Pb 28	Imela sem dober in tople obrok	Dober in tople obrok	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Pb29	in bila postrežena.	Postrežba	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Pb30	Nobene.	Ni potrebe	Potrebe po še kakšni dejavnosti
Pb 31	Če izhajam iz sebe, pride oskrbovalka me urediti in točno ve kako me urediti...Pomoč na domu in asistentka sta moji podaljšani roki in tako imam pomoč kadarkoli jo želim...Tega v domu, kjer je veliko ljudi ne bi imela...Mene sta rešili.	Poznavanje in upoštevanje želja pri pomoči	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pb 32	Take oblike pomoči lahko omogočajo kvalitetnejše življenje doma...Ti pomagajo pri negi, ti pospravijo stanovanje....So lahko neke vrste podaljšana roka	Pomoč pri negi in pospravljanju	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pb 33	Bi pa dodala, da je pomoč na domu pomembna za življenje doma, a je dosegljiva premalokrat in za premalo časa.	Premalokrat dosegljiva in kratko trajajoča pomoč	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pb 34	Sin ima svojo družino in ga seveda razbremeni, če ve da imam pomoč čez dan... Če se mi kaj pokvari pride sin in mi popravi. Drugače pa sem preskrbljena in sin to ve.	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pb 35	2005 sem poklicala vodjo pomoči na domu in gospa je prišla k meni na domu.	Obisk vodje pomoči na domu	Načrtovanje pomoči
Pb 36	Izpolnili sva nek list, da bi videli, če sem upravičena in kaj in kolikokrat bi potrebovala pomoč.	Dogovor o upravičenosti, o obliki ter pogostosti pomoči	Načrtovanje pomoči
Pb 37	Oskrbovalka je še isti dan prišla in me uredila.	Pomoč pri urejanju isti dan	Načrtovanje pomoči
Pb 38	Leta 2013 sem bila odsotna za eno leto in sem tako pomoč prekinila.	Zaradi odsotnosti prekinitev pomoči	Načrtovanje pomoči
Pb 39	Leta 2014 pa sva sklenili novo pogodbo. Vodja pomoči na domu je prišla k meni domov	Ponoven obisk vodje pomoči na domu	Načrtovanje pomoči
Pb 40	in sva izpolnili list glede obsega pomoči in kolikokrat na teden.	Dogovor o obliki in pogostosti pomoči	Načrtovanje pomoči
Pb 41	Pomoč sem načrtovala skupaj z vodjo pomoči na domu.	Uporabnik in vodja pomoči na domu	Načrtovanje pomoči
Pb 42	Izvedela sem od osebe, ki je to koristila...	Uporabnik pomoči na domu	Informiranost o pomoči
Pb 43	Povedala mi je, da pridejo oskrbovalke na dom in ti pomagajo pri umivanju oziroma kar potrebuješ.	Pomoč oskrbovalk pri umivanju	Informiranost o pomoči
Pb 44	so bile samo tri oskrbovalke, ki so hodile pomagati starejšim	V preteklosti malo oskrbovalk	Informiranost o pomoči
Pb 45	ljudi sploh ne ve za te oblike pomoči	Nepoznavanje izven institucionalnih oblik pomoči	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči
Pb 46	Premalo je ozaveščanja	Pomanjkanje ozaveščanja	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči
Pb 47	Pred leti sem dobila reklamo za pomoč na domu in zdaj ker verjetno ne zmorejo, so preveč obremenjeni, pomoči na domu ne oglašujejo več.	Morebitna preobremenjenost oskrbovalk	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči

9.3.18 Tabela 18: Kodiranje intervjuja Pc

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
------------	-----------------	-------	------------

Pc1	V oskrbovanem stanovanju	Oskrbovano stanovanje	Stanovanjske razmere
Pc2	Na Planini.	Kranj	Stanovanjske razmere
Pc3	Imam dvosobno stanovanje in za mene je dovolj veliko.	Dovolj veliko	Velikost stanovanja
Pc4	Sam. Žena mi je umrla pred štirimi leti.	Samostojno bivanje po smrti žene	Skupno življenje
Pc5	Vstanem različno, zdaj sem malo bolj len. Ampak ponavadi vstanem okoli pol sedmih.	Vstajanje okoli pol sedme ure	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 6	Zmasiram si noge, ker imam slabo prekrvavitev zaradi problemov s hrbtenico. Hrbtenica mi skupaj pada in ni prekrvavitve.	Masiranje nog zaradi slabe prekrvavitve	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 7	Potem si pripravim zajtrk.	Priprava zajtrka	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 8	Potem se umijem, oblečem in uredim.	Umivanje, oblačenje in urejanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 9	Zatem preberem kakšen časopis..	Branje časopisa	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 10	Vodil sem organizacijo Združenje žrtev okupatorjev 1941-1945, a še zdaj imam dolžnosti v tej organizaciji. Usmerjeni smo v informiranje nemške javnosti o trpljenju žrtev in izdaj sem knjigo o tem v nemškem jeziku. Imam izpit za avto tako, da sem kar aktiven.	Dejavnost v organizaciji	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 11	Ob 12.uri pride oskrbovalka...Pripelje mi kosilo in mi pospravi stanovanje. Oskrbovalka prihaja od ponedeljka do petka. Zaenkrat pri negi ne potrebujem pomoči.	Oskrbovalka prinese kosilo in pospravi stanovanje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc12	Po kosilu malo polenarim, spijem kavo. Popoldne preživim na kavču, sam moram zaradi hrbtenice veliko počivati.	Počitek zaradi poškodovane hrbtenice	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 13	Večerjo si sam pripravim ..	Priprava večerje	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 14	Zaspim ponavadi okoli enajste ure zvečer. Pogledam poročila, pa če je še kaj drugega za pogledati.	Gledanje televizije pred spanjem	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pc 15	Ja, imam dosti denarja	Zadošča	Finančne razmere
Pc 16	Ostane mi kar nekaj denarjaJaz nimam posebnih potreb..	Ostane nekaj denarja	Finančne razmere
Pc 17	Kar rabim za hrano ob vikendih...Drugače nič posebnega.	Nakup hrane ob vikendih	Finančne razmere
Pc 18	Kosila, od ponedeljka do petka.	Razvoz kosila na dom	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojencev
Pc 19	Žena je bila bolna in se je počutila nemočno. In ko ni mogla več kuhati sva se odločila za kosila. In po smrti žena sem razvoz kosil obdržal.	Nezmožnost kuhanja žene zaradi bolezni	Odločitev za določeno dejavnost
Pc 20	Ne vem več... Verjetno sem kje slišal ali kje prebral ...In sem poklical dom in smo se dogovorili. .	Se ne spominja točno	Priporočilo te dejavnosti
Pc 21	Nič takega se ni spremenilo, razen tega, da sva bila postrežena.	Postreženost	Spremembe po uvedbi dejavnosti
	Bil sem brez skrbi	Brezskrbnost	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti

Pc 22			
Pc 23	in dobil sem primerno hrano, ker imam dieto. Hrana je v redu, če nisi pretirano izbirčen.	Dietna prehrana	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pc 24	Hrana je raznolika. Meniji se menjajo na vsake tri tedne, a ne v celoti. ...	Raznolika hrana	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pc 25	Pomanjkljivosti ne vidim	Ni pomanjkljivosti	Prednosti in pomanjkljivosti dejavnosti
Pc 26	Ja dobil sem primerno hrano in bil postrežen	Primerna hrana in postreženost	Zadovoljenost potreb po kvalitetnem življenju doma
Pc 27	Nobene.	Ni potrebe	Potrebe po še kakšni dejavnosti
Pc 28	Rad se sam odločam in če prideš v dom, drugi odločajo in to težko prenašam.	Možnost samostojnega odločanja	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pc 29	Pomoč na domu mi omogoča, da živim doma. In dokler bo šlo si bom pomagal s pomočjo na domu. To bo čas pokazal.	Potrebna pomoč za življenje doma	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pc 30	Pomoč na domu je dobro zastavljena. Meni zadostuje, da mi oskrbovalke pridejo pospraviti in prinesejo kosilo. Drugi pa rabijo več pomoči, da jih na primer umijejo jim pomagajo pri negi, da lahko dokaj kvalitetno živijo doma.	Pomoč glede na potrebe	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pc 31	Ja, sigurno jim je lažje če vedo, da je za njihovega svojca preskrbljeno. Da jim nekdo pomaga pri tem kar potrebujejo.	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pc 32	Kolikor se spomnim je vodja pomoči prišla k meni	Obisk vodje pomoči na domu	Načrtovanje pomoči
Pc 33	in sva izpolnila nek evidenčni list, kaj bi potreboval in sva se dogovorila kdaj in kolikokrat bi prejel pomoč in sklenili smo pogodbo.	Dogovor o obliki in pogostosti pomoči	Načrtovanje pomoči
Pc 34	Ja sodelovali smo jaz in vodja pomoči na domu.	Uporabnik in vodja pomoči na domu	Načrtovanje pomoči
Pc 35	Verjetno sem v časopisu prebral kaj je to in kje se prijaviti.	Preko časopisa	Informiranost o pomoči
Pc 36	V Kranju je odnos ljudi do pomoči na domu v redu, je cenjena. Ljudem se zdi pomoč na domu v redu, ker jim pomaga, da lažje in boljše živijo doma.	Cenjena pomoč na domu	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči
Pc 37	Kranjska občina ima posluh za pomoč na domu in tudi prispeva k temu...	Prispevek občine k razvoju pomoči na domu	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči

9.3.19 Tabela 19: Kodiranje intervjuja Pd

Št. izjave	Enota kodiranja	Pojem	Kategorija
Pd 1	V hiši	Hiša	Stanovanjske razmere
Pd 2	V Kranju.	Kranj	Stanovanjske razmere
Pd 3	Dovolj veliko zame, kolikor rabim.	Dovolj veliko	Velikost stanovanja
Pd 4	S hčerko	Hčerka	Skupno življenje
Pd 5	Vstanem različno, ko gre hčerka v službo, ampak ponavadi je to okoli osmih.	Vstajanje ob odhodu hčerke v službo	Vsakdanje življenje v domačem okolju

Pd 6	Malo se uredim in gledam televizijo..	Urejanje in gledanje televizije	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 7	Preberem tudi kakšen časopis.	Branje časopisa	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 8	Od desete do enajste ure imam oskrbovalko in če je lepo vreme greva na sprehod in malo mi pospravi. V glavnem eno uro se druživa, ker jaz ne maram biti sama, sem rada v družbi.	Druženje z oskrbovalko in pomoč pri pospravljanju	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 9	Potem počakam hčerko, da pride iz službo. Kosilo mi ona pripravi ..	Hčerka pripravi kosilo	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 10	Po kosilu malo zadremam...	Počitek po kosilu	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 11	Včasih greva na izlet v Sevško dolino ..Enkrat na mesec greva na take izlete.	Izleti s hčerko	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 12	Za vikend pa pazim vnuka in za njim pospravljam...	Varovanje vnuka ob vikendih	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 13	Včasih tudi nečak pride na obisk.	Obisk nečaka	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 14	S hčerko večerjava skupaj...Jaz po peti uri ne jem več, ker imam drugače tak zoprni občutek v želodcu.	Večerjanje skupaj s hčerko	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 15	Pred deveto uro zvečer grem v posteljo in zaspim okoli enajste ure. Velikokrat se ponoči zbujam in potem ne morem zaspati nazaj .	Nespečnost	Vsakdanje življenje v domačem okolju
Pd 16	Ne imam premajhno pokojnino.	Ne zadošča	Finančne razmere
Pd 17	Brez hčerkine pomoči in moževih prihrankov ne bi bila zmožna kriti nič...	Pomoč hčerke in moževi prihranki	Finančne razmere
Pd 18	Hčerka mi pomaga pri vsem kar rabim.	Pomoč hčerke glede na potrebe	Finančne razmere
Pd 19	Nobene.	Nobene ni koristil	Koriščenje ostalih dejavnosti doma upokojujencev
Pd 20	Da nisem osamljena, da imam družbo.	Druženje	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pc 21	Oskrbovalke iz pomoči na domu mi vse pospravijo	Pospravljanje stanovanj	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pd 22	mi naredijo malico, mi skuhamo kavo,	Pripravljanje malice	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pd 23	gremo na sprehod	Sprehod	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pd 24	pomagajo mi pri kopanju .	Pomoč pri kopanju	Pomembnost izven institucionalnih oblik pomoči
Pd 25	Ja, s pomočjo na domu nisem osamljena, ko čakam hčerko, da pride domov...	Druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pd 26	Pospravijo mi stanovanje in zame najpomembneje imam družbo, ker samoto težko prenašam..	Pospravljanje stanovanja in druženje	Izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pd 27	Hčerki je lažje, je sigurno bolj razbremenjena...	Razbremenitev	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami

			pomoči
Pd 28	Vem pa, da bi si želela, da bi bila ta pomoč bolj pogosta....Zdaj koristim pomoč enkrat na dan...Hčerka pa bi si želela, da bi bila lahko pomoč bolj pogosta in bolj fleksibilna...Ker koristim pomoč glede na zmogljivosti pomoči na domu in ne takrat in tolikokrat kolikor bi si želela.	Potreba po pogostejši in fleksibilnejši pomoči	Izboljšanje kvalitete življenja svojcev z izven institucionalnimi oblikami pomoči
Pd 29	Hčerka je poklicala vodjo pomoči na domu in šla v dom se pogovoriti z njo glede tega kaj bi rabila in kdaj naj bi oskrbovalke hodile...	Pogovor hčerke in vodje pomoči na domu o obliki in začetku pomoči	Načrtovanje pomoči
Pd 30	Potem se je vodja oglasila tudi pri meni na domu, da je videla kje živim in kaj rabim in smo spisali pogodbo.	Dogovor o pomoči z vodjo pomoči na domu na domu uporabnika	Načrtovanje pomoči
Pd 31	Če je pa kaj prišlo vmes je hčerka poklicala vodjo in pomoč odpovedala.	Možnost prekinitve pomoči	Načrtovanje pomoči
Pd 32	Drugače pa smo pomoč načrtovali hčerka, jaz in vodja pomoči na domu.	Hčerka, uporabnik in vodja pomoči na domu	Načrtovanje pomoči
Pd 33	Sorodnica je hčerki povedala za pomoč na domu, ker jo je tudi njen oče koristi.	Sorodnik uporabnika pomoči na domu	Informiranost o pomoči
Pd 34	Hčerka mi je povedala	Hčerka	Informiranost o pomoči
Pd 35	da pridejo oskrbovalke na domu in ti pomagajo kar rabiš in se družijo s tabo.	Pomoč oskrbovalk in druženje na domu	Informiranost o pomoči
Pd 36	Mislim, da veliko ljudi ne ve za pomoč na domu, a ko nastopi stiska se ljudje hitro pozanimamo...	Nepoznavanje pomoči na domu	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči
Pd 37	Drugače pa mislim, da pomoč na domu ljudem veliko pomeni,	Velik pomen za ljudi	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči
Pd 38	še bolj pa bi bilo, da bi bila pomoč bolj fleksibilna in tako bolje odgovarjala na potrebe ljudi. –	Potreba po bolj prilagodljivi pomoči	Odnos lokalne skupnosti in socialnih delavcev do razvoja teh oblik pomoči